

DARBININKAS

Vol. LX. Nr. 43
Spalis-October 24, 1975

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

20 centų

Savaitės įvykiai

Pramoninės, aliejų eksportuojančios ir atsilikusios valstybės sutarė dėl jų gruodžio mėn. įvyksiančios Paryžių konferencijos procedūros.

Sutarties dėl strateginių ginklų apribojimo tarp JAV ir Sov. S-gos reikalai atsidūrė sunkumuose, nors valst. sekr. Kissingeris ir tikina, kad baigiama susitarti.

Princo Narodom Sihanouk palydovai tvirtina, kad Kambodijoje pasilikę buv. vyriausybės nariai ir kiti aukšti pareigūnai, kaip buv. min. pirm. Long Boret, gen. Sisowath Sirin Matak ir gen. Lon Non buvo komunistų nužudyti. Kiti palikti gyvi, bet buvo priversti pakeisti pavardes.

Turkijos parlamento rinkimai politinės padėties Turkijoje nepakeitė, ir jos vyriausybė liks ta pati.

Kinija pradėjo išdėstyti tolimojo šaudymo raketas, galinčias pasiekti ir europinę Sov. S-gą.

Kanados vyriausybė priėmė ūkinį planą, kuris jai suteiktų teisę leisti kelti atlyginimus tik iki 8-12 proc. ir reguliuoti kainas.

JAV vyriausybė sutiko Portugalijai suteikti 85 mil. dol. paramos.

V. Vokietija pasirašė su Lenkija sutartį, pagal kurią ji Lenkijai suteiks 870 mil. dol. kreditų, o Lenkija pasižadėjo išleisti į Vokietiją per 4 metus 120,000 vokiečių.

Sov. S-ga, norėdama atsverti Š. Vietnamo ir Kinijos įtakas, stiprinasi Laos. Čia dirba apie 500 sovietų specialistų, statydami miestus.

Sov. S-gos spauda puola JAV už jos pasiektą susitarimą su Ispanija dėl bazių ir už tai, kad JAV neprotestavo dėl mirties baudmės įvykdymo policininkų žudikam.

Nobelio taikos premija buvo paskirta sovietų mokslininkui ir kovotojui už žmogaus teises Sacharovui. Sov. S-gos spauda jį už tai puola, kad jis išėjęs prieš savo tėvynę ir jos taikingus siekimus.

Ispanijos policija areštavo 12 karininkų už įsivėlimą į sąmokslą.

Sov. S-ga sudarė su Rytų Vokietija bendradarbiavimo sutartį, kur Vokietijų sujungimas jau nebeminimas.

Kenijos slaptoji policija areštavo parlamento pirm. pavaduotoją John Seroney už nuolatinę valstybės prezidento Jomo Kenyatta kritiką.

Argentinijos prez. Izabel Martinez de Peron pradėjo vėl eiti savo pareigas.

Bangladeš vėl siaučia choleros epidemija.

Sovietų skulptorius Ernest Neizvestny paprašė savo prezidentą sustabdyti jo persekiojimą ir priverstinai nelaikyti jo Sov. S-goj, nes jo du prašymai emigruoti buvo atmesti.

JAV ir Sov. S-gos matematikai Tjalling C. Koopmans ir Leonid V. Kantorovič gavo Nobelio premiją už ekonominius mokslus.

Kinija labai nepatenkinta, kad New Yorke veikia Tibeto Dalai Lamos įstaiga ir kad čia lankosi tibetiečių pabėgėlių meno ansamblis.

YMCA leidykla Paryžių išleido rusų kalba naują A. Solženicyno istorinę novelę Leninas Ciuriche, kur Leninas vaizduojamas visai kitą šviesoj kaip Sov. S-goj.

TARPTAUTINIAM TRIBUNOLE DANIJOJ TEISIAMA SOVIETŲ SĄJUNGA

Simas Kudirka, Vliko siunčiamas, spalio 14 išvyko į Daniją. Spalio 17-19 Kopenhagoj, Danijos parlamento rūmuose, jis buvo liudininku tribunole, pavadintame "The International Sakharov Hearing", kuriame Sovietų Sąjunga kaltinama žmogaus teisių nepaisymu — ideologiniu ir politiniu persekiojimu, religine priespaulda, tautinių mažumų persekiojimu. Kudirka buvo aprūpintas gausia dokumentine medžiaga, parušta anglų ir rusų kalbomis. Dar anksčiau į Kopenhagą Vlikas nušuntė genocido parody ir kitokios medžiagos. Liudyti į Kopenhagą nuvyko ir Jonas Jurašas iš Vokietijos.

Įdomus sutapimas, kad prof. A. Sacharovui, kurio vardu pavadintas šis tribunolas, už jo neuilstamą kovą dėl žmogaus teisių Sovietų Sąjungoj spalio 9 buvo paskirta Nobelio taikos premija.

Iš viso buvo per 20 liudininkų — buvusių ilgamečių koncentracijos stovyklų, kalėjimų kalinių ir šiaip persekiotų ir nukentėjusių asmenų. Tarp jų minimi: A. Solženicyn, V. Maksimov (Kontinental žurnalo redaktorius) ir daug kitų rusų, du

Australijoje, atsistatydinus dėl užsienio paskolos skandalų mineralų ir energijos ministeriui Rex Connor, iškilo politinė krizė. Opozicija reikalauja vyriausybę atsistatydinti.

Italijos prezidentas Giovanni Leone, nusidėdamas tradicijai, pareiškė parlamente, kad Italija kenčia nuo per didelės korupcijos, nusikaltimų ir biurokratijos.

Gynybos sekr. James R. Schlesinger paprašė senatą padidinti gynybos biudžetą 2.6 bil. dol.

Atstovų rūmai paskyrė 13.8 mil. dol. karinei bazei Diego Garcia saloj (Indijos vandenynė) įrengti.

Didžiausia pasaulyje javų prekybos bendrovė Bunge teisme nesigynė dėl jai padarytų kaltinimų (sukčiavimo parduodant javus) ir buvo nubausta 20,000 dol. pabaudos.

Panaikinus cenzūros įstatymus, Prancūzijos spaudą ir filmus užplūdo pornografija. Prancūzijos prez. Giscard d'Estaing kvietė vyriausybę ir filmų gamintojus daryti visa, kad pornografijos plitimas būtų sulauktytas.

Prancūzija kitais metais atitrauks iš Laos savo karinę misiją, kuri apmokydavo Laos kariuomenę.

Kinija paleido iš kalėjimo ir leido išvykti į tautinę Kiniją jos pagautiems 144 tautinės Kinijos piliečiams, vykđžiusiems teroristinius veiksmus.

UNESCO vykdomoji taryba nutarė sušvelninti prieš Izraelį nukreiptus veiksmus.

Gynybos d-to studija tvirtina, kad Sov. S-ga, pasinaudodama atoslūgio politika, nori įsistiprinti visose srityse ir susilpninti vakarus.

Alabamos gub. George C. Wallace lanko Europos valstybes.

Prez. Fordas numato susitikti su Sirijos prez. Hafez al-Assad ir paskatinti derėtis su Izraeliu dėl Golan aukštumų.

Islandija išplėtė savo teritorinių vandenų zoną žvejybos reikalam iki 200 mylių.

JAV kongresas sutiko, kad JAV civiliai technikai būtų panaudoti Sinajaus kalnų perėjimuose sekimo punktam aptarnauti.

Volgos vokiečiai, vienas Krymo totorius, vienas armėnas, keli žydai.

Tribunolo sudėtis: neseniai iš Lietuvos išvykęs prof. A. Štomas, dabar gyvenąs Anglijoj; Simon Wiesental, iš Austrijos, nusikaltusių nacių ieškojas; dr. K. Gerstenmeier, buv. Vokietijos Bundestago pirminkas; Eugène Ionesco, iš

Prancūzijos; Victor Sparre, Haakon Lie, iš Norvegijos; dr. Martin Dewhirs, dr. Leszek Kolakowski (lenkas), žurnalistas Victor Zorra, prof. Michael Bourdeaux, žurnalistas Levin iš Anglijos ir kt. Be to, buvo pakviesti visų Danijos parlamento partijų lyderiai. Tribunolą ruošė Bendras Rytų Europos Egzių Komitetas Danijoj. (Elta)

DIDŽIOJI ČIURLONIO ŠVENTĖ NEW YORKE

Praėjusį savaitgalį, spalio 18-19, New Yorke iškilmingai paminėta M.K. Čiurlonio 100 metų gimimo sukaktis. Tai buvo viena iš didžiųjų švenčių, kur buvo pagerbtas lietuvis kūrėjas.

Priėmimas menininkam

Šventės išvakarėse, spalio 17, penktadienį, 8 v.v. Kultūros Židinio mažojoje salėje LB New Yorko apygardos valdyba surengė priėmimą New Yorko apylinkėje gyvenantiems menininkams. Dalyvavo muzikai, dailininkai rašytojai. Viso per 60 žmonių. Atsilankė ir pianistė Ida Krehm, kuri Europoje propaguoja Čiurlonio muziką. Tą dieną ji buvo įrašiusi į garsinę juostas Čiurlonio fortepijono kūrinis Toronte radijo stočių tinklui. Atvykęsi į New Yorką, dr. J.P. Lenktaičio palydėta, apsilankė šiame priėmime: ją pristatė A. Vakselis.

Priėmime pasikalbėta, pasisėmėta. Visi turėjo progos apžiūrėti Čiurlonio reprodukcijų parodą.

Paroda

Paroda buvo įrengta mažojoje K. Židinio salėje. Daug kur, minint Čiurlonio sukaktį, buvo surengtos reprodukcijų parodos. Ši išsiskyrė iš kitų panašių parodų dviem atvejais.

Pirma, kad parodoje buvo išstatyti du Čiurlonio originalai. Juos turi dail. V. K. Jonynas. Pirkto vienam antikvariate Vokietijoje pokario metais. Paviekslai mažo formato, atspaudai nuo stiklo (juos paskelbsime vėliau vėliau spaudoje).

Antra, pati paroda buvo skoningai įrengta ir sutvarkyta. Visi paveikslai buvo vienodai įrėminti. Visi turėjo plačias paspartas, rėmus, stiklus.

Buvo išstatyta 54 reprodukcijos. Trys iš jų didesnio formato, išleistos dar prieš antrąjį pasaulinį karą. Kitos reprodukcijos spausdintos paskutiniaisiais metais Lietuvoje. Čia buvo žiemos, vasaros, pavasario ciklai, pagrindiniai tematiniai paveikslai.

Paroda buvo abi dienas gausiai lankoma.

Lanko mokykla

Šeštadienį, spalio 18, Čiurlionis buvo prisimintas Maironio liuanistinėje mokykloje. Apie jį kalbėta atskirai klase. Vyresnių klasių mokiniai išdalinti nemokami bilietai į sukaktuvinį koncertą. Po pamokų dalis mokinių nuvyko į K. Židini apžiūrėti parodos. Čia paveikslus paaiškino P. Jurkus.

Iškilminga akademija

Vakare 7 v. Kultūros Židinio didžiojoje salėje buvo suakutuvinė iškilminga akademija, į kurią atsilankė apie 300-400 žmonių. Akademija pradėta 7:20 ir baigta 10:30 v.v..

Atitraukus uždangą, scenoje matėsi didelis Čiurlonio portretas. Tai buvo padidintas V.K. Jonyno sukurtas raizgins. Jis buvo pritvirtintas prie didelio raudono skydo. Skyde buvo įrašyta skaičius 100 ir išpaua auksinė laurų lapų šakelė.

Scena buvo prieblandoje, apšviestas tik portretas. Tada į sceną įėjo dvi lietuvaitės su tautiniais drabužiais. Jos padėjo gėlių prie portreto ir uždegė suakutuvinę žvakę.

Tada scenoje pasirodė aktorius Henrikas Kačinskas. Jis paskaitė įspūdingas ištraukas iš Čiurlonio laiškų ir straipsnių. Tai buvo pasakojimai apie žmogų (nukelta į 9 psl.)

AR JAV PAVYKS ATISISPIRTI SOV. SĄJUNGAI

US News and World Report spalio 6, nagrinėdamas strateginių ginklų apribojimo sutartį (SALT I), sudarytą 1972, ir dabar vykstančias derybas dėl tos pat sutarties antros dalies (SALT II), tvirtina, kad valst. sekr. Kissingeris, skubėdamas sudaryti sutartį prieš Nixonui atvykstant į Maskvą, padaręs klaidų, kurios tik dabar pradeda aiškėti.

Sov. S-ga nusprendė savo lengvas tarpkontinentines SS-11 raketas pakeisti naujomis, 3 kart galingesnėmis ir daugiau galvėmis SS-19 raketomis. Ir ji taip darė ne apgaudinėdama, bet tik išnaudodama sutarties netikslias sąvokas. Sutartis leidžia abiem šalim padidinti ra-

ketų apkasus 10-15%. Amerikiečiai galvojo, kad tai taikoma tik vienam kuriam apkaso matui — jo diametrui ar gilumai, — o rusai tvirtina, kad sutartis kalba ne apie vieną kurį matą, bet matus.

Nors SALT I sutartis kategoriškai draudžia lengvas raketas pakeisti sunkiomis, bet rusai niekada nesutiko apibūdinti, kurios raketos yra lengvos ir kurios sunkios. Kissingeris, nenorėdamas dėl to visai nutraukti derybų, vienašališkai apibrėžė, kad kiekviena raketa, didesnė už sovietų SS-11 raketą, bus laikoma sunkiąja. Taip jis painformavo ir kongresą, bet jau sutarties pasirašymo metu Brežnevas žinojo, kad sovietų mokslininkai karštingai dirba prie galingesnių SS-19 raketų.

Sovietai, išnaudodami 1972 m. sutarties bendrybes ir norėdami įsigyti strateginių pirmenybių, pradėjo bandyti radarus nuo priešų raketų gintis, nors tokius bandymus sutartis ir draudė. JAV pradėjus protestuoti, sovietai, pasinaudodami sutarties techninė skyly, visus metus tuos bandymus tęsė tol, kol ką nors atrado, ir vėliau bandymus nutraukė.

Turėdamas šiuos faktus galvoje, žurnalas ir siūlo pasinaudoti patirtimi ir, derantis dėl SALT II sutarties, išdėmėti, kad sovietai išnaudos kiekvieną sutarties skyelį savo naudai; kad tai, kas nėra griežtai apibrėžta, sovietai nelaikys jiems privaloma; kad nereikia derybų surišti su bet kokia data ar įvykiu, pav., numatomu Brežnevo vizitu JAV.

Brežnevas su Nixonu laikinai sutarė apsiriboti 10 metų 2400 strateginių bombonešių ir raketų ir 1320 daugiagalvių raketų, bet per 9 mėn. negalėjo sutarti, kaip patikrinti, kurios raketos yra daugiagalvės, ir ar sovietų Backfire bombonešis yra strateginis ginklas.

Tokie klausimai yra grynai techniški ir komplikuoti, bet jie nuspręstieji jėgų balansą, todėl ir reikalaujama, kad SALT II sutarty neliuktų įvairiai aiškintinų bendrybių.

RRK

PASKIRTOS ČIURLONIO METŲ MUZIKINIO KONKURSO PREMIJOS

Ryšium su M.K. Čiurlonio gimimo 100 metų sukaktimi buvo paskelbtas konkursas — parašyti kūrinių fortepijonui. Premijos mecenatas — dr. Jonas P. Lenktaitis, tam reikalui paskyręs 1550 dol.

Buvo sudarytos trys premijos. I-ji premija — 750 dol., II-ji — 500 dol., III-oji — 300 dol.

Konkurso terminas buvo š.m. rugsėjo 22, Čiurlonio gimtadienis. Viso konkursui buvo atsiųsta 8 kūrinių.

Konkursą tvarkė Vargonininkų — Muzikų Sąjunga. Ji sudarė ir vertinimo komisiją. Į ją buvo pakviesta: pianistė Aldona

Kepalaitė, pianistas Andrius Kuprevičius, pianistė Julija Rajauskaitė. Taip pat į komisiją įėjo Vargonininkų — Muzikų Sąjungos pirmininkas Algirdas Kačanauskas. Buvo pakviestas ir premijos mecenatas dr. Jonas P. Lenktaitis. Jis vietoj savęs į komisiją pakvietė muziką Vladą Jakubėną.

Visiem komisijos nariam buvo įteikti Xerox metodu kopijuoti konkursui atsiųsti kūriniai.

Vertinimo komisija posėdžiavo spalio 16 Kultūros Židinyje Brooklyne. Dalyvavo komisijos pirmininkas Aleksandras Kačanauskas, nariai — Aldona Kepalaitė, Julija Rajauskaitė. Kiti du komisijos nariai buvo pasiekti telefonu, ir pirmininkas iš jų gavo balsus.

Balsų dauguma buvo paskirtos premijos taip:

Pirmoji premija — 750 dol. — teko kūriniui "Lietuviška rapsodija", pasirašyta A. Tolio slapyvardžiu.

Antroji premija — 500 dol. teko kūriniui "Lietuviška suite", pasirašyta slapyvardžiu Paklydės Varpas.

Trečioji premija — 300 dol. teko kūriniui "Fantazija liaudies tema, pasirašyta slapyvardžiu M. Kolibris — 1975.

Atidarius premijas laimėjusių vokus, paaiškėjo, kad A. Tolis, gavęs I-ją premiją, yra muzikas Julius Gaidelis; Paklydės Varpas, gavęs II-ją premiją, yra muzikas Vytautas Kerbelis; M. Kolibris — 1975, laimėjęs III-čią premiją, yra muzikė sesuo M. Bernarda, SSC.

Kitų vokai neatidaryti. Nepremijuoti kūriniai tuoj bus grąžinti nurodytais adresais.

LMK Federacijos suvažiavimo metu iškilmingo posėdžio stalas: iš k. p. Simutienė, Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, V. Jonuškaitė-Leskaitienė, G. Žilionienė; stovi M. Klivėckienė, I. Banaitienė — pirm., Tėv. Paulius Baltakis, OFM, R. Žymantaitė. Nuotr. A. Binkins

ATSISAKAU BALSUOTI, KAIP PILIETIS, KURIS NETURI TEISIŲ, O TIK PAREIGAS

IŠ LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKOS NR. 17

KRINČINAS

LTSR Aukščiausios Tarybos Prezidiumo Pirmininkui Panevėžio vyskupui dr. R. Krikščiūnui Religijų reikalų tarybos įgaliotiniui K. Tumėnui Valstybės saugumo komitetui

Kun. Babrauskas Balio, A. gyv. Pasvalio raj., Krinčine

Pareiškimas

Šių metų birželio 15 bus rinkimai į TSRS Aukščiausiąją Tarybą. Piličiai turi teisę ir pareigą rinkimuose dalyvauti. Tačiau aš, kaip Katal. Bažnyčios kunigas, ne kartą buvau Valstybės saugumo ir rajono pareigūnų diskriminuojamas ir su manimi elgiamasi, tarsi būčiau už įstatymų ribos. Gindamas savo teises ir konstatuodamas, kad kurių pareigūnų vykdomus įstatymų pažeidimus, kreipiausi į Valstybės saugumo komitetą Vilniuje ir Teisingumo ministeriją, bet jokio konkretaus atsakymo bei apgynimo niekur negavau. Todėl dėl ištisos eilės faktų (juos nurodysiu žemiau) aš atsisakau balsuoti, kaip pilietis, kuris neturi teisių, o tik pareigas.

1973 lapkričio 20 grupė saugumo darbuotojų, vadovaujamų kapitono Jasinsko, darydama kratą, grubiai pažeidė LTSR BPK 192 str., kuriame pasakyta: "Visi paimtieji daiktai ir dokumentai turi būti išvardinami kratos protokole arba prie jo pridėdama apyrašą, nurodant kiekį ir matą". Saugumo darbuotojai paimtų daiktų neišrašė nei į kratos protokolą, nei į pridėjamą apyrašą.

Du kartus (1973.XI.21 ir 1974.VIII.2) buvau tardomas, kaip kaltinamasis (būdamas alkanas, paėmiamas paduoto maisto, t.y. draudžiant religinę spaudą paėmiamas man paduotas knygas), o protokole užrašė ir žodžiu teigė, kad esu tardomas, kaip liudininkas. Nei aš pats supratau, nei jie man atsakė į klausimą: "Apie kieno nusikalstamą įvykį aš turiu liudyti." Todėl šiuo pareiškimu nuo tardymų parašų atsisakau, nes abu tardymus laikau neteisėtais.

Po kratos buvau iškvieistas į Biržų raj. Vykdomąjį komitetą, ir tenai šios įstaigos pirmininkas A. Tumėnas perspėjo: "Aš esu Biržų saugumo komiteto įgaliotas perspėti jus, kad apie kratą niekam nekalbėtumėte". Paaiškinau, kad per kratą buvo atimtos ne tik mano asmeninės religinės knygos ir kiti daiktai, bet ir Smilgių bei Suostų bažnyčios nuosavybė: maldaknygės, giesmynėliai ir giesmės su gaidomis. Todėl privalėjau papieštiams paaiškinti, kas jas atėmė. Tuo perspėjimu Biržų saugumas parodė, kad kratos aktas yra nusikalstamas, kuris bijo viešumos. Tą nusikalstamą patvirtina atimtieji daiktai: senos ir naujesnės maldaknygės, katekizmai, "N Testamento" knygos. Teisybės šaukiasi parduotuvėje nusipirkta popierius ir visos magnetofono juostos su man brangiais įrašais. Visa tai buvo suversta į maišus ir įmesta į sunkvežimį.

Po kratos Biržų raj. darbuotojai įvairiomis progomis skleidė apie mane niekšiškausius šmeižtus. Pvz., "Kunigas Babrauskas, išvažiuodamas iš Suostų ir Smilgių parapijų, pasisavino bažnytinę kasą." Pasiteiravęs sužinojau, kad ne vienas valdžios pareigūnas nesikreipė į Smilgių ar Suostų bažnytinį komitetą, teiraudamasis dėl kasos. Jiems tiesa nerūpi. Šmeižtai įstatymais draudžiami, o prieš kunigą viskas galima — jis nepasiskųs ir teisybės neras. Maža to, viešose paskaitose ne kartą grasino: "Kun. Babrauskas savo mirtimi nemirs." Todėl turėjau teisę ir pareigą savo parapijiečiams per pamokslą pasakyti: "Kadangi esu ne tik viešai šmeižiamas, bet ir viešai grasinamas, todėl primenu jums, parapijiečiai, jei kas atsitiks su jūsų klebonu, žinokite, kieno darbas".

Gyvenant šitokioje padėtyje, kyla klausimas: Kur aš gyvenu? Kur vyriausybė, įstatymai, žmogaus teisės? Nejaugi prieš kunigą ir tikintį žmogų viskas galima?

1974 rugpjūčio 1 vėlai po pietų gavau šaukimą rugpjūčio 2 d. 10 val. atvykti į Vilniaus saugumo komitetą. Tą dieną buvo laidotuvis, sutartas krikštas, Parciunkulės atlidai ir pirmas mėnesio penktadienis. Todėl nuvykti atsisakiau. Vakare Krinčino apylinkės pirmininkė prašė vykti, nes nesiliauja skambinti ir grąsinti, kad atsivešią prievarta. Dėl ramybės paklausiau — visa palikęs per naktį nyvykau. Kam to reikia? Gaisras? Avarija? Žmonės atlydėjo mirusį — nėra kunigo. Atvežė krikštą vaiką — nėra kunigo. Parciunkulės atlidai, pirmas penktadienis — nėra kunigo. "Iškvieistas Vilniaus sauguman. Ką ten jam darys? Štai kaip su mumis ir kunigais elgiasi valstybė", — aimanavo žmonės. Kam reikalinga ta anti-valstybinė propaganda, žmonių gąsdinimas ir varginimas?

Nesuprantu, kodėl valstybė naudoja visą Saugumo jėgą ir daro išlaidas tikintųjų ir kunigų persekiojimui? O kad tai tikra, primenu vieną įvykį. Prieš kratą su vienu parapijiečiu taisėme Smilgių bažnyčios stogą. Tuo metu atėjo moteris su keturiais vaikučiais, kad paklašinėtų, ar moka katekizmą. Nuo stogo paprašiau, kad palauktų ant šventoriaus, kol baigsiu darbą. Moteris atsėdė

ant suoliuko ir, išsiėmusi katekizmą, mokė vaikus. Sekančią dieną atvyko pas mane į Smilgius Biržų saugumo viršininkas Jasinskas ir užsipulė: "Kokia vienuolė mokė pas tave vaikus katekizmą. Tai nusikalstamas! Rašyk pasiaiškinimą".

Keliais įvykiais pailiustruojau rajono valdžios elgesį.

Atvykęs į Krinčiną, norėjau persiregistruoti mano bute esantį telefoną. Krinčino pašte pasiteiravau, ar galima, tai padaryti. Man atsakė, kad Krinčino paštas turi 7 laisvus numerius ir nėra nė vieno pareiškimo. Parašiau pareiškimą Pasvalio Ryšių viršininkui. Šis pasakė, kad mano telefono perregistravimą nuspręs rajono vyriausybė. Po kelių dienų gavau atsakymą: "Į jūsų pareiškimą pranešame, kad perregistruoti jums buvusį pil. Raščiaus Prano telefoną nėra galimybės, nes minėtas numeris reikalingas Krinčino kolūkio telefonų įrengimui. — Ryšių mažgo viršininkas Č. Monkevičius".

Tuoju atvyko darbininkai ir telefono aparatą išsinešė. Kreipiausi į Religijų reikalų tarybos įgaliotinį K. Tumėną, tačiau jis neatsiliepė. Net ir tokio mažmožio, kaip telefonas, neleidžiama turėti.

1974 lapkričio 1 d. 15 val. po Visų Šventų pamaldų savo pašto dėžutėje radau pranešimą, kad esu Pasvalio rajono Vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojo kviečiamas lapkričio 1 d. 12 val. į Krinčino kolūkio kontorą. Pranešimą buvo pasirašęs Krinčino apylinkės sekretorius. Kviečiamas 12 val., o einant į bažnyčią pamaldoms, jokio pranešimo dar nebuvo. Perskaitęs pranešimą, parodžiau jį dar 3 asmenims. Kas tai būtų? Apisirkimas? Pasitikrinu Krinčino apylinkėje — gal pamišio laiku atnešti? Ne. Jie patys gavo tą pranešimą lapkričio 1-ją prieš 12 val.

Lapkričio 20 Pasvalio rajone Vykdomajame komitete mane užpuolė: "Kodėl nesiskaitot su vietos valdžia? Kviečiamas neatvykstat! Kad daugiau taip nesikartot! Mes šito nepakęsim!" Bandžiau aiškintis, kad buvo fizinė negalimybė — pranešimą gavau 15 val., o kviečiamas 12 val. Į mano pasiaiškinimą nekreipė dėmesio, o tik pabrėžė: "Mes tokio nesiškaiymo daugiau nepakęsim!" Ką turėjau daryti?...

Štai dar du įvykiai iš tikintųjų persekiojimo: 1975 kovo mėnesį atleido iš darbo kolūkio "Laisvoji žemė" laisvanešę Valę Uzelienę už tai, kad ji lankė bažnyčią. Smilgių apylinkės pirmininkas Strickas Uzelienei pasakė, kad "įstatymas draudžia tikintiesiems dirbti laisvanešė. Nori ar nenori, vis tiek tave išmesime iš darbo". Gra-

sinimą įvykdė. Uzelienė šiuo reikalu kreipėsi į "Valstiečių laikraščio" redakciją, o ši laisvanešės skundą persiuntė tiems, kurie ją atleido, ir, tarsi pasityčiodami, pranešė, kad jos skundas persiustas vietinei valdžiai.

1973 Suostų mokykloje mokyti. Geležinė, išbarusi ir pasityčijusi iš našlaičio Antanuko Beleko, pamokos metu mušė jį per ausis, kad jis buvęs bažnyčioje. Galima mušti — kas gins našlaitį?

Tai vis mano parapijiečiai, turėję nukentėti už savo tikėjimą nuo ateistų, kuriems duota laisvė naudoti visas priemones prieš tikintuosius. Tai maža dalelė tų skaudžių pavyzdžių, kuriuos aš matau ir dėl kuriu pergyvenu.

Skaudu, kad pas daugelį pareigūnų nematai žmoniško veido, susiduri su nepakantumu, fanatizmu, o kartais net terorą. Kur Konstitucija? Kodėl piliečių teisių niekas negina? Kodėl tyli prokuratūra? Kai ieškai tiesos, susiduri su tyla.

Aš eininis valstybės pilietis, dabar klausiu: ar galiu balsuoti? Dėl ko turėčiau balsuoti?

Kol aš ir mano tikintieji būsim diskriminuojami, valdžios pareigūnų užpildinėjami, šmeižiami, kol nebus sugrąžinti per kratą atimti daiktai, tol balsuoti negalėsiu.

Krinčinas, 1975 birželio 11

Kun. B. Babrauskas

IŠ JAV LB VEIKLOS

Etninių studijų įstatymu patvirtinta 1.8 milijonų dolerių suma JAV švietimo įstaigos buvo paskirstyta tarp 49 institucijų, veikiančių 32 valstijose. Fondam gauti buvo sulaukta net 550 prašymų. Prašoma suma prašokusi 30 milijonų dolerių. Lietuviai finansinei paramai kvalifikavosi Illinois valstijos Selfreliance grupės vardu pateiktu projektu. Šiam projektui vykdyti paskirta \$45,000 suma, iš viso apimant šešias etnines-tautines grupes. JAV LB švietimo darbuotojai įdėjo daug gražių pastangų į projekto paruošimą.

Demokratų partijos centrinis komitetas tyrimų skyriui vadovaujancio direktoriaus Paul H. Jensen laišku atsakė į JAV LB visuomeninių reikalų tarybos įteiktą memorandumą Europos saugumo konferencijos klausimu. Laiške apgailestaujama, kad negalėta prašomos rezoliucijos praveisti, nes partijos patariamoji taryba posėdžiui rinksis tik metų pabaigoje. Pabrėžęs, kad LB memorandumu pateikti argumentai prieš sovietų įvykdytą Lietuvos, Latvijos ir Estijos aneksiją yra svarūs, Jensen praneša, jog jis savo ruožtu memorandumą išsiuntinėjęs centrinio komiteto užsienio reikalų patariamiosios komisijos nariam. JAV LB krašto valdyba mano, kad pavergtos Lietuvos reikalais būtina bendradarbiauti su abiem partijomis, todėl stengiasi kontaktuoti tiek demokratams, tiek respublikonams.

Cynthia Lister, Philadelphiajioje veikiančio Franklin Instituto pareigūnė, vadovaujanti National Endowment for the Humanities finansuojamai Great Issues programai, atvyko pasimatyti su JAV LB krašto valdybos vicepirm. Aušra Zerr dėl lietuvių jungimo ir minėtos programos vykdymą. Pageidautą, kad lietuviai suruoštų debatus — simpoziumą amerikiečių visuomenę dominančiu klausimu, kurį Great Issues vadovėbė nemokamai nufilmuoti ir pasirūpintų pertransliavimu per JAV radio ir televizijos stotis. LB krašto valdyba šiuo pasiūlymu domisi ir klausimą plačiau tiria.

AN' ANAS J. SAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

TAISOM RADIO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir pabrastus. Pilišas patarnavimas įdedant naujas dalis. Apatnaujam Queens ir apylinkės lietuviams. Naujų aparatų neparuodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 bloke nuo Woodhaven Blvd.).

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamas garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investicijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N. Y. 11368. Telef. 779-5156.

MÓVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 Orchard St. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užeiškite ir įsitikinsite!

LIETUVIŲ R.C. SUSIVIENIJIMAS pigiai, greitai, lietuviškojo dvasioj patarnauja apdraudamas gyvybės netekimo ar ligos atveju. Duoda paskolas su žemu procentu, moka dividendus apsidraudusiems. Kreiptis: direktorius Bronius Bobelis, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. MI 7-6637.

SPARTA—Rašomos mašinėlės jv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, jv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir flrmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radio aparatų taisymo krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvius jį patarnavimais pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y., 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

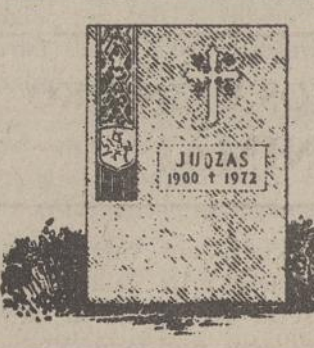
ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N. Y. 11364. Tel. 212) 229-9134.

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 ir FM 101.7 sekmad. 1-1:30. S. Minus, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, MASS. — WHIL 1430 ir FM 107.9, sekmad. 11-12 val. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Tel. JU 6-7209.

Lietuviško stiliaus paminklai sukuriami ir vežti į pristatymą į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines)
Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379
(212) DAvenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta Gausi parodų salė

Lietuviško stiliaus paminklai sukuriami ir vežti į pristatymą į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines)
Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379
(212) DAvenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta Gausi parodų salė

Lietuviška KELIONIŲ AGENTŪRA

VYTIS

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N. Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Lietuviška KELIONIŲ AGENTŪRA

VYTIS

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N. Y. 11229 — Tel. 769-3300

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose:	Specialios nuolaidos:
LĖKTUVAI	INDIVIDAMS (ekskursiniais bilietais)
VIEŠBUČIAI	
LAIVAI (Cruises)	GRUPĖMS
AUTOBUSAIŠ įdomių vietų lankymas	JAUNIMUI
TRAUKINIAI	ŠEIMOMS

Grupelė svečių Apreiškimo parapijos sukaktuviniame bankete. Kairėje kun. A. Petrauskas, vid. kun. Pr. Jaraška, dešinėje kun. Pr. Raugas. Nuotr. C. Binkins

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office
Subscription per year — \$10.00. Single Copy 20 cents

Eina nuo 1915 m. 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Prenumerata metams \$10.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra • Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Gėlės Čiurlioniui

New Yorke gražiai ir iškilmingai atšvęsta Mikalojaus Konstantino Čiurlionio 100 metų gimimo sukaktis. Iškilminga akademija pradėta simbolišku gestu. Vos prasitaukus uždangai, į sceną užkopė dvi lietuvaitės su tautiniais drabužiais ir padėjo gėlių puokštę prie Čiurlionio portreto. Tuo buvo išreikšta pagarba didžiajam mūsų kūrėjui, tuo pačiu visi susitelkė ir ties lietuviškąja kūryba.

Akademija ir visas minėjimas buvo surengtas su deramu rimtumu ir kultūringumu. Retai kada mūsų parengimai pasiekia tokį lygį, kuris čia buvo minėjimo paskaitose, koncerte ir parodoje. Ši visa kultūra irgi buvo gėlės Čiurlioniui.

Džiugino minėjimo kūrybiniai momentai, džiugino paskaitos, Čiurlionio įvairi interpretacija, pajėgumas įžvelgti ir aptarti. Džiugino visus ir Čiurlionio kūriniai. Kokius gražius pasaulius atskleidė ta reprodukcijų paroda. Vyresnieji, kurie yra anksčiau matę Čiurlionio kūrinius, čia galėjo prisiminti ir dar pakeliauti po fantastinius pasaulius, sustoti ties minčių versmėmis.

Jaunimas juk neturi progos pamatyti Čiurlionį. Jaunimui tai buvo visai naujas pasaulis. Jie pagavo jo platumas, tą didį žvilgsnį nuo aukštųjų kalnų. Jie pareiškė ir net prašė vyresniųjų, kad išleistų jo kūrinius kaip plakatus, kuriais jie mėgsta papuošti savo kambarius.

Džiugino mus ir Čiurlionio muzikiniai kūriniai. Koks pasaulis prasivėrė, kai pianistė dramatiškai skambino jo preliudus. Tas juodas fortepijonas drebo ir gaudė, nešdamas įvairias mintis ir jausmus. Ir klauseisi ir džiaugiesi — tai lietuvių kūriniai, atliekami lietuvių lietu-

viam. Tai mano kalba, kad lietuvis būtų didesnis ir turtingesnis.

Džiugino ir fugos sudėtingos formos ir kvartetas. Džiugino dainuoją vyrą ir tas didžiulis jungtinis choras. Kiek reikėjo triūso, kol išmoko dainas, kol čia suvažiavo, kad bendrai pagerbtų mūsų kūrėją.

Čiurlionis buvo vienas iš pirmųjų lietuvių muzikų, kuris pastebėjo lietuvių liaudies dainų grožį ir jomis žavėjosi. Tas žavesys ir jaučiamas jo harmonizacijoje. Su kokia meile jis tas lietuviškas dainas apgėrė ir paleido į pasaulį, kad visiems bylotų apie mūsų tautos dvasinį lobį.

Šiame minėjime dar buvo ir kitos gėlės, taip pat skirtos pagerbti Čiurlionį. Tos gėlės buvo trys premijos, trys nauji muzikiniai kūriniai.

Tikrai nuvyto tos gėlės, kurios buvo padėtos prie Čiurlionio portreto, bet šios gėlės niekada nenuvys. Jos visada ir visada kalbės apie Čiurlionio suaktį.

Tą reikalą giliai pajuto pats mecenatas dr. J. Lenktaitis, kad šiai suakti reikia kūrybos gėlių, naujų muzikinių veikalų. Jis ir paskyrė šiam reikalui 1550 dol. Iš jų buvo sudarytos trys premijos. Buvo sukurti nauji aštuoni veikalai. Iš jų premijuoti trys.

Tie nauji veikalai — Lietuviška rapsodija, Lietuviška suite, Fantazija liaudies tema — giliai įprasmino šią suaktį, suteikė svorio visai šventei. Tegu virsta tokia Čiurlionio vardo premija kasmetine, nes tai skatinis lietuviška muzikos kūryba.

Pagarba mecenatui, visiems kūrėjams, visiems rengėjams, lietuviškosios kūrybos puoselėtojams!

Detroito universitete spalio 3-4 vyko simpoziumas šia tema: "Nacionalizmas Sovietų Sąjungoje ir Rytų Europoje Brežnevo bei Kosyginio laikais". Simpoziume dalyvavo mokslininkai iš įvairių JAV bei Kanados universitetų. Jį bendrai surengė Detroito universiteto ir Michigano tautybių taryba.

Pentadienį, spalio 3, prieš antrą valandą Detroito universitete prasidėjo pirmoji sesija, pavadinta "Tautybių problemos dimensijos Sovietų Sąjungoje ir Rytų Europoje".

Pirmoji kalbėtoja, Carleton universiteto Kanadoje profesorė Teresa Rakowska-Harmstone, bendrai apibūdino tautybių politikos studijas. Paminėjo, jog, bestudijuojant Sov. Sąjungos tautybes, per daug pabrėžiama disidentų skundai ir veikla, o negana dėmesio teikiama tom socioekonominėms problemoms, kurios paveikia visų tautybių liaudį. Nagrinėjama dabartinė tautybių padėtis Sov. Sąjungoje, prof. Rakowska-Harmstone teigė, kad tautybių nacionalizmas auga kartu su modernizacija ir kad komunistų partijai nesi-seka tokio vystymosi sustabdyti.

Antru kalbėtoju buvo Floridos tarptautinio universiteto profesorius Ralph S. Clem. Jo tema — demografiniai pasikeitimai Sovietų Sąjungoje. Anot jo, kiekviena tautybė, kuri pereina modernizacijos procesą, lygia-grečiai pereina demografinių pakeitimų procesą. Europinė Sovietija, pasiekusi paskutinį modernizacijos etapą, yra taip pat pasiekusi demografinių pasikeitimų proceso galą, kuris charakterizuojamas žemu naujagimių laipsniu. Azijinė Rusija, būdama žemesniame moderni-

TAUTYBIŲ PROBLEMOS SOVIETŲ IMPERIJOJ

zacijos etape, turi labai aukštą naujagimių laipsnį. Kadangi visur Sov. Sąjungoje anksti mirštančių procentas yra visai mažas, tai Rusijos Rytų tautybių gyventojų skaičius, palyginus su Vakarų tautybėmis, kasmet smarkiai auga. Prof. Clem išskėlė įdomų faktą, kad Sov. Sąjungoje vienas iš keturių rusų gyvena ne rusiškose teritorijose.

Trečią paskaitą skaitė William O. McCagg, profesorius iš Michigan valstybinio universiteto. Jo tema — etninės problemos Rytų Europoje. Kalbėdamas apie sovietinius — rytų europietinius santykius, pastebėjo, kad kiekvienas iš aštuonių satelitinį kraštų, nežiūrint Brežnevo doktrinos, turėjo savo tvirtai nusistatytą nacionalistinę programą. Tačiau ne kiekviena R. Europos valstybė taip smarkiai gina savo mažumų nacionalistinius siekimus. Prof. McCagg išskėlė Lenkiją, kaip labiausiai šovinistiškai nusiteikusių kitų tautybių atžvilgiu.

Po vakarienių visi susirinko antrai sesijai. Kadangi dvi jos svarstybos vyko tuo pačiu metu, reikėjo pasirinkti vieną arba kitą. Eltos bendradarbis nuvyko į programoj trečiąją pažymėtą sesiją. Jos tema — "Tautinės problemos Ukrainoje, kultūrinės ir religinės dimensijos nuo 1964 metų".

Pirmas kalbėtojas buvo prof. Bohdan R. Bociurkiw, iš Carleton universiteto Kanadoje. Jis pareiškė, kad įvairios ukrainiečių religijos yra Sovietų valdžios

labai persekiojamos. Viena religija, unitai, yra persekiojama ypatingai ir net uždrausta jai veikti. Rusai nori visus ukrainiečius suvartyti į ortodoksų bažnyčias, kad valdžiai būtų lengviau tikinčiuosius tvarkyti. Todėl unitai turi išventinti kunigus slapta. Prof. Bociurkiw paminėjo eilę kitų valdžios persekiojamų religijų.

Antras šios sesijos prelegentas, prof. Mykola Stepanenko iš Central Michigan universiteto, ribojosi tik ukrainiečių vedama kova prieš rusifikaciją. Jis paaiškino apie Morozo ir kitų ukrainiečių disidentų bylas. Viena iš jo išvadų buvo, jog Ukrainos nacionalistinis judėjimas esąs pavykęs ta prasme, kad padeda išjudinti tokius asmenis, kurie anksčiau neįsijautė jokio sąlyčio su Ukrainos kultūra.

Šeštadienį, spalio 4, įvairių tautybių sesijos tęsėsi nuo 10 val. ryto iki 9:30 val. vakaro. Atskiras sesijas turėjo šios tautinės grupės: latviai, slovakai, vengrai, lietuviai, albanai, gudai, kroatai, armėnai, lenkai, estai ir žydai. Viena sesija buvo skirta Centrinės Azijos, Gruzijos, Azerbaidžano, Moldavijos ir kitų Sovietų Sąjungos teritorijų etninių grupių reikalams. Visos sesijos pavadintos vienu bendru vardu, tik keičiant respubliką: "Vystymasis Latvijoje nuo 1964" ir taip toliau. Sesijos vyko grupėmis, po tris iš karto tuo pačiu metu, tad, ir turint geriausių norus, tebuvo galima dalyvauti

tik trečdaly posėdžių. Eltos bendradarbis spalio 4 pasirinko latvių, lietuvių ir gudų posėdžius.

Latvių sesijai vadovavo rašytojas Arvids Ziedonis, Jr., Muhlenberg kolegijos profesorius. Kalbėjo dar du jauni profesorai: Juris Dreifelds, iš Brock universiteto, ir Janis J. Penikis, iš Indianos universiteto. Dreifelds buvo ir gerai pasiruošęs, ir turėjo laiko apie pusantros valandos. Jis dėstė latvių tautos padėtį. Daug laiko skyrė švietimo būklei pavaizduoti — žodžiais bei skaičiais. Kalbėjo apie natūralų bei mechaninį gyventojų prieauglį, apie migraciją, industrializaciją, dvikalbiškumą, vedybas, skrybą, moterų-vyrų susimaišymą, alkoholizmą (esą, latviai bei estai alkoholy skęsta, ir tik vieni lietuviai iš visos Sovietų Sąjungos latvius alkoholizme pralenkia). Prof. Penikis pirmąjį kalbėtoją tik papildė, paryškino. Jis pastebėjo, jog latviai apamai labai apatiški, pesimistiški, jiems reikia kontaktų su pažangiais užsienio kraštais. Industrializacija latvių miestus pavertė daugiausiai nei pusiau rusiškais, ir sovietinis kolonializmas tebesitęsia visu brutalumu. Abiejų kalbėtojų išvados gana pesimistinės.

Lietuvių sesijai vadovavo Oakland universiteto profesorius Leonardas Gerulaitis. Kalbėjo prof. Tomas Remeikis, iš Calumet kolegijos. Koreferantas — rašytojas prof. Algirdas T. Landsbergis iš Farleigh Dickinson universiteto. Prof. Remeikis plačiau kalbėjo apie lietuvių nacionalistines tendencijas ekonominėje srityje. Jis gero-kai paryškino Antano Sniečkaus vaidmenį tiek Stalino, tiek Chruščiovo, Kosyginio ir Brežnevo laikais. Aptarė ir kitus Maskvos patikėtinius lietuvių. Paskaitai vykstant, klausytojams buvo išdalintos trys statistinių duomenų lentelės: apie ekonominį išsivystymą Baltijos kraštuose ir Sovietų Sąjungoje nuo 1945 iki 1971 metų; apie lietuvių tautinės grupės vaidmenį SSSR vadovaujančiuose kadruose nuo 1945 iki 1973; apie Lietuvos gyventojų tautinį pasiskirstymą 1959-1973. Prelegentas išaiškino rusinacijos ir rusifikacijos sąvokų skirtingumą. Citavo radikalius Lietuvių

(nukelta į 4 psl.)

Waterburio tautinių šokių grupė Ratelis, kuriam vadovauja Antanina Bulotienė. Grupė šiemet dalyvavo BATUNO festivalyje, kuris buvo rugpjūčio 16 Plattdeutsche parke Franklin Square, L.I.

Vytautas

SUVALKIJOS ŪKININKO
ATSIMINIMAI

2

Krautuvininkas viską pasiūsdavo į nurodytą vietą pasieny, pas Vokietijos ūkininką. Tada bet kas nuėjęs viską parnešdavo. Dažniausiai tai atlikdavo V. Debesiūnas.

Bet darbininkai Vokietijoje buvo daug brangesni negu pas mus. Mūsų šaliai eidavo į Vokietiją uždarbiauti. Slaptai pereinavo per sieną, kur nors netoli susirasdavo ūkininką ir dirbdavo. O jau lapkričio pradžioje vėl slaptai grįždavo į Lietuvą. Vokietijos ūkininkas ligi lapkričio mėnesio stengdavosi atlikti visus ūkio darbus, net ir javus iškulti. Paskui jam darbininko nebeapsimokėdavo laikyti dėl brangaus maisto. Tik gyvuliams prižiūrėti pasilikdavo kokį vieną.

Ne visiems mūsų darbininkams pas Vokietijos ūkininkus patikdavo. Daugelis ten dirbusių kalbėdavo šitaip:

"Vokietijos ūkininkas užmoka daugiau, kaip Lietuvos ūkininkas. Bet kas iš tol Reikia sunkiai dirbti ir skubėti. Aš Lietuvoje pas ūkininką nepadarau nė pusės tiek, kiek padarau pas Vokietijos ūkininką, o žiemą čia visai lengvai prabūnu. Kada Vokietijos ūkininkė

pašaukia mane valgyti pusryčių, pietų arba vakarienės, aš atsisėdu prie stalo ir kepurę šalia savęs pasidėdu. Visi skubalmai valgyti, nesikalbam. Pavalgius — kepurė ant galvos, ir marš pro duris į tvartą! Tvarte darbininkai turi jiems įroštą kambarį. Tenai ir praleidžia visą savo laisvą laiką.

Kada Lietuvos ūkininko šeiminkė pašaukia pusryčių, pietų ar vakarienės, aš, atėjęs į kambarį, pasidėdu kepurę, drabužius, nusiplaunu rankas ir veidą. Susėdam darbininkai prie stalo, valgom, kalbamės, juokaujam. Mėsos gaunam daug daugiau negu pas Vokietijos ūkininką. Sriubos — valgyk, kiek nori.

Esu tarnavęs ir dirbęs Lietuvoje pas tokius ūkininkus, kur kartu su darbininkais prie stalo valgo ir pats namų šeiminkas. Pas tokius ūkininkus visada būna geras maistas. O žiemą laiką, ypač vakarus, praleidavom visi kartu, lyg būtume vienos šeimos nariai."

Knygnešiai

Kaupiškių kaime buvo du knygnešiai. Juozas Vaškevičius buvo didelis draudžiamas

spaudos platintojas, o kartais ir Vincas Debesiūnas daug žmonėm pasitarnaudavo, daug ką iš Vokietijos parnešdavo.

Vincas Debesiūnas tarnavo valsčiaus pasiuntiniu ir sargu. Buvo prie valsčiaus raštinės du atskiri kambariai, kuriuos žmonės vadindavo kalėjimais. Juose valsčiaus teismo nubausti gyventojai atlikdavo baumes už nusikaltimus prieš rusų režimą (kaip už nelegalių sienos perėjimą, peštynes, vagystes). Tų nusikaltimų pasitaikydavo labai retai. Jeigu kas atlikdavo bausmę, V.D. turėdavo juos prižiūrėti. Šitai labai gerai pastebėjau, nes mūsų namai nuo valsčiaus buvo tik už pusę kilometro.

Su valsčiaus valdybos reikalais V. Debesiūnas kiekvieną dieną vykdavo į Kybartų paštą, suvaikščioldamas 22 kilometrų. Taip jis vaikščiojo 30 su viršum metų. Žmonėms jis pasakodavo, kiek yra žingsnių nuo valsčiaus raštinės ligi Kybartų pašto.

Nuo valsčiaus raštinės ligi Vokietijos sienos buvo apie pusantros kilometro. V.D. slapta pereinavo sieną į Vokietiją. Nuvykdamo į Sodėnų kaimą pas Vokietijos ūkininką F. Gildžių, kuris turėjo smuklę ir krautuvę; pas jį buvo galima gauti ir įvairios lietuviškos spaudos (maldaknygių, ūkininko kalendorių, kartais ir laikraščių). F. Gildžiū mokėjo tru-

putį kalbėti ir lietuviškai. Ko tik kam prirėkdavo, V. Debesiūnas tuojau parnešdavo (už atlyginimą).

Juozas Vaškevičius, mano tėvų pasakojimu, nuo jaunystės dieną platinio draudžiamą lietuvišką spaudą taip sumaniai, kad nė rusų žandarai to nepastebėdavo. Slaptai perėjęs per sieną, pėsčias nuvykdavo į Tilžę (70 su viršum kilometrų). Iš Tilžės parsiveždavo įvairios spaudos, bet didesnę kiekį persiūsdavo paštu į pasienį, o iš čionai po truputį parsinešdavo į Lietuvą, tik ne viską į savo namus.

Vaškevičiam priklausė didelė pagarba. Jie savo tėvynei Lietuvai atidavė pilną duoklę. Jų trys sūnūs — Juozas, Antanas ir Justinas — 1918 metais pirmieji išvyko savanoriais į besikuriančią Lietuvos kariuomenę. Tų trijų brolių savanorių ir jų motinos nuotrauka yra ir Lietuvių Enciklopedijoje.

Agentai ir keleiviai

Dar ir dabar prisimenu, kaip apie 1904-1906 metus (tai vyko ir daug anksčiau) daug lietuvių keliavo į užsienius ieškoti geresnio gyvenimo. Daugelis bėgo nuo rusų valdžios persekiojimų, daug jaunų vyrų bėgo nuo caro kariuomenės. Bet buvo ir tokių, kurie grįždavo iš užsienių į Lietuvą. Buvo viena didžiausia bėda — slapta pereinanti rusų-vokiečių sieną.

Šitokius žmones slapta per sieną perveždavo agentai, kurie iš to turėdavo gerą uždarbį. Keleiviai eidavo net per kelių agentų rankas; tai daug atsieidavo.

Grįžta iš užsienių keleiviai atvažiuodavo į pasienį, į Eitkūnus. Juos traukiny pasitikdavo agentas Rudzevskis ir nusiėždavo pas save. Jis buvo didžiausias agentas Eitkūnuose. Per jo vadovavimą pereinavo visi grįžtantieji į Lietuvą arba keliaujantieji į užsienius. Grįžtantiesiems į Lietuvą Rudzevskis pasakydavo kalbą: "Kada važiuosit vežimais, nesigrūskit per daug, kad vaikų nesužeistumėt." Bet tie žmonės nežinojo, kad jų nevežė jokie vežimai, bet patys savo bagažus neš. Rudzevskis keleivius atveždavo į pasienį, kur veikė agentų punktai.

Sodėnų kaime pas F. Gildžių antrajame aukšte pasirodydavo žiburys. Tai buvo ženklas, kad pas Gildžių yra keleivių. Tą ženklą žinojo tik agentai, kurie žmones veždavo per sieną.

Pamatę ženklą, agentai darydavo planus, kaip susitikti su rusų sargybiniais, su juo susitariti ir kaip surasti naktį, kurioj vietoj jis saugos sieną. Agentai turėjo patikimus kareivius, o juos naktį surasdavo pagal sutartą ženklą, kelis kartus mesdami dėgantį degtuką. Buvo daug atsitikimų, kad, per sieną

perėjus gerai, paėjus toliau, kiti rusai keleivius suareštuodavo. Tad keleiviai keliais neidavo, eidavo per laukus.

Septyni kilometrai nuo sienos buvo antra rusų sargybų linija. Ten gyveno rusai. Sargybiniai slankiodavo keliais. Susitikę keleivius, pažindavo juos iš apsirėngimo. Patikrinę suareštuodavo ir pristatydavo į Kybartų mūtinę. Kartais pasitaikydavo ir protingesnių rusų. Jiems duodavo agentas kokį rublį, ir keleiviai būdavo paleidžiami.

Buvo daug ūkininkų, kurie gyveno pasieny. Keleiviai jiems išmėndžiodavo javus, jei ten pasitaikydavo patogi vieta agentam keleivius perversi per sieną. Mūsų viena didelė lanka buvo ant to tako, kur keleiviai eidavo šenlink ir tenlink. Būdavo metų, kada ten sienauti nereikėdavo.

Daug lengviau buvo keleiviams išvykti į užsienius, negu sugrįžti į Lietuvą. Pasienio gyventojai, dvidešimties kilometrų atstume nuo sienos, gaudavo iš valsčiaus pažymėjimą, su kuriuo buvo galima per pereinamą punktą eiti į Vokietiją ir atgal. Šitai pasienio gyventojai, kurie vykdavo į užsienius tais senais laikais, pereinavo per pereinamą punktą į Vokietiją ir daugių nebegrįždavo į savo kraštą.

(Bus daugiau)

Philadelphia, Pa.

Philadelphijoj atkuriamas
lietuvių tvirtovė

ALGIMANTAS S. GEČYS

Bevertas A. Simučio 1958 išleista Pasaulio Lietuvių Žinyną patirs, kad tais metais Philadelphiai veikta net penkių lietuvių klubų. Kiekvieno turėta savas pastatas, narių skaičius skaičiuotas šimtais, o Lietuvių Muzikiniame Klube narių būta net ir virš tūkstančio.

Šuoliais bėgas laikas ir miesto dalyse vyksta gyventojų keitimasis nebuvo palankus klubų klestėjimui. Nariam išmirštant ar išsikelian iš apylinkės, klubų išsilaikymas darėsi problematiškas. Ir taip 17 laikotarpy net trys lietuvių klubai buvo priversti likviduoti savo turtą ir užsidaryti. Ne kitoks likimas grėsė ir didžiausiam bei savo metu turtingiausiam Lietuvių Muzikaliniam Klubui. Metai po metų jo operuota su nemažais nuostoliais, o narių skaičiaus jau bebūta nepilnų dviejų šimtų.

Keletas metų prabėgo, kol pavyojo prarasti šį didžiausią

Birutė Wallash-Vašaitienė, pirmoji nupirkusi sau ir dukterims 12 akcijų (po 100 dol. viena).

Elena ir Antanas Tarvydai, pirmoji šeima, nupirkusi 10 akcijų.

Bronė ir Jonas Karaszkai, įsigiję 10 akcijų.

Kazys ir Janė Kauliniai, 10 akcijų savininkai

Lietuvių namai Philadelphijoj. Visos nuotraukos K. Čikoto

lietuvių klubą pajuto Philadelphiai ir kaimyninė Pietinė New Jersey gyvena lietuviai. Sujudino juos klubo nariai, lietuvių reikalus pastatė aukščiau už tuos skatikus, kuriuos būtų išsidalinę klubo pastatą pardavę kitataučiam. "Kur rinksis lietuviai minėjimam, koncertam, kur repetuos tautinių šokių grupė, kur sportuos jaunimas, pagaliau kur rasim lietuvišką aplinką norėdami išlenkti alaus bokalą?" klausė ne vienas klubo narys. Be to, klubo esama geroj vietoj, išimtinai baltųjų rajone, prie pat pagrindinio I-95 kelio, vedančio nuo šaltojo Maino iki šiltosios Floridos. Pagaliau, klubo pastatas tai Philadelphiai miesto "landmark", prieš keletą metų milijoninio tirašo dienraščio įtrauktas į miesto žymiųjų pastatų sąrašą. Pastatas žinomas ir amerikiečiams. Ne vieną Vasario 16-sios progą audiencijos pas Philadelphiai miesto burmistą dalyvį maloniai nuteikdavo burmistro J.H.

Architektas J. Stelmokas, sudaręs naujai įrengto vestibulio projektą.

Tate užsiminimas, kad jaunystės metais kas savaitgalį šokęs "Lithuanian Music Hall", nes čia būta mieste geriausios šokių vietos.

Tačiau stipriausiai lietuviška širdies suvirpėdavo, kai būdavo priminta, kad 1907 įkurtame klube buvo šaukiami masiniai susirinkimai, reikalaujant Lietuvos išsivadavimo iš caro jungo, platinami Lietuvai paremti lakštai, ruošiami Nepriklausomybės šventės minėjimai. Čia rinktos aukos Dariui ir Girėnui ruošiantis skristi į Lietuvą, čia koncertavo gabūs Ant. Vanaigaitis, čia viešėjo eilė Lietuvos valstybės vyrų, jų tarpe ir prezidentas Ant. Smetona. Šiame klube susirinkę lietuviai 1940 protestavo prieš Lietuvos pavergimą, ir po II-jo pasaulinio karo jame rinktos pirmosios Balfo aukos padėti lietuviams tremtiniam. Praeities prisiminimai daugiausia ir paveikė ankstesnės ir naujosios emigracijos lietuvių nutartį bet kuria kaina klubą išlaikyti saviškių rankose.

Organizaciniais gabumais pasižyminčiam Vincui Šalčiūnui atiteko sunki pareiga būti spiritus movens, klubą perorganizuojant į pelno pagrindais tvarkomą akcinę Lietuvių Namų Bendrovę. Jam ir jo rėmėjams teko nemažai darbuotis, kad įtikintų klubo narius pastatą iš pagrindų atremontuoti, kad iš kitataučių parengimų gautoji dviejų salių nuoma eventualiai jį išlaikytų. Nebuvo tai lengva pasiekti, nes teko derinti statybiškai iki šiol klubo turėtą pašalpinę paskirtį su akcinės bendrovės veikimo pagrindais. Ir taip po daugiau kaip pusmetį trukusių pasitarimų su advokatais, statuto keitimais, Pensylvanijos valstybinių įstaigų kontaktavimais, š.m. balandžio mėn. Lietuvių Namų Bendrovė atėjo į pasaulį. Buvo išrinkta 15 asmenų direktorių taryba, kuri vėliau iš savo tarpo išsirinko 8 asmenų valdybą. Tarybai pirmininkauja inž. Gediminas Surdėnas; į ją įeina Vyta. Radikas, P. Mašalaitis, Anilora Mašalaitienė, Ir. Matonienė, Jz. Lukas, dr. Ant. Novasitis, Alb. Bendžius, P. Didelis,

Lietuvių namų bendrovės taryba. Iš k. sėdi: I. Matonienė — prot. sekret., G. Surdėnas — pirm., A. Mašalaitienė — sekret. Stovi: P. Mašalaitis — vicepirm. turto ir operacijų reikalams, V. Matonis, J. Lukas — išd., P. Didelis, A. Peštenis, G. Dragūnas, S. Karaszkai ir V. Šalčiūnas — prezidentas. Trūksta A. Bendžiaus, S. Koženiausko, A. Novasaitio ir V. Radiko — vicepirm. administraciniam reikalams.

Ged. Dragūnas, St. Karaszkai, St. Koženiausko, Vyta. Matonis, Ant. Peštenis ir V. Šalčiūnas. Valdybai vadovauja V. Šalčiūnas, talkinamas Vyta. Matonio, G. Dragūno, J. Luko, A. Bendžiaus, P. Didelio, S. Koženiausko ir A. Peštenio.

Naujai išrinktųjų laukė egzaminas. Ar bus pajęgti įgyvendinti turėtus pastato atnaujinimo užsimojimus? Ar visuomenė parems finansiškai? Nutarta, kad visuomenės parama ateis, kai remontas bus daromas, o ne apie jį kalbama. Ir taip, nesigarsinant, talkos būdu pradėtos griauti sienos, pradėti vykdyti pirmieji remonto darbai. Arch. Jonui Stelmokui paruošus planus, atnaujinimo darbam vadovauti stojo jaunas ir gabus inž. Putinas Mašalaitis. Šalia prityrusių "meistrų" Ant. Peštenio, St. Karaszkos, P. Makarauskos, Jz. Klausos, į talką jungėsi Ant. Krušinskas, Rimas Jakas, Alg. Siugžda, Ged. Surdėnas, P. Didelis, Jonas Morkūnas, Kaz. Kaulinis, V. Šalčiūnas, Ant. Tarvydas, Liudas Tarvydas, Alfonsas Sugintas, Alg. Vasys. "Moterys metais" pagalbon atskubėjo ir moterys: B. Karaszkienė, R. Krušinskienė, A. Mašalaitienė, p. Puodžiūnienė. Nujausdami, kad pastatas atnaujinamas su tikslu mūsų jaunimui užtikrinti lietuvišką pastogę, darban stojo jaunosios generacijos atstovai broliai Vyta. ir Kęst. Bagdonavičiai. E. ir J. Karaszkai, Vyta. ir Kęst. Mašalaitiai, Virgus ir Vyta. Volertai, Vyta. ir Alg. Maciūnai, Vyta. Surdėnas ir Alg. Šalčiūnas. Neįkainuojamos talkos sulaukta iš Kęst. Pliuskonio vadovaujamos Continental Electric bendrovės.

Minėtų asmenų paaugoti laisvalaikiai šiandieną jau nekelia abejonių, kad bus ištesėta. Atsilankiusieji į pirmą rudens parengimą maloniai buvo nustebinti radę perkeltą drabužinę, padidintą foje, (puošiamą lietuviška kolona, kilimais ir moderniu apšvietimu), pertvarkymus viešuose kambariuose, naujas įėjimo duris. Jau pradėdami naujo stogo dengimo darbai. Sutelkus naujo kapitalo, bus pertvarkoma mažoji, apie 200 asmenų talpinanti salė, įvedant šaldymo sistemą ir ją paverčiant kavine. Vasario 16-jai tikimasi padidinti didžiosios salės (talpa 700 asmenų) sceną. Visuomenei parėmus, pagrindiniai darbai turėtų būti baigti iki 1976 vasaros pradžios, nes Lietuvių Namams teks būti būstine atvykstančiųjų lietuvių į JAV 200 metų suakties minėjimą Philadelphiai ir į rugpjūčio pradžioje įvykstantį eucharistinį kongresą.

Patalpų atnaujinimas finansuojamas iš bendrovės dalininkų įsigyjamų akcijų ir aukų. Dalininkų skaičius, matant vykstantį progresą, kasdien didėja. Išskirtinai paminėtini Rūta Valašienė, Ant. ir El. Tarvydai, Kazys ir Joana Kauliniai, Jonas ir Bronė Karaszkai, pirmieji tūkstantininkai. Jų pėdomis seka dešimtys smulkesnių šimtininkų. Šiuo metu yra sudaroma remonto fondo komisija, kuri, neabejojama, paspartins lėšų įplaukimą.

Spalio 25 statybos fondo pildymo tikslu ruošiamas iškilmingas banketas. Tikslas — naujo stogo uždengimui lėšų

sutelkimas. Programoj dalyvauja Charles Daubaras, mūsų žymusis akordeonistas, ir populiarioji lengvojo žanro solistė Violeta Bendžiūtė. Programai vadovaus adv. Onutė Valašienė. Programos dalyviai gražiai simbolizuoja visų kartų ir vi-

sų generacijų sujungtas jėgas lietuviškai pastogei Philadelphiai išlaikyti. Savo laiku Kultūros Židinį gausiomis aukomis parėmusi Philadelphiai visuomenė šiandien stato lietuviškai dvasiai stiprinti paminklą savaime mieste.

TAUTYBIŲ PROBLEMOS

(atkelta iš 3 psl.)

Tautinio Fronto reikalavimus atstatyti Lietuvos nepriklausomybę ir "pamokymus" ne tik Sovietų Sąjungai, bet ir Jungt. Amerikos Valstybėms. Prisiminę Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką, kuri, nors tiesiogiai rūpinasi religiniais reikalais, bet lygiagrečiai kelia ir tautinius.

Prof. Landsbergis paskaitą pradėjo ten, kur prof. Remeikis paliko — Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikomis, tuo lietuviškuoju samizdatu. Toliau jis kalbėjo apie Lietuvos kultūrinę padėtį, pirmą pastebėjęs, jog 1944 iš jos pasitraukė į Vakarų apie du trečdaliai rašytojų, menininkų bei kitokių intelektualų. Kalbėjo apie kultūrinę renesansą Sovietijoje aplamai, tad ir Lietuvoje, šešiasdešimtais metais. Deja, to laikotarpio būta labai trumpo, o Brežnevo laikais bet kokia kultūrinė laisvė visiškai dingo. Pirminė teatro režisieriaus Jono Jurašo tragedija: pirmą jo išstūmimas iš teatro, paskui keletas metų dvasinio teroro, pagaliau išstūmimas į Vakarų.

Gudų sesijoje, kuriai vadovavo prof. John Sadousky, iš Queens universiteto, kalbėjo prof. Jan Zaprudnik, iš Queens kolegijos, ir dr. Vitaut Kipel, iš New Yorko valstybinės bibliotekos. Prof. Zaprudnik paskaitos planas priminė prof. Dreifelds planą: ir čia pilna lenta skaičių, datų, nuosimčių. Tik gudų statistikos nuo latvių skyrėsi kaip diena ir naktis. Gudams buvo visko sukaupu, visko arti 100%. Prof. Zaprudnik kalbėjo su tokiu entuziazmu, kad turėjo dėti kirtį ant kiekvieno daiktavardžio, veiksmavardžio ir skaitvardžio, kur tik buvo liečiamos gudų tautinės problemos. Dr. Kipel tomas santūresnis. Jo paskaitoje mus labiausiai nustebino teigimas, kad 55,000 žmonių iš tautinių mažumų ten atsisakė savo tautinės kalbos, pasirinkę gudų kalbą.

Priešingai latviams ir lietuviams, gudų kalbėtojai savo referatus perskaitė maždaug per vieną valandą. Antra valanda teko diskusijom. Jose labai gyvai dalyvavo ukrainiečiai. Keletą kartų iškeltas Lietuvos bei lietuvių vardas, bet tik nereikšmingomis temomis. Vienas paklausėjas prašė paaiškinti, kokios tautybės išsižadėjo savo kalbos gudiškosios naudai. Atsakymas: daugiausia lenkai. Buvo paklausta, ar Gudijoje yra mažumų mokyklos. Prof. Zaprudnik atsakė: nėra. Neturi savo mokyklų lietuviai, bet neturi savųjų nė gudių Vilniuj. Tai sovietų kaltė. Kokia administracija, tokia kalba. Šitaip esą visur Sovietų Sąjungoj. Kodėl yra lenkiškų mokyklų Vilniuj? Tai išimtis.

Tai todėl, kad Vilniaus krašto reikalas neaiškus; tad sovietai lenkam pataikauja. Susidarė vaizdas, jog gudų mažą grupę iš-eivijoj yra labai agresyvi, labai nacionalistiškai ir šovinistiškai nusiteikusi.

-o-
Latvių ir lietuvių sesijose publikos buvo po lygiai — maždaug 40-50 žmonių. Latvių sesiją sekė apie tuzinus lietuvių, o savame posėdy lietuvių buvo gal kiek daugiau kaip pusė, jų tarpe keletas Detroito universiteto studentų. Gudų sesiją stebėjo tik šeši lietuviai.

Lietuvių sesijos techniškai paruošimui vadovavo Detroito Lietuvių Organizacijų Centras. Jo ryšinininku su kitomis tautybėmis buvo Bernardas Brizgas, kuriam talkino kitas tos organizacijos valdybos narys dr. Algis Barauskas. Lėšas irgi iš savo išdo suteikė DLOCas, truputį paremtas ir Amerikos Lietuvių Tarybos. (Elta)

KUNIGŲ

VIENYBĖS

SUVAŽIAVIMO

PROGRAMA

JAV Lietuvių Kunigų Vienybės metinis suvažiavimas spalio 29-31 bus derinamas su Catholic Conference on Ethnic and Neighborhood Affairs suvažiavimu, įvyksiančiu tomis pačiomis dienomis, toj pačioj vietoj, Commodore Hotel, Park Ave. at 42nd St., New York.

Visa pirmą diena skirta Lietuvių Kunigų Vienybės reikalams. Spalio 29, trečiadienį, 8 v.v. kalbės žymi politinė veikėja Barbara Mikulski. Jos tema — "The Challenge of Being Ethnic and Catholic in America".

Ketvirtadienį prel. Geno Baroni, iš National Center for Urban Ethnic Affairs, apibūdins "Ethnic America in the Bicentennial Era". Po to bus simpoziumas "Theology, Pluralism and the American Experience", kuriame dalyvaus vysk. Michael J. Dudick (rytų apeigų), iš Pasaić, N.J., kun. John Shea, iš Mundelein (Chicago) seminarijos, autorius Michael Novak ir kiti.

Prof. dr. Frederick Erickson, Harvard pedagogikos profesorius, kalbės tema "The Persistence of Ethnic Communication Patterns". O vysk. James Rausch, JAV episkopato generallinis sekretorius, skaitys paskaitą "Ethnicity and the Bicentennial: Implications for the Church and Ministry".

Informacijos reikalu kreiptis į kun. Kazimierą Pugetvičių, 120 N. Front St., Baltimore MD 21202. Tel. (301) 737-3077.

KAIP ŽIŪRI Į HELSINKIO KONFERENCIJĄ TAUTINIŲ GRUPIŲ VADAI?

Europos saugumo konferencijos sutarimų aiškinimas mūsų visuomenę yra padalinęs į du skirtingus polius. Tai išdava mūsų laisvinimo veiksmų nepajėgumo prieiti prie vieningos nuomonės. Viena polius atsisoto Vlikas ir JAV Lietuvių Bendruomenė, teigia, kad Helsinkio sutarimai susilpnino Baltijos tautų valstybingumo reikimą. Antrame poliuje randam Amerikos Lietuvių Tarybą, raginusią prez. C. Fordui siųsti padėkos laiškus už "virdaus rinkai" padarytą pareiškimą Baltijos valstybių reikalui; jos pirm. dr. K. Bobelio aiškinimu (Draugas, rugsėjo 2), "tas dokumentas gali būti mūsų bylai naudingas". Kaip tačiau Helsinkio konferencijos sutarimus interpretuoja baltų jungtinė organizacija ir Rytų Europos tautinė mažumoms JAV-ėse vadovaujį asmenys?

Jungtinės Baltų Tarybos nusistatymą yra išreiškęs jos pirmininkas estas Mado Kari š.m. liepos 31 Washington Post išspausdintu apmokėtu atsišaukimu "Thank you Mr. President, but no thanks!". Atsišaukime pasisakoma, kad mes būtume dėkingi, jei prez. Fordas pakartotų savo pareiškimą Baltijos valstybių reikalu Helsinky. "Mes negalim jum dėkoti", tęsiama toliau atsišaukime, "už pasirašymą sutarties, kuri detente vardan įamžina Baltijos valstybių suvereniteto pažeidimą", "pažeistas Baltijos valstybių sienas dabar padaro 'nepažeidžiamomis' sovietų sienomis".

Pasaulio Baltų Santalkos pirmininkas latvis Uldis Grava š.m. liepos 27 New York Times išspausdintame laiške redakcijai, pareiškęs, kad Helsinkio konferencija Baltijos valstybių atveju nepagerbė tarptautinės teisės principų, teigia, kad jokia valstybė ar tautų konferencija negali atimti kitom tautom teisės nuspresti savo likimą. Vietoj sankcionavimo neteisėtos invazijos į Baltijos valstybes, jų okupacijos ir inkorporacijos į Sov. Sąjungą, indorsuojant sienų nepažeidžiamumo principą, — rašo Grava, — JAV-ės ir kiti pasirašantieji turi aiškiai pasisakyti, kaip šie principai lies Baltijos valstybes ir Rytų Europą.

Vienas iš žymiausių sovietologų, Georgetown universiteto politinių mokslų profesorius ir Ukrainiečių Kongreso komiteto pirmininkas dr. Lev. E.

Dobrianski š.m. rugsėjo 18, Congressional Record žiniomis, pavergtų tautų atstovam prez. Fordo suteiktą audienciją išreiškęs baime, kad "Maskva plačiai panaudos Helsinkio sutarimą kaip psichopolitinę propagandą ir ji interpretuos pagal savo norą". Liepos 31 radijo interviu su Philip C. Clarke Washington Report of the Air programoj dr. Dobrianski mato Helsinkio deklaracijos pasirašymą kaip "legalizavimą

valstybių sienų...", o pačią konferenciją kaip Maskvai nudingą įvykį, kuris "sustiprins jos pavergtų Rytų ir Vidurio Europos tautų užėmimą".

Lenkų Tautinio Susivienijimo ir Polish-American Congress prezidentas Aloysius Mazewski, vienas iš prezidento suteiktos audiencijos dalyvių, š.m. rugsėjo 17 Liberty Lobby korespondento yra cituojamas kaip Helsinkio deklaracijos matas "moralinį sovietų eks-

VOKIETIJOS LIETUVIUOSE

Vincas Bartusevičius, 1959 baigęs lietuvių Vasario 16 gimnaziją, vėliau pusšesčių metų buvęs jos mokytojas ir administracijos darbuotojas, dabar mokytojauja profesinė mokyklų Wittliche, netoli nuo Trierio miesto. Nepaisant jo studijų ir mokytojo darbo lietuviškoj mokykloj, pradėjęs dirbti Wittliche, turėjo atlikti pusantrų metų kandidato į mokytojus stažą, išlaikyti egzaminus ir tik 1975 rugsėjo pradžioj gavo pilnateisio mokytojo tarnybą, surištą su Studientrat titulu. V. Bartusevičius yra gimęs 1939 birželio 4 Bartininkuose, tėvų atvežtas Vokietijon, čia baigė sociologijos ir istorijos studijas Tuebingeno universitete. Vedė neseniai iš Lietuvos atvykusią Oną Hermanaitę, augina sūnų Tomą ir dukrą Ritą.

Kun. Vingaudas Damijonaitis 1975 rugsėjo 13 sulaukė 40 metų amžiaus. Lietuviškoj visuomenėj jis ypač pažįstamas kaip jaunimo veikėjas. Dabar, nors teoretiškai jau ir išėjęs iš jaunolio amžiaus, praktiškai yra vienas iš organizatorių šios žiemos kelionės į Braziliją, lietuvių jaunimo kongresą. Sukaktininkas yra gimęs Šiauliuose, kur jo tėvelis tuo metu tarnavo Lietuvos aviacijoj, kaip kapitonas. Vėliau jis baigė mediciną ir iki mirties gydytojavu, galiausiai Labor Service tarnyboj, Vokietijoj. Mama Lietuvoj buvo pradžios mokyklos mokytoja. Abu tėvai savo kilimu suvalkiečiai. Vingaudas baigė lietuvių Vasario 16 gimnaziją, o vėliau teologijos studijas Romoj. Kunigu įšvęstas 1964 kovo 14 Romoj. Pagrindinę savo tarnybą turi vokiškoj profesinėj mokyklų, kur Oberstudienrat titulu dėsto tikybą.

Juozas Nevulis spalio 3 sulaukė savo moterystės su Margarete Reizenstein sidabro sukak-

ties. Ją atšventė viena diena vėliau, šeštadienį. Elschbacho parapijos bažnyčioj ta proga aukojami mišias už Nevulius vietos klebonas ir lietuvių kapelionas. Vėliau visi praleido vakarą prie vaišių stalo, kur sveikinimo kalbas pasakė kun. Br. Liubinas, kun. Heinz A. Mueller, dr. St. Šereika ir Vokietijos LB pirmninkas J. Barasas. Nevuliai dabar gali pasididžiuoti 5 sūnumis, kurių vyriausias, Petras, yra baigęs lietuvių Vasario 16 gimnaziją, o dabar baigia studijas Freiburg universitete. Jauniausias, Aleksandras, dar tėra 3 metų amžiaus. J. Nevulio gyvenimo kelias yra charakteringas karo meto jaunui. Jis 1944 iš 7-tos klasės gimnazijos savo gimtuose Lazdijuose įstojo į Ple-

pansijos pripažinimą". Mazewski teigia, kad "Sov. Sąjungos pažadai nieko nereiškia, nes ji laikysis tik tų pažadų, kurių ji nori laikytis".

Gudų Kongreso Komiteto pirm. Mike Bachar tame pačiame Liberty Lobby straipsny pramato, kad sovietai Helsinkio sutarimus pristatys "savo žmonių kaip esamų sienų patvirtinimą".

Kaip matom, tautinių grupių tarpe Helsinkio konferencija yra smerkiama.

Algimantas S. Gečys

chavičiaus armiją, buvo išvežtas į Vokietiją, pakliuvo į amerikiečių nelaisvę, kurioj išbuvo kone ištisus metus. Nuo 1947 tarnauja Labor Service tarnyboj, dabar latvių kuopoj, eidamas kuopos viršilos pareigas. Visą laiką aktyviai reiškęsi lietuviškoj veikloj, 1957 pirmą kartą buvo Miesau LB apylinkės valdybos pirmininku, į tas pareigas buvo išrinktas ir vėliau, o dabar yra tos pačios apylinkės valdybos vicepirmininkas. Miesau lietuvių bendruomenė nėra didelė, bet labai aktyvi ir vis suranda progų gražiai reprezentuoti lietuvių vokiškoj aplinkoj. J. Nevulis yra taip pat išsiveržęs ir už apylinkės ribų, būdamas Vokietijos LB tarybos rinkimų komisijoj. Jo sūnus Petras yra Vokietijos LB tarybos ir Vasario 16 gimnazijos kuratoriaus narys. B.L.

BALTIMORĖS ŽINIOS

40 valandų atlaidai Šv. Alfonso bažnyčioj prasidėjo spalio 19 iškilmingomis mišiomis, kurias aukėjo kun. A. Dranginis. Atlaidai baigėsi spalio 21, antradienį, 7 v.v. mišiomis ir procesija. Per pamaldas giedojai didysis choras. Mokyklos vaikai pagražino iškilmes savo dalyvavimu procesijoj.

Jautienos kepsnių balių surengė Lietuvių Posto 154 legionariai spalio 19, sekmadienį, gražioj Eastern Center salėj. Be jautienos buvo ir kitų valgių. Buvo šokiai ir loterija. Prasidėjo I val. ir baigėsi 6 v.v.

Lietuvių svetainės šėrininkai lapkričio 3 lietuvių svetainės kambariuose rengia jautienos kepsnių balių. Rengimo komitetas kviečia visus į šį balių ir ragina bilietus iš anksto įsigyti pas šėrininkus ir prie baro svetainėj. Be jautienos bus ir kitokių valgių. Šokių gros orkestras, bus loterija. Pradžia 1 val.,

baigsis 6 v.v. Pelnas skiriamas lietuvių svetainės naudai.

Specialios pamaldos "atgal prie Dievo" bus lapkričio 9, sekmadienį, Šv. Alfonso bažnyčioj. Jas rengia Lietuvių postas 154 ir jų padėjėjus. Legionieriai susirinks prie bažnyčios 8:15 v. ryto su vėliavomis ir žygiuos į bažnyčią. Mišias aukos jų kapelionas kun. A. Dranginis, Giedos vyrų choras Daina.

Halloween vakarą rengia Šv. Alfonso suaugusių klubas spalio 25 Šv. Alfonso mokyklos salėj. Pradžia 8 v.v. Bus premijuojami gražiausi kostiumai ir kaukės. Rengimo komitetas kviečia visus gausiai atsilankyti.

Jonas Obelinis

Amžiais pavergtas kelias tėvynė; Jos atgimimą jaučia dvasia. Ginkim, ką mūsų protėviai gynė! Žadinkim brolius meile draus!

Maironis

30 — ŽALČIO SONATA — SCHERZO

Trečioji dalis — Scherzo — vėl pasirodo su naujais pergyvenimais ir naujom mintim. Iš pirmo žvilgsnio atrodo nesudėtinga, neperkrauta. Keistos, neįprastos formos — fantastinė sienu, atsiremusi į vandens paviršių, saulės ar mėnulio rėželis, paukščių motyvas, ramaus vandens plotas ir pirmame plane — žemės plotas.

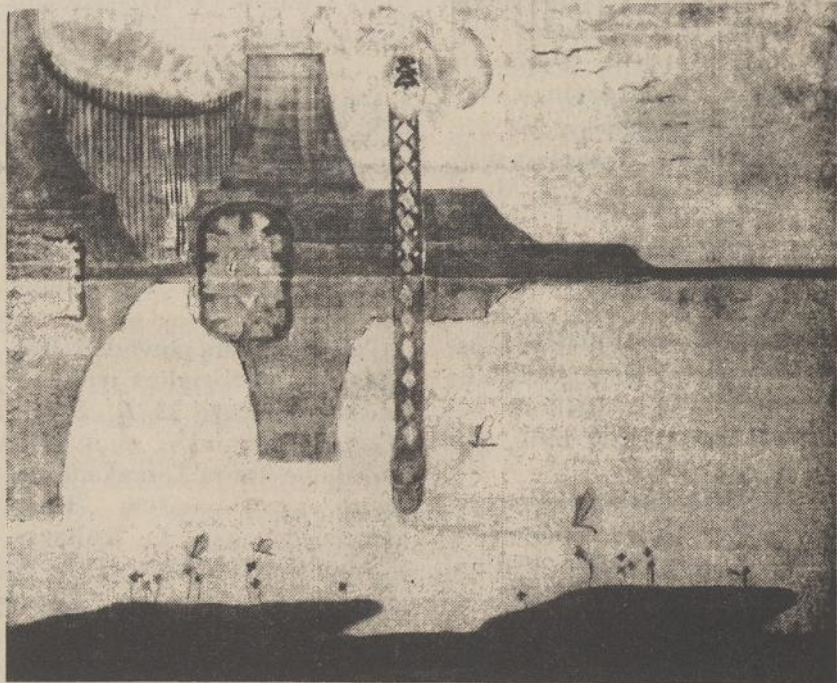
Ir žaltys sunkiai įžiūrimas. Atrodo, kad jis vėl pasislėpė gamtoje, norėdamas žmogų iš naujo gundyti. Ne, jis nepasislėpė. Priešingai, jis dar labiau įstvirtino. Iš anų padangių, iš antros dalies, jis čia nusileido prie žemės, prie vandenų ir į juos atsiremė. Atsisoto stačias pažiam paveikslu centre, dryžuotas ir iškėlęs galvą, kuri papuosta lyg kokio orientinio valdovo karūna.

Ir čia susimąstai. Kodėl žaltys atsiremė į vandenį? Kodėl jis stovi toks galingas, pasipūtęs?

Vanduo turi kažką švento. Ir Kristus brido į Jordaną, ir jį šv. Jonas krikštijo vandeniui. Ir Kristus sakė, kas nėra gimęs iš vandens... Ir štai tą vandenį paliečia žaltys, dar labiau įsigalėdamas visatoje.

Ir dar daugiau. Jis tampa net pavojingesnis ir didesnis. Jis atspindi vandenyje, ir dabar žaltys jau turi dvi galvas.

Viena žalčio galva sergsti padangę, kita sergsti žemę. Kur dangus ir žemė susilieja, ten yra savotiškas mūras, kylas laiptų laiptais. Kairėje matome tos sienos vartus.

M. K. Čiurlionis — Žalčio sonata, Scherzo (tempera, 1908)

APIE JŪRĄ, VASARĄ IR VĖJĄ

6

PAULIUS JURKUS

Pro akmenines tvoras į atostogų kraštą sunkiai čia patenka pasauliniai įvykiai, politika. Retas kuris atostogautojas skaito laikraštį. Daugumai rūpi, koks bus oras. Tai svarbiausia! Vienas kitas turi atsivežęs mažą radijo aparatėlį. Tas ir paskelbia, koks bus oras. Tos žinios apsprendžia dienos programą.

Lygiai dvyliktą mieste subaibia sirena. Du kartus dūsteli. Tai reiškia, kad laikrodžio rodyklės prasilenkia ties dvylika. Balsas panašus į tolimų laivų ūbavimus.

Tuoįs juda visa vasarvietė. Pietų metas. Eina valgyti. Pasipuošę lengvais vasariniais drabužiais. Spalvingais drabužiais. Vieni nubanguoja pro pušį takeliu žemyn. Kiti skubina koridoriumi tiesiai į valgomuosius.

Valgomieji yra didžiajame vasarnamy, prie buvusios gimnazijos sporto salės ir bibliotekos. Ir čia padaryta pagerinimų, pataisymų. Sienos išmuštos žalsvai rudom lentom, pakabintos lempos, kurios primena senoviškas žvakides. Visa tai suteikia jaukumo ir švarumo. Matai, kad šeimnininkai rūpestingi.

Abu valgomieji sutalpina ge-

rokai per pusantro šimto žmonių. Savaitgaliais čia būna perpildyta. Būna ir ištisų savaitių, kai visos kėdės yra užimtos svečių. Liepos pradžioje žmonės dar neįsidrąsinę, tingiai renkasi vasaroti. Bet paskui — daugyn ir daugyn.

Valgomajame kiekvienas turi savo pastovią vietą. Visi, kurie buvo bent vieną dieną, tą savo vietą jau žino. Nauji atėję dailrosi. Tuoj juos pasigauna patarnaujančios mergaitės ir kur nors įkurdina prie stalo.

Šiomet patarnavo mergaitės. Porą praėjusių metų buvo berniukai. Bet mergaitės labiau tinka šiom pareigom. Greičiau jos pamato, ko kam trūksta, smaiščiau apsisuka. Tos mergaitės buvo Aldonėlė Pauliukonytė iš Worcesterio, Mass., ir dvi sesutės Nelsonaitės iš Long Island salos, netoli New Yorko. Darbo buvo daug, nes buvo daug stalų, o ant kiekvieno stalo — aštuonios atverstos lėkštės.

Vasarvietės vyriausia šeimnininkė buvo Bronė Chlauskienė. Ji yra tikra Kennebunko gyventojų, sutapusi su visu gamtovaizdžiu, metų laikais. Ją pažįsta visi vasarotojai, ir ji dau-

gelį pažįsta, nes čia dirba bent keliolika metų. Visada paslaugi, miela. Rūpinasi savo tiesioginiu darbu, kad visiems būtų patogiu ir miela, kad valgiai būtų puikūs. Jei kas anksčiau išvažiuoja, tuoj ir tam patarnauja, nes virtuvė darbus pradeda gana anksti. Taip pat pavalgydinami ir vėliau atvykę. Taip užsimezga nuoširdūs santykiai su svečiais.

Praeitais metais dar buvo gyvas jos vyras Vladas Chlauskas. Jau tuo metu sirgo kraujo vėžiu, bet ir tada buvo paslaugus. Mirė rudenį, kai visi svečiai buvo išvažiuavę, kai ir medžiai jau buvo be lapų. Šiomet visi jo pasigedo, ne kartą prisiminė. Ilgokai jis gyveno šiame krašte, buvo geras meistris, pats pasistatęs namus, dar norėjo keltis į Hot Springs, Arkansas, bet jau nebeišvažiuavo. Jis pasiliko čia kapinaitėse prie kelio iš Kennebunko.

Vasarvietėje dirbo ir viena šeimnininkė padėjėja iš New Yorko, kurios pavardės taip ir nežinau. Dirbo ir jauna mergaitė Regina Leleivaitė, taip pat iš New Yorko. Indus plovė pora berniukų.

Iš virtuvės į stalą buvo nešama daug valgių. Visas maistas buvo geras ir įvairus. Pusryčiam galėjai gauti kiaušinių, avižinių dribsnių košės, dešros, sūrio,

uogienės. Namuose būdamas, žinoma, tiek nevalgai pusryčiam. Čia įsitrauki į valgomą sportą nejuociam ir imi valgyti pusryčius, o 12 val. sėdi su apetit prie pietų stalo. Ateina sriubos, šaltos ir šiltos mėsos, daržovės, kava, ledai ar vaisiai. Vakariene irgi panaši — sriuba, mėsos, daržovės, vaisiai, ledai, kava.

Pasitaiko, kad vakare susidaro draugų rateliai ir išeina kur nors į miestelį, į pajūrio restoranus. Ieškoma tik atmosferos, kur būtų jauku ir malonu pasikalbėti. Apie valgytus niekas negalvoja, bet kartais ima ir susigundo — suvalgo vėžį. Tai šios pakrantės pats svarbiausias valgis.

-o-

Pietum pasibaigus, visi keliais pamažu ir tingiai išeina iš valgyklos. Tingiai eina taku, užkalbina šunį — vilką Žaibę, stoviniuoja ties pušim ir plepasi. Ta pokalbių valandėlė, socialiai valandėlė, atostogų didžiausia pramoga, linksma ir žaisminga valandėlė. Niekas dabar neįskuba. Į pajūrį veržiasi tik keli žmonės, kurie nori kuo ilgiau pabūti saulėje. Dauguma pamažu nuslenka į savo kambarius. Vieni atsigula pailsėti ir snūstelti, kiti laiškelius rašo, knygas skaito. Apie antrą valandą vėl įlenda į maudymosi apran-

gą, su akiniais, su balta kepuraitė, su dideliu rankšluosčiu išeina į kiemą. Kur nors prie eglės dar laukia savo draugų ir tada pasuka į didįjį kelią, kuris skuba į pajūrį.

Čia pažįsti kiekvieną griovelį, medį, net takelius į šonus. Tuoj pat yra gatvė, kur gyvena Jonas ir Ona Vaitkai iš Worcesterio. Jų vaikus sutinki belakstančius su dviračiais. Už jų namus pasistatė dr. Vydas ir dar pilnai neįsirengė.

Eini į pajūrį. Dešinėje yra bent keli nauji namai — vasaros vilos, ar gyvenamieji namai. Sunku net pasakyti. Pastatyti neperseniausiai. Vienoje sodyboje gyvena vyresnio amžiaus amerikietis. Kadaiše jis buvo tos apylinkės taksi šoferis, dabar jau pensininkas. Jis pažįsta daugelį iš mūsų ir tuoj pasisveikina.

Už jo namelio — vėl miškas, kur lapuočiai maišosi su spygliuočiais. Anapus kelio, vienuolyno pusėje, yra tik spygliuočiai.

Jau esi netoli tiltuko. Čia iš jūros ateina kanalas. Kai jūra pulsuoja, tai ir čia vanduo tai kyla, tai leidžiasi. Ant tilto visada sustoji ir stebi vandenį. Ateina čia vėžliai ir žuvis atplaukia. Vanduo smarkiai verčiasi, ver-

Sis motyvas yra paimtas iš Žalčio sonatos pirmos dalies. Ten vartų motyvas pakartotas net tris kartus. Vartai geležiniai. Anapus jų matome švieses, lyg žvaigždes. Vartai uždaro kelią į šviesą, į naujas žvaigždes, į gėrio pasaulį. Ir tuos uždarytus vartus sergsti žaltys, galingas ir tvirtas.

Nuo galingojo žalčio einant į dešinę, matome saulės motyvą (greičiausiai saulės, ne mėnulio). Čia tik saulės mažas ruoželis. Ir ji temsta ir traukiasi į šalį.

Matome ir paukščius. Tas pats antros dalies paukštis grįžta ir čia, vedasi dar kitus paukščius į šalį, apsuptą tylos, į šalį, kur visa valdo žaltys.

Priekyje žemai yra žemės plotelis. Jis tamsus, neramus, iškarpytas. Tame plotelyje auga gėlės ir skraido drugeliai. Atrodo, ramu. Gamta nė neįaučia, kad čia pat jau yra žaltys, kad jis visa apvaldė.

Atkreipkime dėmesį į atspindį. Muzikos kompozicijoje yra temos pakartojimas. Tas pats padaryta ir čia — pagrindinis sienos motyvas pakartotas vandenyje. Ir žalčio motyvas. Yra tik viena išimtis. Nepasikartoja vartai. Prie vartų yra kažkoks ženklas, lyg apokaliptinis ženklas, lyg kokie antspaudai būtų uždėti įeinančiam pro vartus. Tas keistas ženklas pasikartoja vandenyje, tik nepasikartoja vartai.

Vanduo čia atstovauja šviesai, gėriui ir jis neatspindi vartų, kurie uždaro gerį. (p.j.)

petuoja. Tokiu pat greičiu pasukui jis ir išplaukia atgal į jūrą.

Už tilto prie tako auga laukinių rožių bent keli kelmiai. Auga ir tokios žolės, kurios panašios į kmynus. O dar toliau rasi ir krienių. Juos stebi tik tie, kurie pažįsta didelius tirštus lapus.

Prasideda paskutinė eilė vilų prie pat Atlanto. Kelias lenkiasi ir nueina jūros pakraščiu, o prie kelio — namai, vasarnamiai, vilos.

Skubi per judrų kelią ir jau atsisotoji prie pat laiptelių į pajūrį. Kairėje čia sustatyti jauni dviračiai, už jų yra laukinių rožių krūmas ir kažkokios žydinčios gėlės, kurios maloniai kvepia.

Čia stovėdamas, matai platų jūros plotą. Kairėje uosto molas, uolų iškyšuliai, dešinėje vėl uolų salelės. Tolumoje įžiūri melsvai pilką kalnelių liniją. Tai už įlankos kažkokie miesteliai ir sodai.

Ir sveikini jūrą, ir negali ja atsigėrėti. Taip nori visa, visą ją apibėgti akimis, išgirsti visą, pajusti visą. Bangelės ritas, šniokščia, ir tas vėjas, tas vėjas nuo vandenų ateina į krantą, tiesiai į tavę. Tas pajūrio vėjas. Ir kaip gera pajusti vėją, ateinantį vandenų ir žolių kvapą. Kaip gera basa koja atsisototi ant smėlio!

ATEITIES AUŠRA

Straipsnius, korespondencijas, laikraščius bei kitas įdomybes siųskit:
"Ateities Aušra", 29-32 Beach Channel Dr., Far Rockaway, N.Y. 11691
Redaguoja: Rasa Razgaitienė — Tel. (212) 327-2019

65 METŲ JUBILIEJUS

MORALINIS LŪŽIS IR REVOLIUCIJA

Ketvirtadienis. Kun. dr. Antano Paškaus tema buvo: **Moralinis lūžis bei pasimetimas vakarų pasaulyje ir jo poveikis mūsų visuomenei.**

Pradžioje suminėdamas simptomus, kurie yra pasirodę šiandieniniame gyvenime, prelegentas toliau nagrinėjo jų priežastis, pasekmes ir antidotas. Įsijausdamas į temą, jis įrodė, kad faktuose nėra nieko naujo, bet nauja tai, kad norima visą šį simptominių elgesį padaryti priimtiniu. Nukrypimas bandoma padaryti norma. Simptomų pasekmė vyksta bėgimas iš organizuotos visuomenės, atsiranda bebažnytinė krikščionybė, gali kilti ir anarchija.

Tam paveikti reikia nepriklausomai galvojančių, įžvalgių žmonių, kurie įrodytų šio galvojimo netikslumus. Tragedija pas mus yra ta, kad mes esam užpildyti faktais, bet jų neanalizuojame. Tam reikia mąstančių kritikų, intelektualinės dvasios vedlių. Jie turėtų turėti specifiskas žinias, būti galiausiai ir pergyvenę vidaus kuriančių ir griaušančių jėgų konfliktą, turėtų būti pasiruošę dalintis savo pergyvenimais. Koreferentu buvo Antanas Razgaitis.

Po pietų buvo tęsiamas moralės problemos svarstymas simpoziume: **Moralinė revoliucija kaip globalinis uždavinys.** Moderavo Vytautas Narutis.

Jūratė Krokytė pateikė duomenis ir papasakojo apie "Moral Rearmament" dvasinį sąjūdį, kuris 1920 įsisteigė JAV-bėse. Jo pagrindas: žmogus gali būti pakeistas. Tam reikia pakeisti valstybių ekonomiką ir tuo paveikti pasaulio istoriją. Sąjūdis stipriausiai veikė 1940-50 laikotarpį, bet, atėjant 1960, pradėjo nykti.

Daina Kojelytė nušvietė moralę studentiskame, akademiniame gyvenime. Ji teigė, kad ten vyrauja pasisekimas mokslo varžybose. Tam pasiekti dažnai vyksta "špagalkavimas", sukčiavimas. Tokios atmosferos pažymiai nustoja reikšmės, o pasekmės dažnai paliečia ir nekaltuosius. Ši problema turės būti išspręsta vertybių skalėje.

Jolita Kisieliūtė kalbėjo apie moralinę krizę šeimoje. Ji nusakė skirtumus tarp branduolinės šeimos (tėvas, motina) ir praplėtosios (tėvas, motina, giminės), klausdama, ar branduolinė šeima gali išpildyti XX-tojo amžiaus pageidavimus. Šiais laikais skyrybos kyla, abortai plinta. Vyksta socializacija, kurioje vaikui vertybės yra perduodamos "specializuoto tėvo" — mokyklos. Kaip ateitininkai, mes turim apsispręsti dėl šeimos ateities krypties.

Roma Olšauskaitė apibūdino įvairius medicinos tyrinėjimus, kuriuose gali būti moralinės pasekmės. Pavyzdžiais buvo

duota genetinė inžinerija, transplantacija ir pan. Ši problema yra "terra incognita", kuri reikalauja didelio atsargumo. Šių klausimų svarstymui yra įsteigtas ir "Bio-ethic Center", kur daktarai ir kunigai kartu stebi įvairius gydymo procesus ir analizuoja technologinius pasiekimus iš moralinio taško.

Rimas Juzaitis kalbėjo apie moralės vietą tarptautinėje politikoje. Mes gyvenam idėjų sukury, kur esam daug ką išradę, bet nežinome, kaip šiuos mokslo laimėjimus panaudoti žmonių gerui. Tarptautinėje politikoje yra žaidžiama su žmonėmis, skirtumas tarp gėrio ir blogio yra pasidaręs "atgyvenusia sąvoka". Helsinky moralinės teisės buvo ignoruotos. Solženicyno nepriėmimas parodė Amerikos nusiukimą nuo moralinių principų.

Betgi jėgos be moralės nebus. Mes turim būti inspiruojami Evangelijos: turim likti ištikimi savo moraliniam principam. Mum neleistina paaukoti savo sąžinės derybose su melu. Atėjo laikas dvasiniam atgimimui-revoliucijai, kuriai reikia apsisprendusio individo heroizmo ir pasiaukojimo.

MENAS, TALENTAI IR "PLAUČIAI"

Šiandien lauke pasirodė stud. Juozo Gudinsko kūryba. Eidami iš palapinės į valgyklą, matėm bent tris modernias skulptūras, sustatytas iš rausvų akmenų, baltų medžio šakų ir pan. Jos buvo įdomios, pagyvino kiemą ir skatino diskusijas.

Po vakarienės Jonas Vaitkus, CV-bos vicepirmininkas, apibūdino Ateitininkų Sendraugių Sąjungą.

Talentų vakarą pravedė J. Bradūnas. P. V. Kisieliui ir V. Olšauskas paskaitė iš R. Spalio "Gatvės berniuko nuotykių", moksleivė Taura Zarankaitė paskaitė savo parašytą "Brangiausią dovaną", L. Kuliavas, V. Mojarovas, J. Nakas grojo gitaromis ir dainavo su I. Stravinskijės ir R. Paškausko šaukštų akompanimentu. J. Girmūtė padėkavo B. Pūkelevičiūtės eiles, Arvydas Žygas suvaidino net keletą rolių, deklamuodamas iš B. Sruogos "Aitvaro teisėjų".

Iš palapinės visi nuskubėjome į Baltųjų Rūmų salę operos premjerai. Spektaklis "Plaučiai (arba kas nors arčiau prie širdies)" praėjo su nepaprastai dideliu pasisekimu. Jame iš viso pasirodė 36 veikėjai ir dainininkai.

Keturių veiksmų opera nupasakojo plaučių (V. Sirgėdas) tragediją. Jie tiek deguonio sukvėpuoja, kad žemę rimtai pradeda trūkti oro. Šaukiama konferencija, vyksta šaulių kovos pastangos, plaučiai išmetami iš bendruomenės, laikraščiai juos peikia. Alta ir Vlikas bara. Bet nė vieniem nepasiseka plaučių nugalėti.

Kun. Stasys Yla, Stasio Šalkauskio vardo premijos laureatas. Nuotr. A. Razgaitis

Čia pasirodė Rožytė Papūstaitė (O. Kliorytė), kuri myli plaučius ir nori juos gelbėti. Tačiau jos planus suardo trys vyrai, kurie pripučia plaučius pilnus oro ir pabarsto pipirų. Plaučiai sprogsta; R. Papūstaitė, sudainavus mirtinę ariją, su plastikiniu peiliu nusižudo.

Operos lyriką parašė Kelmis Kuoštokas (Almis Kuolas ir Kęstutis Šeštokas) muziką — Jimas Ružaitis (Rimas Juzaitis). Inspiravo: D. Stončiūtė, O. Vaitkutė, E. Razgaitytė. Režisavo Rimas Kuliavas. Muzikos asistentė — E. Pakštaitė. Scenovaizdis — D. Stončiūtė. Trimitu grojo R. Kasputis.

Po operos vyko šokiai palijone.

KŪRYBA IR KULTŪRA

Penktadienį dr. Kęstutis Keblys skaitė paskaitą: **Kultūriniai mūsų uždaviniai, atsivėlgiant į okupuotos Lietuvos ir išeivijos padėtį.** Mūsų, kaip ateitininkų, kultūriniai uždaviniai nėra išskirtiniai. Jie yra mūsų ta prasme, kad inteligentiškumo ir lietuviškumo principai yra dalis mūsų veiklos.

Prelegentas nurodė kultūros vystymąsi dviem šakom: Amerikoje ir Lietuvoje. Lietuvoje yra priemestas vienytiškumas. Yra pragmatiniai reikalavimai, kur privaloma tarnauti esamai sistemai. Kūrėjas yra varžomas formalia cenzūra ir psichologiniais varžtais. Nėra abejonių, ieškojimo, gilesnio minties gvildinimo. Tačiau, nors kūrybinės sąlygos yra biurokratų kontroliuojamos, lietuvių stipri kūrybinė energija prasiveržia. Amerikoje yra kūrybinė laisvė, kuri remiasi privačia iniciatyva. Pasiekimai ligi šiol turės ilgalaikę reikšmę. Bet ateities perspektyvos neperšviesios. Kultūrinis klestėjimas reikalauja susidomėjusios kritiškos masės, kuri remia ir vertina kultūrą. Šiuo laiku artėjame prie šios masės gyvasties ribos. Nyksta lietuvių kalba, kultūrinių jėgų prieauglis mažėja, trūksta intelektualinio smalsumo.

Toliau buvo klausama, kuo turim pagrįsti savo uždavinius: Lietuvos, ar Amerikos reikalavimus. Anksčiau buvo kuriama tai, ko tenai (Lietuvoje) negalima. Dabar nėra realu tai daryti. Kūrybos ir kultūrinio gyvenimo reikia, nes čionykštis mūsų gyvenimas kitaip liktų be turinio ar prasmės. Be jų nustotume buvę, kas esam. Suminėta eilė konkrečių uždavinių. Koreferavo J. Bradūnas.

Po pietų salėje susirinko savanoriška grupė studentų atlikti sąjunginės "sąžinės sąskaitos". Buvo apkaltos problemos ir siūlomos išeitys. Štai keletas minčių. Turėtume susirinkti, padiskutuoti, paruošti anketa,

sužinoti, ar mes iš tikrųjų esam bendraminčiai. Artimiau susipažinti su organizacijos globėjais ir dvasios vadais. Akademikus siūlyti į centro valdybą. Daugiau susirinkti sąjungomis. Pradėti kelti klausimus.

Salėje šiandien taip pat pasirodė keletas jaunų fotografų ir menininkų darbų. Šią parodą surengė stud. Algis Norvila.

Popiet moksliviam buvo sukurštas pokalbis su studentu Viktoru Naku. Turėta progos pokalbėti ir padiskutuoti. Trečiądienį buvo įvykęs panašus pokalbis su stud. Onile Vaitkute. Jos tema: Žmogaus kilnumas.

DVI KULTŪROS

Palapinėje vyko simpoziumas: **Kokios yra perspektyvos išauginti kūrybišką ateitininką dviejų kultūrų sankryžoje?** Moderatorė Lilė Gražulienė apibūdino kūrybingumo definiciją. Reikia atitūkimo nuo "esamų tradicinių formų", užsilaikavimo kūrybiniam procesui, drąsos savo užsimojime, laisvės statyti klausimus.

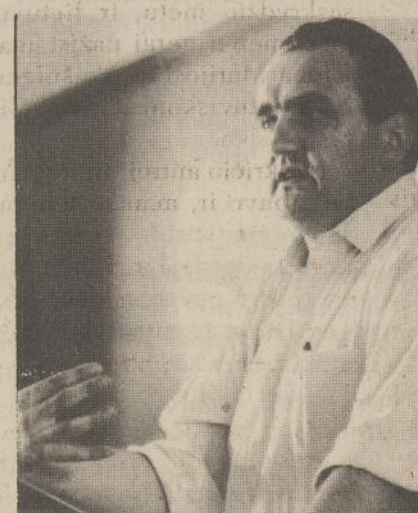
Elena Bradūnaitė laikė estetiką kultūros ir kūrybos pamatu. Kiekviena tauta turi "savitą estetikos supratimą ir savo aplinkoją įvertina. Jinai praranda savo prasmės gysleles išėjusi į kitas aplinkas. Jos konkretūs pasiūlymai buvo estetikos sąvokos nagrinėjimas kuopose, draugovėse. Po bendrų išėjimų į filmą, teatrą, parengimus, lietuviškuosius ir amerikietiškus, juos gretinti, lyginti. Stovyklose lavinti kūrybingumą ir skatinti įvertinimus, kritiką.

Almis Kuolas dėmesį kreipė į kūrybingą technologijos pasaulį. Jis teigė, kad toji kūryba yra tiek pat svarbi, kaip menas, literatūra ir pan. Tokio nepripažinimo pasekmė žmogus, dirbąs technologinėje srityje, yra išstumiamas iš visuomenės. Kyla schizofrenija: individas yra vieno darbe, o kitoks po vakariėnės. Individo jėgos yra suksaldytos. A. Kuolas siūlo derinti šiuos du poliūs ir pergaltoti kūrybingumo sampratą.

Kęstutis Sušinskas nurodė, kad mūsų gyvenimui paveikti dviejų kultūrų darbas vyksta amerikietiškaime gyvenime, o laisvalaikio metas lieka lietuvių kultūros įtakoj. Betgi pas mus randasi gyvos kūrybos stoka: esam atpratę rašyti, kalbos vartojimas silpnas. Neužtenka vien tik auklėti jaunimą, reikia jį žadinti kūrybai. Tėvam lieka pareiga gilintis ir daugiau dėmesio kreipti į veiklą.

Antanas Dambriūnas kalbėjo apie aplinkos įtaką. Galim abi kultūras integruoti tik jas abi gerai pažinę. Tačiau mes esam persveriami gyvenamojo krašto kultūros. Jaunimo organizacijų būklė yra pasikeitusi.

Emilija Pakštaitė teigė, kad neužtenka tik kultūrą išlaikyti, ją reikia ir kurti. Profesijos turėtų būti pasirenkamos ne vien dėl materialinių priežasčių, bet ir kūrybingumo sąlygų pagrindu. Lietuvių darbas daug mažesnis, jei jis yra sujungiamas su kasdieniniu darbu. Reikia siekti elito pasaulėžiūrinių prasmė. Mūsų nuomonės turėtų atspindėti kultūroje. E. Pakštaitė rėmė bendrines organizacijas, kur savo ideologija galima plaukti į plačiuosius vandenius. Mes esam tam ugdyti, kad eitume toliau. Ji baigė klausimu: ar mes ugdome kultūros kūrėjus, ar pasitenkinam kultūros vartotojais?

Dr. V. Vyantas jubiliejinėje stovykloje kalba apie gyvenimą po Vatikano II susirinkimo. Nuotr. A. Razgaitis

R. Kuliavas, R. Juzaitis, K. Šeštokas tariai operos reikalais jubiliejinėje stovykloje. Nuotr. D. Norvilaitė

ČIURLIONIS ČIURLIONIUI

Vakare dr. V. Šaulys supažindino su Ateitininkų Šalpos Fondu, o dr. K. Keblys su Ateities knygų leidykla ir Ateities literatūros fondu.

Lietui bepilant, palapinėje prasidėjo "Vakaras Čiurlioniui". Naudojamiesi trim ekranais, skaidrėmis ir įrengtuota muzika, dr. Jonas ir Teresė Bogutai mum pristatė "multi-media" programą ir valandai nukėlė mus į kitą pasaulį. Jiem talkino Arūnas Keblys.

Pirmąją dalį paruošė J. Bogutai, pristatydami ją kaip abstraktų vidinės erdvės supratimą. Pritariant Ravi Shankar ir Ali Khan citų ir būgnų muziką, stebėjome Čiurlionio kūrinius, jų detales.

Trumpos pertraukos metu vos spėjome išsižioti, kai T. Bogutienė pristatė antrąją dalį: erdvę ("outer space") kontekste. Čia muzika buvo elektroninių vargonų veikalas "Kosminės vizijos", sukurtas Apollo kelionės ir mėnulį metu. Tarp skaidrių čia pasirodė ir mėnulio žemė.

Programoj naudotasi Čiurlionio aplankomis, Pasaulio suvėrimu, "Zodiako" ženklais, Saulės sūnata, Žvaigždžių sonata ir kt. Nuostabus ir nepaprastai įspūdingas vakaras, kurio tikrai ilgai neužmiršim.

KOMUNISTAI IR KRISTUS

Šeštadienį lijo, bet stovyklautojų skaičius vis didejo. Rytą dr. Vytautas Vardys kalbėjo tema **Komunistinė tautybių politika Lietuvoje.** Sovietizacijos tikslas yra tautų "suartinimas, suliejimas į vieną komunistinę tautą-valstybę. Vyksta asimiliacija, kuri naudojasi rusų kultūra ir kalba, nureligijimu, mišriom vedybom ir pan. Šią asimiliaciją įvykdyti naudojama si surusinimu.

Yra įvykę ir vyksta pasikeitimai Lietuvoje. Tarp jų yra ir lietuvių ryšys su kaimu ir miestu. Jaunieji keliauja į miestus, ūkininkas yra pavirtęs samdiniu. Darbininkų klasė miestuose vis tiek palaiko lietuviškąją dvasią.

Sovietizacija labiausiai yra paveikusi lietuviškąją biurokratiją. Jėgos baimė juos palieka ištikimais esamai sistemai. Tačiau yra vilties ateičiai, nes lietuviškoji dvasia daug kur pasireiškia.

Koreferente buvo Laima Nainytė-Carbonkienė.

Po pietų vyko pasikalbėjimas: **Ateitininkų žvilgsnis į lietuviškus veiksmus.** Jį pravedė dr. V. Vyantas. Jame dalyvavo: E. Pakštaitė, dr. Jurgis Balčiūnas, Juozas Kojelis, dr. Kazys Pemkus ir Adomas Viliušis. Buvo svarstoma dabartinės veiklos problemos, susiskaldymas tarpusavyje ir suderintos veiklos reikalingumas.

Kun. dr. Rimšelis kalbėjo tema **Kristocentrinis humanizmas ateitininkų dimensijų viršūnėje.** Krikščioniškas humanizmas kilo iš Evangelijos klausimo: kas yra mano artimas? Kristaus šviesa ir sudaro tikrąją krikščioniškąją pasaulėžiūrą.

Mokslo siekiąs jaunimas siekia inteligentiškumo gelmes bei Dievo pažinimo. Bet būtis atsiskleidimas padaro žmogų neramų, nes tuo sužinome, kad esam piligrimai, dar nepasiekę

savo tikslo. Esam ištroškę keleviai. Tačiau tada prisimenam, kad Kristus mum duoda gyvojo vandens.

Žmogaus sąmonėje yra dvasinis judėjimas. Jis mum duoda atskleidžiančią žinią: kad esam ne tik kūnas, bet ir dvasia. Dvasia išlaisvina kūną ir jam suteikia kilnumą ir amžinybę.

Dieviškasis atgamtinis gyvenimas tobulina mus, kad gamtos pasauliui galėtume parodyti mūsų Tėvo veidą.

Seimos gyvenimas yra sakramento gyvenimas. Katalikiški namai yra šventovė, iš kurios ateina visos tautos stiprybė. Mūsų vieningumas yra, labai aiškiai, mūsų viešos meilės išraiška.

"Vakare su kūrėjais" savo naują poeziją skaitė Kazys Bradūnas, savo prisiminimus ir prozą skaitė Antanas Vaičiulaitis ir savo nuostabiąją poeziją skaitė amžinai jaunas Bernardas Brazdžionis.

PABAIGA

Sekmadienį, paskutinę stovyklos dieną, paskaitą skaitė dr. Juozas Girmius: **Ką ateitininkam pasakytų Dovydaitis šiandien.** Po trumpo Dovydaičio biografijos apibūrinimo dr. Girmius apibūdino ateitininko misiją dabartiniame pasaulyje. Jis pabrėžė svarbumą išugdyti ateitininką, krikščionišką pasaulėžiūrą, kurios rėmuose žmogus-ateitininkas galėtų tarnauti Dievui ir kitiems. Šiais laikais ateitininkas turi būti atsparus madų srovėm, kurios kliudytų ateitininkų misijos vykdymui.

Ateitininkas yra pašauktas savais veiksmais bei savo gyva dvasia kurti krikščionišką pasaulį — visa atnaujinti Kristuje.

Šią dieną taip pat įvyko kryžiaus pašventinimas su didelėmis iškilmėmis. Šis didžiulis kryžius, pastatytas ant kalno, bus pradžia "Kryžių kalno" Dainavoj.

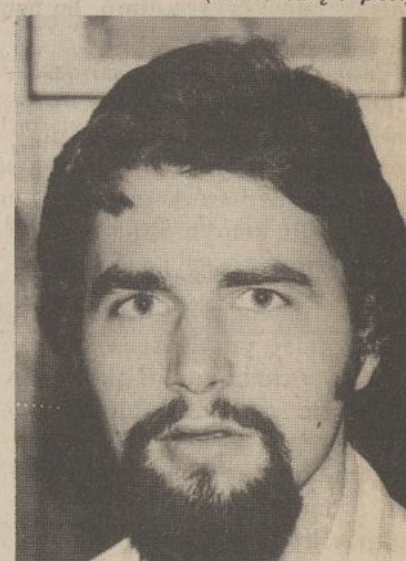
Prieš oficialų stovyklos uždarymą V. Kleiza apibūdino šią stovyklą ir ateitininkų federacijos praeities veiklą ir ateities planus. Anot jo, šioji stovykla pasižymėjo trim bruožais: didžiausia atkū stovykla Šiaurės Amerikoje, kryžiaus pašventinimu ir šlapiausia stovykla. Dr. Meškauskas pasveikinimo žody ragino jaunimą nesiekti senosios kartos pėdsakais, bet juos pralenkti.

Po sveikinimų buvo Stasio Šalkauskio vardo kūrybos premijos įteikimas kun. prof. St. Ylai. Priimdamas šią premiją, kun. Yla priminė visiems, kad patsai darbas yra premija, o ne

(nukelta į 7 psl.)

Fuksų dienos jubiliejinėje stovykloje. Nuotr. D. Norvilaitė

Naujasis MAS centro valdybos pirmininkas Linas Mikulionis.

NASHUA, N.H.

Lietuviškas gyvenimas čia remiasi Šv. Kazimiero parapija, Balfio skyriumi ir Šv. Juozapo Draugija (buvusiu Lietuvių Darbininkų Sąjungos skyriumi). Parapijai vadovauja kun. Juozas Bucevičius, talkinamas vikaro kun. Francis Spencer, kuris ypač dirba su jaunimu. Dviejų draugijų valdybas sudaro Kazys Grauslys, Vytautas Širvydas ir Juozas Kubilius. Spalio mėnesį vykstant Balfio vėjui, mokėsi užsimokėjo 19 narių. Skyrius ruošia savo metinę aukų rinkliavą sausio-vasario mėn. Šv. Juozapo Draugija turi 40 užsimokėjusių narių.

Trumpu vasaros metu, gegužės 14-rugsėjo 10, aštuoniolika kortų vakarėlių trečiadieniais paliko parapijai \$818.35 pelno. Lošėjų vidutiniškai susirinkdavo 12 stalų. Lošimus tvarkė Elena Kokoskie, Marija Česokas ir Simonas Ulcickas, talkinant klebonui kun. J. Bucevičiui ir Vytautui Širvydiui. Dovanėlių dažniausiai aukojė: adv. Alfonsas J. Raudonis, Alice Fields, Agnes Baublis, Marija Matylewski, Ona Wallent, Marija Dublow, Juozas Tomolonis, Simanas Ulcickas ir kiti.

Ypatingu veikumu parapijį pasižymi mišri lietuvių ir katalikų Vėdušių Portų draugija-klubas šv. Kazimiero vardu. Ji visada atstovauja pirmoji vietą savo iniciatyva bei finansais visuose parapijos reikaluose. Pavyzdžiui, finansavo vaikučiam Kalėdų eglutę ir pirmos komunijos pusryčius. Visada aukoja Balfui ir bažnyčios apšildymo fondui.

Bažnyčiai apšildyti rinkliava šiemet prasidėjo rugsėjo 28-29, ir 94 parapičiai (iš parapijų įsiregistravusių 286) suaukėjo jau \$1,055.55. Palyginus su kitų metų pirmojo sekmadienio rinkliavomis, šie metai rodo stambų

gausumą. Kelerių praėjusių metų rinkliavų statistika rodo: 1971 (191 aukotojas) — \$1,801.00; 1972 (215)—1,495.60; 1973 (221) — 1,768.00; 1974 (228) — 2,578.15. Parapičiai, atrodo, atsiliepė į aliejaus paabrangimą. Anų metų išmokėjimų statistika (sykiu ir mokesčiai už vandenį) buvo: 1971 — \$1,935.54; 1972 — 1,862.70; 1973 — 1,954.87; 1974 — 2,581.71.

Šv. Kazimiero parapičiai, atrodo, pasiekė atžymėtiną parapijos rekordą diecezijos metiniame katalikų labdaros vajuje. Spalio pradžioje 97 parapičiai jau buvo suaukėję \$1,374. Vajus baigiasi spalio paskutinę dieną. Rekordiniai parapijai metai buvo 1971, kada aukos pasiekė \$1,186. Praėjusiais metais pasiekta tik \$1,044, bet šiemet ši suma jau keliais šimtais pralenkta. Visoj New Hampshire diecezijoje rugpjūčio 31 buvo surinkta \$486,332.12.

New Hampshire senatoriaus rinkimai išgarsėjo visoj Amerikoje, nes teko juos pakartoti, kadangi pirmieji nedavė tikros persvaros nei respublikonų, nei demokratų kandidatams. Valstija laikoma respublikonų, bet ši kartą demokratas Durkin laimėjo didelių balsų persvara. Idomu, kad jo laimėjimą trim dienom ankščiau prieš rinkimus atspėjo Associated Press biuro valstijos sostinėje Concord vedėjas lietuvis Adolfas Bernotas, agentūros vardu išsiuntinęs tą spėjimą visai Amerikai. Pralaimėjęs respublikonas senatorius Louis C. Wyman buvo Lietuvos draugas ir rėmė rezoliuciją už Lietuvą prieš prezidento Fordo kecionę į Helsinkį. Tikimės, kad naujasis senatorius Durkin bus taip pat palankus Lietuvos reikalui.

Kor.

NEW BRITAIN, CONN.

Pensininkams turėtų būti pigesni autobusai

Jau keleri metai Hartfordo autobusų bendrovė, prisidedant valstijos gubernatoriui, pensininkams yra padariusi nuolaidą keliaujant autobusais. Su Medicare kortele galima dar gauti ir kelio pratęsimą (transfer). Taip, pvz., už 25 c. pensininkai gali nuvažiuoti iš New Britaino į Hartfordą, Manchesterį ir kitur, kur eina tos bendrovės autobusai. Tuo tarpu eilinis keleivis į Hartfordą turi mokėti 70 c. Hartfordo mieste su apylinkėmis pensininkai moka 10c. mažiau, t.y. tik 25 c.

Gaila, kad New Britaino susi-

LAPKRIČIO ANTROJI PUTNAME

Praeity Nekaltai Pradėtosios Marijos seselių, rėmėjų ir geradarių suvažiavimai-seimai vykdavo Putname, seselių sodyboje. Įsigijus gražiąją Neringą Vermonte, keletą metų sąskrydžiai buvo kviečiami ten. Šiais

65 METŲ JUBILIEJUS

(atkelta iš 6 psl.)

viešai suteikta garbė arba pinigai. Skirtą premiją jis paaukojo Ateitininkų Šalpos Fondui

Kun. Gediminas Kijauskas, skaitydamas stovyklos užbaigimo žodį, skatino visus susirinkusius siekti ateitininkiško idealo, nors jie, kaip ir Sokratas, iešką utopinio miesto, jo niekada nepasiekė.

J. Pabedinskas paskelbė kelis stovyklos statistinius duomenis ir padėkojo visiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo prie stovyklos pasiekimo.

Stovyklos uždarymas ir iškilmingasis posėdis baigėsi pasveikinimu nuo Lietuvos ateitininkų ir Lietuvos himno sugiedojimu.

Sekmadienio vakarą buvo jaunimo kūrybos vakaras. Poezija, proza, gitaros ir stovyklos choras, vadovaujant Raimundui Obaliui. Po to šokiai.

Rasa Razgaitienė

Detroito Žiburio liuanistinė mokykla rugsėjo 13 pradėjo mokslo metus. Kalba mokyklos vedėjas Pranas Zaranka, už stalo sėdi mokytojai iš k. S. Smalinskienė, J. Kurienė, S. Jankauskas, S. Kaunelienė, L. Rugienienė, Pr. Zaranka, Rackienė, J. Udrienė, D. Doveinienė, D. Jurgutienė, D. Arlauskienė, K. Jurgutis, D. Jankauskienė ir A. Milmantienė. Trūksta R. Kaspučio ir J. Mikailos. Nuotr. Jono Urbano

siekimo bendrovės pensininkams nėra padariusios jokios nuolaidos. Čia pensininkas, kaip ir dirbantysis, turi mokėti tą pačią kainą: pvz., Oak St. autobusas ima 35 c., Farmington Ave. — 50 c., Plainville — 50 c., ir t.t.

Būtų gera, kad ir New Britaino susisiekimo bendrovės padarytų pensininkams nuolaidas, kaip ir Hartforde. O jeigu čia susisiekimo bendrovė biudžetui nesibalansuoja, tai reikėtų prašyti pagalbos gubernatore Ella Grasso, kuri šį miestą gerai pažįsta.

Kas nors šį reikalą turėtų pajudinti.

Jonas Bernotas

— Telšiuose atidaryta ketvirtoji kultūros mokykla (Tiesa, 1975.IX.20). Kitos trys tokios mokyklos yra Vilniui, Kapsuke (Marijampolė), Rokišky. Pirmas 61 mokinytis, baigęs nemažiau kaip aštuonias bendrojo lavinimo klases. Mokiniai pasirinko šias specialybes: 30 mokinių bibliotekininkų, 16 — choreografų, 15 — dramų. Jų visų yra didelis pageidavimas iš rajonų ir kitų kultūros namų. (E)

— Kanados Lietuvių Katalikų Centras lapkričio 1 šaukia parapijų tarybų, institucijų ir organizacijų atstovų suvažiavimą Toronte. Prisikėlimo parapijos salėse. Jame bus aptarti organizaciniai reikalai, parapijų veikla, paminėta vysk. M. Valančiaus suaktis. Paskaitai apie Valančių pakviestas kun. prof. St. Yla. Vakare numatytos pamaldos ir religinis koncertas.

metais suvažiavimas vyks Putname, Conn., lapkričio 2. Suvažiavimo tikslas — pasimatyti, pabendrauti, kartu pasimelsti, ta pačia proga padaryti nuveiktų darbų apyskaitą-apžvalgą ir nustatyti gaires tolimesnei veiklai.

Pamaldomis baigsim Šventuosius metus. 11 val. mišias aukos ir pamokslą sakys kun. Vytautas Zakaras, Matulaičio namų kapelionas. Po pamaldų — pietūs. Vėliau — trumpas posėdis ir vyskupo M. Valančiaus minėjimas. Paskaitą skaitys prof. Simas Sužiedėlis. Bus ir meninė programa. Ją atliks Izabelė Žmuidzinienė, prieš porą metų puičiai pasirodžius Neringoje sąskrydžio metu, ir lietuviškai visuomenei gerai pažįstama dr. Elona Marijošūtė-Vaišnienė su savo lietuviškom atžalom Gintaru ir Vaiva.

Lapkričio antroji lietuviams visada buvo ir, manau, tebėra didžioji rimties ir susikaupimo diena. Niekur kitur to taip nepajusim, kaip Putname, lietuviškose kapinėse, pabendraudami su mirusiais kad ir trumpą valandėlę.

Mieli lietuviai, į suvažiavimą esat kviečiami visi! Iš anksto pranešdami apie savo atvykimą, palengvinsit pietų paruošimą.

Iki pasimatymo Putname Vėlinių dieną!

Albina Lipčienė

LAISVĖS ŽIBURYS

LITHUANIAN WORLD REVIEW RADIO, NEW YORK

WHBI-FM • 105.9 MH • SUNDAYS • 9:00-10:00 A.M.

Paklydę paukščiai

Per Laisvės Žiburio radiją buvo perduotas Vytauto Strolies reportažas apie Vytauto Laurušo operą "Paklydę paukščiai". Opera parašyta apie lietuvių išėivius.

Pirma dalis vyksta Lietuvoje, karo metu; antroji — viename dideliame mieste, Vakaruose, jau po karo. Šalia "fašistų" ir "nekaltosios liaudies" šioj operoj yra ir trečia kategorija veikėjų — "paklydę paukščiai", kurie nėra iš esmės blogi, bet kitų "suklaidinti". Jie nėra kaltinami šioj operoj. Priešingai, jiems norima atleisti už "klaidas".

Visas veiklas sukasi apie pagrindinio veikėjo Tado vidinį monologą. Operos pradžioje Tadas mirtinai sužeidžiamas, ir mirties prieangy veiklas vaizduoja jo gyvenimo atsiminimai.

1940 birželio mėn. studentai linksminasi kolegų Tado ir Rūtos sužadėtuose. Šventiška nuotaiką sudrumsčia draugų atvestas sužeistas demonstrantas. Studentai nesutaria, ar jį išduoti policijai, ar jam padėti pasislėpti. Išsiskiria ir sužadėtušų nuomonės. Tadas nori šaukti policiją, o Rūta — ne. Į vaišes pavėlavęs atvyksta ir valdančios partijos veikėjas, vadinamas "šefu", kuris čia piešiamas tamsiausiomis spalvomis, kai tuo tarpu šviesia nuotaikinga muzika užkulis vaizduojama triumfuojanti "liaudis".

Kitas vaizdas — vokiečių okupacija. Kareiviai varo minią žmonių. Tai "tarybinė liaudis", jų tarpe ir Tadas. Bandydamas juos išlaisvinti, pats iškliūva. "Šefas", kuris pataikauja vokiečiam, per protekcijas išlaisvina Tadą. Šis gi per "šefą" tikisi išlaisvinti ir Rūtą. Rūta slapstosi ir gelbsti suimtiems vokiečių belaisviams. Tadas Rūtą suranda, tačiau jis buvo sekamas, ir tokiu būdu Rūta per jį yra suimama. Tadas Rūtos suėmimą pergyvena ir sau priekaištauja.

ROMAS KEZYS, Director
217-25 54 AVE.
BAYSIDE, N.Y. 11364
(212) 229-9134

Antrojo daly Tadas pakliūva į Vakarų. Čia parodomas buvęs "šefo" ryšininkas — nusigėres, gyvenęs iš tautiečių malonės. Jis prisistato kaip "vaduotojas". Rūta apsisprendžia grįžti į Lietuvą. Duodama suprasti, kad "paklydę paukštis" grįžta. Kai Tadas ją suranda ir nori grįžti drauge, jiems kelią pastoja "šefas". Jis apkaltina Tadą tėvynės išdavimu. Įvyksta konfliktas. "Šefas" išsitraukia pistoletą ir mirtinai sužeidžia Tadą. Opera baigiasi gatvės mirstančiu Tadu ir užkulis girdima daina apie paklydusius paukščius.

Opera tirštai nudažyta sovietinėmis spalvomis.

Dr. Danutė R. Ventriglio, gyvenanti Adelphi, Md., apgynusi disertaciją, gavo daktaro laipsnį cheminės inžinerijos srityje. Dr. Danutės mąstyte Bortkevičienė su kita dukra Nijole ir žentutu Petru Baltrušioniais gyvena Jamaica, N.Y.

Kun. Algimantas Kezys, S.J., foto menininkas iš Chicago, šį savaitgalį vieši New Yorke pas savo mąstyte Eugeniją Kezienę Woodhavene.

Radijo vaizdelis "Čiurlionis" buvo perduotas per Laisvės Žiburį užperėitą sekmadienį. Autorius — Jonas Rūtenis, režisierius — akt. Henrikas Kačinskas, artistai — Irena Veblaitienė, Bronius Balčiūnas, Tadas Alinskas ir solistas Benediktas Povilavičius iš Bostono.

Laisvės Žiburio radijo programoj šį sekmadienį bus galima išgirsti ištraukas iš Čiurlionio minėjimo Kultūros Židiny.

Neužmiršk lietuviškos spaudos!
Skaityk ir platink ją!

VYSK. M. VALANČIAUS 100 METŲ MIRTIES SUKAKTIES MINĖJIMAS

Putnam, Conn.

rengiamas lapkričio 2, sekmadienį.

DIENOS PROGRAMA:

11 val. šv. mišios, pietūs, prof. Simo Sužiedėlio paskaita. Meninę dalį atliks dailiojo žodžio menininkė Izabelė Žmuidzinienė ir dr. Elona Vaišnienė su sūnumi ir dukrele.

Visi Naujosios Anglijos lietuviai kviečiami gausiai atsilankyti iki malonaus pasimatymo Putname lapkričio 2!

Kviečia

M. N. PRASIDĖJIMO SESELĖS

Į VISUR

— Agronomas Jonas Bertašius, 77 metų, Valstiečių Liaudininkų S-gos veikėjas, mirė spalio 20 Chicagoje. Sirgo plaučių liga. Liko žmona, dvi dukros ir svainė Rožė Mainelytė New Yorke.

— Floridoj šalia jau anksčiau veikusios Lietuvių Bendruomenės apylinkės St. Petersburg, įsikūrė dvi naujos Aukšinio Kranto ir Palm Beach apylinkės. Krašto valdyba, besivadovaudama LB įstatų 32 ir 62 paragrafais, šaukia visų trijų apylinkių valdybų bei atstovų (1 atstovas nuo 50 narių) suvažiavimą išrinkti Floridos LB apygardos valdybai. Suvažiavimas įvyks lapkričio 2, sekmadienį, 2 val. p.p. Metodistų bažnyčios patalpose, Celestia Way, Juno Beach, Fla. Suvažiavimą globoja Palm Beach apylinkės valdyba.

— Dail. Magdalena B. Stankūnienė laimėjo pirmą premiją už grafiką "Erdvėse" ir garbės pažymėjimą už tapybą "Persiška rožė" Carson meno galerijos parodoj. Paroda vyko nuo rugsėjo 25 iki spalio 2.

— Arnoldas Voketaitis Chicago Lyric Operoj spalio 22 dainuoja Mozarto "Figaro vestuvio" operos pastatyme. Kartu su juo dainuoja Price, Malfitano, Ewing, Evans ir kiti. Veikalas bus kartojamas spalio 25, 28 ir 31. Tuose pačiuose rūmuose A. Voketaitis atliks solo partiją Beethoveno "Fidelio" operos pastatyme spalio 29 ir lapkričio 1.

— Lietuvių Bendruomenės Floridos Aukšinio Kranto apylinkės valdyba spalio 9 pasiskirstė pareigomis: Ona Liutermozienė — pirm., Genė Petruskienė — vicepirm. soc. reikalams, Birutė Sidzikauskienė — vicepirm. informacijos reikalams, Valerijonas Balčiūnas — sekr., Oskaras Čižauskas — izd.

— Brazilijos Lietuvių Kunigų Vienybės ir Brazilijos Lietuvių Bendruomenės pastangomis Sao Paulo portugalų kalba išleista didelio formato 128 psl. knyga apie žmogaus teisių pažeidimus sovietų okupuotoj Lietuvoje — "A violacao dos direitos humanos na Lituania sob o regime sovietico, 1971-74". Medžiagą šiam leidiniui yra paimta iš JAV LB krašto valdybos jau tradiciniais tapusių kasmetinių leidinių anglų kalba.

— Kun. K. Kuzminskas iš Chicago, Ill., Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos rėmėjų valdybos pirmininkas, atvyko į Londoną. Svečias pasiryzęs įsteigti šios organizacijos skyrius Europos lietuvių kolonijose.

— Vincas Trumpa, istorikas, gyvenęs Washington, D.C., Chicagoj vysk. Motiejus Valančiaus suakties minėjime skaitys paskaitą. Minėjimą ruošia Lituanistikos Institutas, talkinant akademikam skautam. Minėjimas įvyks lapkričio 17 jaunimo Centre.

— Dirvos 60 metų suakties minėjimą lapkričio 9 rengia ALTS-gos Detroito skyrius.

— Aitvaras, Toronto VI. Pūvio šaulių kuopos teatras, atvyks į Detroitą ir lapkričio 8 rengiamame jūrų šaulių švyturio kuopos tradiciniame balių suvaidins dviejų veiksmų komediją "Generacijos medis". Teatrui vadovauja rež. Aldona Dargytė-Biševičienė.

— Aleksandra E. Bredes, Brooklyn, N.Y., advokato Stepono Bredes, SLA teisių patarėjo, motina, rugsėjo 15 sulaukė 100 metų amžiaus. Sukakties progą ją sveikino vaikai, anūakai ir proanūakai. Aleksandros vyras Steponas, buvęs siuvelų kontraktoriaus ir daug padėjęs lietuviams emigrantams 1914, jau yra miręs. Aleksandra ir Steponas Briedžiai turėjo vieną sūnų, dabartinį pensininką adv. Steponą Briedį, Jr. ir keturias dukras, kurių tik viena mirusi.

Per skautybę — lietuvių bei!

SKAUTŲ PASTOGĖJE

Globoja: Lietuvių Skautų Sąjunga

Redaguoja:
S. Birutė Kidolienė, 94-08 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. HI 1-3894 (Area code 212)

ATLANTO RAJONO “KNYGNEŠIŲ” STOVYKLA

Rugpjūčio 23 daugelis Atlanto rajono skautų, tėvų ir vadovų keliavo į Knygnešių stovyklą. Stovykla turėjo įvykti amerikiečių stovyklavietėje, daugeliui jau pažįstamoj vietoj iš praeitų metų, Lake of Isles, Conn. Pasukus iš 2-jo Conn. greitkelio, atsirandanti ant gana siauro žvyruoto kelio, pakelėmis apaugusio tankiais krūmais, žolėmis ir medžiais. Taip pavigijavus apie mylią, privažiujai automobiliu pastatyti vietą. Tai ir kelionės galas. Lieka tik išsipakuoti.

Kam toliau ar arčiau, tačiau jau nuo pietų visi pradėjo rinktis stovyklon ir iki vakaro prigužėjo apie 300 stovyklautojų. Jų tarpe buvo keletas ir iš kitų rajonų — dvi jūros skautės iš Chicagos ir trys broliai iš Clevelando.

Stovyklos atidarymas ir vėliau pakėlimas įvyko pavarakę. Vietovės atžygiavo tvarkingai, su gairėmis ir vietovių vadovais. Po stovyklos atidarymo ir kelionės tikėtasi šiltos vakarienės, bet čia staigmena — virkitės patys! Vieni džiaugėsi, kad štai prasideda tikras stovyklos gyvenimas, kiti jausmų neparodė, bet buvo ir tokių, kurie liko be vakarienės, nes neturėjo su kuo atidaryti pupelių.

Apsitvarkę ir pastovyklavę porą dienų, pradėjom lankyti pastovykles ir apžiūrėti, kaip kas įsikūrė. Pirmiausia sustojom prie skautų pastovyklės, į kurią patekti galima tik pro vartus, tikriausiai jau pirmąją stovyklavimo dieną pastatytus, su užrašu “Knygnešio pastovyklė”. Įėjęs tuojau pastebi, kad vietovės save pristato įvairiais pionieriškais įrengimais. Šios pastovyklės ir visos brolių viršinininkas — j.v.s. M. Manomaitis. Pažįstant broį viršinininką, negalima buvo tikėtis, kad pastovyklė būtų susitvarkiusi kitaip, kaip tik skautiškai pionieriškai. Jam talkino j. ps. G. Čepas ir eilė jaunesnių instruktorių. Skautai sugrupuoti į draugoves, didesnės vietovės turi užtenkamai savų, bet mažesnės sujungtos kartu. Visi užsiėmę specialybių patyrimo laipsnių programomis ir išskylomis.

Pasukam į skaučių Švyturio pastovyklę, kuri išsidėsčiusi plačiau. Gausesnės vietovės sudaro net atskirus rajonėlius, o mažesnės grupuojamos kartu. Vidury šios pastovyklės įsikūrusi seserijos būstinė su viršininke s. I. Jankauskiene bei jos štabu. Visos vietovės parodė individualumo pasipuošimuose ir įsikūrimė, nors gal ir ne taip pionieriškai, kaip skautai, bet meniškai. Dauguma išpynė savo vartus įvairiais mazgais, o apylinkės išraižė šniūrinėmis tvorėlėmis. Nuo pusryčių iki pietų laikas skirtas vietovių užsiėmimui, todėl programa labai įvairi. Žiūrėk, būrelis sesių atlikinėja topografijos uždavinius, kitos susispietusias apie dvasios vadą — religinei programai, o trečios dainuoja, muz. Beinorui palydint akordeonu. Jeigu teko kam nors užsukti prie valgyklos į gretimą kambarį, tai čia rado grybų karalystę; jų sesė Gilanda prigaminė su savo skautėmis.

Užsukę į paukščiųjų Aušros pastovyklę, pasijutam kaip

skruzdėlyne. Visos ką nors veikia: lipdo, siuva, piešia, dainuoja, net ir turi savo dainą — “Pradės dienele aušti”. Palapinės tvarkingos, takeliai iššluoti, iš akmenėlių ir kitų gamtoj rastų ornamentų išdėstyti papuošimai. Ten pabuvojus, norėjosi pavirsti paukštyte ir skrieti kartu.

Pašonėj vilkiukų Martynuko pastovyklė, kuri tvarkosi pionieriškai ir vyriškai.

Labiausiai, tur būt, visus domino paukščiųjų-vilkiukų laužai ir linksmavakariai. Čia jie susirinkdavo ne ko nors susitikti, bet pasilinksinti ir išlieti vaikiško džiaugsmo. Kartą užsukusi į tokias vakaruškas, nepajutau, kai patekau į tą sukūrį ir kartu pradėjau skristi. Žinoma, ne vien pasilinksnimais gyvena, išmoka ir išlaikyti daug specialybių. Programą paruošė ir sumaniai vadovavo paukščiųjų viršininke ps. L. Čepienė su štabu, o vilkiukų viršinininkas — ps. M. Banevičius bei jo štabas. Daug prisidėjo prie bendros tvarkos su mažųjų vienetais atvykę vadovai. Negalėčiau apilenkti jauno vilkiukų vadovo, s.v. Meilaus, kuris pastovyklę visus linksmo akordeonu.

Toliau užsukame į štabo pastatą. Namelis nedidelis, bet talpina daug įstaigų. Viršinininkas v.s. A. Bobelis, visos Knygnešių stovyklos galva, įsikūręs viename kampe. Tačiau retai jį ten randi sėdintį, nes stovykliniai reikalauja daug kur reikalauja jo fizinio dalyvavimo. Tokioj gaušioj stovykloj rūpesčių ir trūkumų pasitaiko nemaža, bet bro-

Stovyklavusi

Washingtono ir Philadelphia sesės atlieka topografijos uždavinius, instruktuojant broliui iš Clevelando. Nuotr. V. Mašalaicio

NEW YORKO SKAUTAI PRADĖJO NAUJUS VEIKLOS METUS

New Yorko Neringos ir Tauro tuntai spalio 4 pradėjo savo skautiškos veiklos metus bendra abiejų tuntų sueiga Kultūros Židinyje. Po tuntų sueigos buvo dar ir paskirų draugovių sueigos, tad toji veikla eina be pertraukos.

Šioj sueigoj buvo ypač malonu dalyvauti ir stebėti trijų jaunų skautininkų įžodį. Jie nuo paukštytės-vilkiuko amžiaus išaugo ir subrendo New Yorko skautų tarpe ir pasiekė daugelio svajojamą paskautininkio laipsnį ir žalią kaklaraištį.

“Senųjų” skautininkų būrelis v. sl.-kai Ričardas Krulikas, Gediminas Mikalauskas ir Rasa Milukaitė pasipuošė žaliuoju kaklaraiščiu, pasižadėdami ir toliau visomis jėgomis dirbti skauty-

lis viršinininkas juos priima su šypsena ir greitu sprendimu! Kitame kampe klyksinčios mašinos tuojau išduoda “knygnešių būstinę”. Čia vyksta stovyklos laikraščio Sietny spausdinimas; juo rūpinasi s. G. Surdėnas. Matyti ir negaluojančių, kurių bėdas išklauso ir žaizdeles aptvarsto patyręs skautas ir sanitaras s.v.v. sl. A. Miklas. Vidury kambario teniso stalas apstėtas įvairių vadovų, kurie ruošia užsiėmimus ir programas.

Sustojam prie labai svarbaus pastato — valgyklos ir ūkio skyriaus. Visi skubėdavo keturis kartus ten, nebent patys virėsi arba iškylavo. Gaila, kad arčiau su ūkio skyriaus vadovybe susipažinti neteko, nes iš ten sklido šaltos nuotaikos, bet mūsų mielas šefas Boudette ir šiemet su šypsena triūsė apie galingas krosnis.

Pasukus paežerėn, randam jaunus vandens sargus. Čia paskirtu laiku stovyklautojai nuplauna savo prakaitą ir rūpesčius. Jeigu kam nors teko atsidurti už ežero, tai čia rado vykstančius lauko virimo kursus, kurių instruktorium buvo V. Bagdanavičius. Taip pat apylinkėse kasdien vyko ilgesnių ir trumpesnių distancijų iūklos.

Visą stovyklavimo laiką turėjom du kapelionus, s. kun. J. Pakalniškį ir ps. tėvą P. Baltakį, OFM. Norintieji galėjo išklausti mišių kiekvieną rytą, bet buvo suorganizuotos bendros naktinės mišios, į kurias skautai ejo su žvakutėmis.

Stovyklai artėjant prie galo, šeštadienio vakarą turėjo įvykti didysis laužas, bet dėl lietingo oro buvo perkeltas į pastogę, ir programa buvo sutrumpinta. Po trumpos programos ir dainų vyko šokiai, kur jaunimas ilgai linksminosi prie akordeono ir modernios muzikos. Vadovai, prižiūrėdami jaunimą, gurkšnojo kavutę, apgailestaudami dingusį tradicinį stovyklos užbaigimo vadovų vakarą. Ryto metą, nors ir po labai trumpos nakties, visi atžygiavo paskutinį kartą šioj stovykloj nuleisti vėliavų su viltim, kad vėl susitiksim kitais metais.

Stovyklavo gausus būrys gražaus lietuviško jaunimo, kuris stengėsi kalbėti lietuviškai, laikytis nustatytos tvarkos ir sąžiningai atlikti savo pareigas. Padėka priklauso jam ir jo vadovam, kurie jį nuoširdžiai globojo.

New Yorko vyr. skaučių židinio sesės. Žemai: G. Kudžmienė, D. Samušienė, A. Katinienė, D. Birutienė, G. Kulpienė, D. Surdėnienė (židinio steigėja, atvykusi iš Philadelphia), V. Jankauskienė, A. Karmazinienė, I. Garunkštienė, I. Jankauskienė, A. Klivečkienė. II-oje eilėje: M. Vygantienė, G. Šimukonienė, I. Alksninienė, L. Milukienė, I. Revientienė, G. Stankūnienė, A. Marijošienė, M. Šulaitienė, B. Kidolienė, R. Česnavičienė, R. Gudaitienė, Ž. Jurienė. Nuotr. G. Peniko

NEW YORKO ŽIDINIETĖS ATŠVENTĖ DEŠIMTMETĮ

Kultūros Židinyje New Yorko sesės židinetės, ar, kaip šiuo metu mėgstamos vadinti, vilijietės, rugsėjo 20 atšventė savo veiklos dešimtmetį. Ta proga pačių židiniečių rūpesčiu ir darbu buvo suruoštas šaunus balius K. Židinio mažojo salėje.

Buvo malonu ir pačiom pažinrėti, ir savo svečiam parodyti, kaip per dešimtį metų išaugo šis skautiškas vienetas, turėjęs tikrai kuklią pradžią. Vos apie tuziną sesių susirinko pirmąjį sueigai. Dabar židiniečių eilės jau beveik sutrigubėjo, ir jos per tuos veiklos metus yra surengusios daug visokių parengimų, parodų, sutelkusios daug lėšų skautiškai veiklai ir skautų užsimojimui.

Šiame pobūvy dalyvavo šio vieneto steigėja s. Danutė Surdėnienė, dabar gyvenanti Philadelphiaj, židinetės su vyrais ir jų svečiai.

Ypatingai buvo malonu turėti savo tarpe Eleną Dauguvietytę-Kudabienę, Hamiltono Aitvaro meninio sambūrio vadovę, kuri daugeliui iš mūsų yra gerai pažįstama iš skautiškų stovyklų, kur ji paprastai važiuodavo virėjauti, tačiau jos talentai praturtindavo tiek daug laužų, įnešdavo tiek linksmos nuotaikos, kad židiniečių pobūvis buvo beveik kelionė prisiminimais į anas stovyklas...

Ji puikiai atliko vakaro programą, paskaitydama Binkio, Gustaičio kūrybą, taip pat ir savo gražiai paruoštą feljetoninio pobūdžio rašinį apie židinių kūrimosi ir veiklos vargus, židiniečių problemas, kas kaip tik tiko šio vakaro temai.

Programos pamarginimui buvo ir visokių netikėtų prasmų. Daug juoko sukėlė pati svarbiausia — be ko židiny iki šiai dienai nebūtų galėjęs veikti, — židiniečių vyrų į-

vertinimas. Jie visi buvo apdovanoti medaliais, kuriuos pagaminė G. Kudžmienė. Židiniečių vyrai tų medalių tikrai buvo nusipelnę. Tik paskaitykim tas kategorijas, už kurias jie buvo apdovanoti: už vaikų auginimą, išleidžiant žmoną į sueigas; už šoferiavimą; už salės šlavimą po židiniečių pobūvių; už filosofinį — ideologinį — statistinį židiniečių įvertinimą; už ypatingą žmonos pareigų įvertinimą; už vaišingumą; už kulinarinius gabumus; už žmonos išleidimą į laisvę; už absoliutų neutralumą ir pan.

Šiuos visus medalius, E. Kudabienei modoruojant, įteikė kartu su šypsena ir bučiniu G. Stankūnienė. Taip pat buvo “apmedaliuota” ir židinio įkū-

JOS KANDIDATUOJA Į L.S. SESERIJS VADOVĘ

Šiuo supažindiname su LSS-gos rinkimų metu renkamomis sesėmis, kandidatuojančiomis į Liet. Skaučių Seserijos vadovybę. Jos kandidatuoja į šias pareigas: I. Vyr. Skautininkės — v.s. Alė Namikienė, VS Pavaduotojos — ps. Rima Skorubskaitė; II. Vyr. Skautininkės — v.s. Irena Kerelienė, VS Pavaduotojos — v.s. Janina Mikutaitienė; Garbės Gynėjos — v.s. Marija Vasiliauskiene.

B.K.

v.s. Marija Vasiliauskiene

v.s. Irena Kerelienė ir v.s. Janina Mikutaitienė

Aktorė Elena Dauguvietytė-Kudabienė atlieka programą židiniečių balioje. Nuotr. G. Peniko

reja s. D. Surdėnienė, o nepamirštas ir jos vyras G. Surdėnas — už leidimą židiniui kurti...

Tad geroj nuotaikoje, šokių ir dainų pynėje, praėjo šis jausmingas židiniečių pobūvis. Pobūvy dalyvavęs Simas Kudirka su žmona pasidžiaugė, kad čia pasijutęs kaip Lietuvoj, anais laisvės laikais.

Mūsų pasišventusiems vyram tvarkant salę, židinetės planavo ir diskutavo ateities veiklą — ką darysim, kaip darysim. O ta veikla užsimota plati, kaip ir anksčiau.

Kitas židiniečių renginys — s. Inos Nenortienės emalio darbų paroda Kultūros Židiny lapkričio 1-2. Ir vėl planai, rūpesčiai, darbai. Atrodo, kad būtų daina be galo, tačiau židinetės ir nesirūpina pabaigti tą dainą dainuoti...

B.K.

ps. fil. Rima Skorubskaitė

v.s. Alė Namikienė

DIDŽIOJI ČIURLIONIO ŠVENTĖ NEW YORKE

(atkelta iš 1 psl.)

gaus kelionę, jo gyvenimo prasmę. Tarpuose buvo duodama Čiurlionio muzika iš juostos.

Po šios originalios pradžios atidarymo žodį tarė rengimo komiteto pirmininkas V. K. Jonynas. Jis padėjo visiems, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjo prie akademijos. Tolimesnei programai vadovauti pakvietė komiteto narį Joną Rūtenį.

Garbės svečiai

I garbės prezidiumą pakviestai: Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, pranciškonų provincijolas Tėv. V. Gailius, OFM, Vilko pirmininkas dr. K. Valiūnas, JAV LB pirmininkas J. Gaila, pranciškonų viceprovincijolas Tėv. P. Barius, OFM, LB New Yorko apygardos pirm. A. Vakselis, solistė Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė, Liet. Rašytojų Draugijos pirmininkas Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, ak-

torius Henrikas Kačinskas, baletoto artistė T. Babuškinaitė-Vasiliauskiene, dail. V. Dobužinskis, aktorė A. Gustaitienė, baletoto artistė A. Šlepetytė-Janačienė, rašytojas J. Petrėnas, dail. V.K. Jonynas.

Be jų dar į garbės prezidiumą buvo pakviesti, bet minėjime nedalyvavo: muzikas A. Aleksis, dail. V. Vizgirda, muzikas J. Žilevičius, muzikas A. Visminas, dail. T. Petraitis, poetas Stasys Santvaras, sol. J. Augaitytė, rašytojas A. Rimydis. Dėl ligos nedalyvavo ir vicepirmininkas Algirdas Kačanauskas.

Prezidiumui susirinkus, gražią invokaciją sukalbėjo Tėv. Leonardas Andriekus. Sveikinimo kalbą pasakė Lietuvos gen. konsulas A. Simutis.

Buvo numatytas kalbėti A. Aleksis kuris Varšuvoje iš M.K. Čiurlionio perėmė lietuvių chorą. Bet jis dėl susidėjusių aplinkybių negalėjo dalyvauti. Taip jo sveikinimo kalbos ir nebuvo.

Iškilmingoji akademinė dalis baigta Lietuvos himnu.

Tuo pat buvo persiorganizuota, išimtas stalas iš scenos. Pradėtos paskaitos.

Pirmoji paskaita buvo apie M.K. Čiurlionio muziką. Skaitė Vytautas Strolia. Paskaita buvo gražiai paruošta, vaizdi, su deramu išvalgumu, pailiuotu ištraukomis, kurios buvo perduotos iš garsinės juostos. Čia buvo fortepijono kūriniai, dainos ir pabaigai simfoninė muzika.

Antroji dalis buvo skirta daili. Apie Čiurlionio tapybą įdomiai kalbėjo V.K. Jonynas panaudodamas gana plačią literatūrą, ryškindamas jo modernumą, jo abstrakcinio meno pagrindus.

Skaidres aiškino dail. Aleksandra Kašubienė. Aiškino sugestvyviai ir įspūdingai. Parodė apie 40 spalvotų skaidrių ir aiškino, kaip Čiurlionis suprato erdvę, plokštumą, kaip tos plokštumos keičiasi ir juda.

Po paskaitos visi dar pasisvečiavo žemutinėje salėje.

II-oji diena

Spalio 19 nuo pat vidurdienio K. Židinyje vyko gyvas judėjimas. Rinkosi apylinkės chorai, solistai, vyko repeticijos.

Mažonoje salėje veikė valgykla, kur visi galėjo gražiai pasivaistinti, pavalgyti.

Koncertas prasidėjo 4:20. Žmonių prisirinko pilna salė. Atidarymo žodį tarė Vargonininkų-Muzikų Sąjungos pirmininkas, rengimo komiteto vicepirmininkas Algirdas Kačanauskas.

Atsitraukus uždangai, scenoje matėme Perkūno chorą. Diriguojamas V. Daugirdo, jis ir pradėjo koncertą, padainuodamas dvi Čiurlionio harmonizuotas dainas — Kaip mes augom, Kelk, dukrele. Visom dainom akomponavo Albinas Prižgintas.

Pianistė Aldona Kepalaitė su gražia ekspresija paskambino dešimt preludų. Forte piono muzikos visi išklaušė su didele rimi.

Pirmoji dalis baigta fuga "Nenuilstime" pagal 46 psalmę. Pradžioje V. Strolia supažindino su kūiniu, kada jis ir kur buvo atliktas. Amerikoje jis buvo atliekamas pirmąjį kartą.

Solistų ir jų talkininkų ansamblių sudarė: sopranai Jūratė Vėblaitytė-Litchfield ir Irena Stankūnaitė-Silva, altai Marian Skabeikis ir Ona Zubavičienė, tenorai Povilas Dulkė ir Vytautas Strolia, bosai Algirdas Kačanauskas, Philip Skabeikis ir Petras Tutinas.

Ansambliš giedodjo be dirigento a capella. Tai buvo vienas iš įspūdingiausių kūrinių.

Iteikiamos premijos

Po pertraukos antroji dalis pradėta premijų įteikimu. Pradžioje A. Kačanauskas trumpai paaiškino apie premijas, kaip jos atsirado. Publikai pristatė mecenatą dr. Joną P. Lenktaitį, perskaitė vertinimo komisijos protokolą ir į sceną pakvietė pirmąją premiją laimėjusį muziką Juliją Gaidelį, antrą premiją — Vytautą Kerbelį ir trečią premiją — seserį M. Bernardą, SSC.

Vsiem įteikti vokal su čekiais. J.M. Publika laureatus labai šiltai pri-

ėmė. Jų vardu žodį tarė Julius Gaidelis, sugebėdamas gražiai pajuokauti. Birutė Radzivanienė laureatam įsėgė gėlę švarko atlape.

Kvartetas

Toliau buvo styginis kvartetas C moll. Jį atliko Izidorius Vasyliūno vadovaujamas junginys iš Bostono. Be I. Vasyliūno, dar grojo prof. Alfredas Malson ir mokinės: Cynthia Prescott, Linda Nichols, Donna Youngblood, Joyce Irons.

Kvartetą turėjo šias dalis: Allegro moderato, Antante, Menuetto. Ketvirtoji dalis yra žuvisi. Pakartojo pirmos dalies reprižą.

Šešios dainos

Pabaigai buvo sudainuotos 6 Čiurlionio harmonizuotos dainos: Prapuoliai, motule, Bėkit, bareliai, Anoj pusėj Nemunėlio. Jungtiniam chorui dirigavo Vytautas Kerbelis.

Tą chorą sudarė Angelų Karalienės parapijos choras, Apreiškimo parapijos, Šv. Petro ir Povilo parapijos, Viešpaties Atsimainymo parapijos choras. Scenoje buvo 133 dainininkai.

Kitas tris dainas dirigavo Vincas Mamaitis. Tos dainos buvo: Siuntė mane močiutė, Aš prašiau Dievą, Šėriau žirgelį.

Užbaigos žodį tarė komiteto pirmininkas prof. V.K. Jonynas, padėkodamas dainininkams ir pasidžiaugdamas tokia gausia publika. Žmonių buvo pilna salė. Gale ir šonuose buvo daug stovinčių.

-o-

Koncertas buvo puikus, gerai suorganizuotas, su deramu orumu atliktas. Tai buvo tikra meno šventė, kuria visi pasidžiaugė ir tuo pačiu pagerbė Čiurlionį ir apskritai lietuvių kūrėją.

Po minėjimo visi programos dalyviai ir komiteto nariai buvo pavaistinti. Jų priėmimas vyko viršutinėje salėje. Mažonoje salėje visą laiką veikė baras ir valgykla.

-o-

Trijų dienų šventė buvo tikrai graži ir iškili, viena iš gražiausių švenčių New Yorke. Gražiai ir tvarkingai organizuota, sutraukusi daug publikos, sukėlus naują judėjimą. (p.j.)

SPORTAS

Lauko tenisas

Rytų apygardos lauko teniso pirmenybės spalio 4-5 Hartforde sutraukė net 50 teniso entuziasčių metiniam jėgų išbandymui. Pirmenybių pasisekimui padėjo gražus savaitgalio oras ir puikios aikštės, už kurių parūpinimą ypatinga padėka hartfordietei Br. Zdanienai. Gr. Aleksandravičienė ir Hartfordo sporto klubo pirmininkui A. Pilveliui taip pat padėka už šiltą tenisistų priėmimą.

Vyrų A klasėje buvo 16 dalyvių (pirmą 7) ir jų žaidimo lygis žymiai pakilęs. Jaunieji žaidėjai perėmė pirmąsias vietas, kur iki šiol pirmavo veteranai. A klasės laimėtoju tapo Raimundas Strazdas iš New Britain, baigmėje nesunkiai aplošęs A. Kubilių (Hart.) 6:3 ir pusiaubaigmėje P. Vainių (N.Y.) 8:2. A. Kubilius įveikė Vainių 6:2 dėl antros vietos. Apgailėtina, kad pirmenybėse nelošė pernykštis meistris Pr. Gvildys ir A. Petroševičius iš Baltimorės (1972 meistris). Jų dalyvavimas būtų įnešęs dar didesnį susidomėjimą vyrų A klasės varžyboomis.

Vyrų dvejetai (dalyvavo 11 porų) dėl laiko stokos buvo praversti vieno misuso sistema. Laimėtojai — R. Strazdas ir R. Grybauskas, baigmėje įveikė A. Kubilių ir V. Saldaitį 6:3.

Vyrų B klasės varžybos tikslas buvo suteikti galimybę silpnesniam žaidėjam dalyvauti pirmenybėse ir duoti progą jauniems žaidėjams paragauti kompeticijos vyrų klasėje. Čia dalyvavo 9 žaidėjai, iš kurių 2 moterys. Pirmą vietą iškovojo 13 metų Paulius Gvildys, baigmėje įveikęs S. Bobelį 6:2 ir pusiaubaigmėje V. Vėbeliūniene 8:0. S. Bobelis laimėjo antrą vietą, aplošęs Vėbeliūniene 7:6.

St. Barzduko knygos pristatyme spalio 12 Kultūros Židinyje, iš k. Danutė Norvilaitė, skaičius knygos ištraukas, Birutė Lukoševičienė, kalbėjusi apie knygą, Gediminas Mikalauskas, jaunimo atstovas LB Woodhaveno apylinkės valdyboje ir skautų Taurio tunto adjutant, Snieguolė Liaukutė, vadovavusi knygos pristatymui. Nuotr. P. Ažuolo

St. Barzduko knygos pristatyme spalio 12 Kultūros Židinyje jaunieji skautai atlieka dainų programą. Jų vadovė Rasa Bobelytė — dešinėje. Prie stalo Gediminas Mikalauskas ir Snieguolė Liaukutė. Nuotr. P. Ažuolo

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VADOVO PRISTATYMAS

Jaunių grupėje (dalyvavo 12) aiškiai vyravo Paulius Gvildys, baigmėje įveikęs A. Karosą 8:1 ir pusiaubaigmėje D. Ivašką 8:4. Dėl antros vietos A. Karosas labai kietose rungtybėse įveikė D. Ivašką 9:8.

Jaunių žaidimo lygis nuo perėitų metų yra smarkiai pakilęs. Be meistro P. Gvildžio, A. Karosas, broliai Ivaškos ir broliai Veitai yra padarę gerą pažangą. Jų dalyvavimas šios klasės pirmenybėse padarė jas daug įdomesnes.

Moterų grupėje dalyvavo 11. G. Aleksandravičienė laimėjo pirmą vietą, įveikusi V. Vėbeliūniene 8:1. Dėl antros vietos V. Vėbeliūniene įveikė D. Jasaitę 6:3.

Mergaičių grupėje dalyvavo 8 žaidėjos. Šiek tiek pasigesta naujų veidų, tačiau žaidimo lygis irgi žymiai pakilęs. Meistrė Danutė Gvildytė turėjo sunkią kovą prieš R. Vėbeliūnaitę, aplošusi ją du kartus mergaičių klasėje 8:5 ir 6:2 ir vieną kartą moterų klasėje 8:4. Tai buvo ilgiausios pirmenybių

Veda Kazys Merkis

— New Yorko šachmatininkai viešėjo spalio 11-12 Bostone. Jie sužaidė šeštadienį komandines rungtynes prieš vietas lietuvių šachmatininkus, So. Bostono LPD-jo. Rungtynes laimėjo bostoniškiai 2-1. Jonas Vilkas pirmoj lentoj įveikė Edvardą Staknį ir Jurgis Zoza trečioje lentoje — Albiną Sakalą. New Yorkui tašką uždirbo Arūnas Simonaitis, nugalėjęs jaunuolį Tomą Girnį. Sekmadienį pas Merkius buvo sužaistas Žaibo turnyras (po 15 min.). Čia New Yorko vyrai atsigriebė, laimėdami pirmas tris vietas. Sakalas surinko 5 taškus iš 6 galimų, E. Staknys ir A. Simonaitis po 3.5 taško. Pustaškiu atsiliko bostoniškiai Andrius Keturakis ir Jurgis Zoza, surinkę po 3 taškus.

— So. Bostono LPD-jos šachmatininkai neteko ilgus metus buvusio savo garbės pirmininko dr. Antano Kapochy, spalio 12 mirusio Bostone.

— Maniloy vyksta stambus tarptautinis turnyras, kuriame iškilo nauja Filipinų jėga — meistris Balinas. Jis įveikė tris didmeistrius: Larseną, Polugajevskį ir Kavaleką (!), bet suklupo prieš Brazilijos Meckiną.

dainomis dalyvius linksmino Šimkus iš Bostono.

Pietus gamino pačios skyriaus rėmėjos, vadovaujamos Maironio Parko šeimnininkės E. Kauševičienės. Minėjimo ruošoj talkino jaunos studentės. Finansinius reikalus tvarkė J. Miliauskas. Seselės puošė salės sienas, buvo atsivežusios Eglutės ir kitokių knygelių vaikų skaitybai.

Dovanų laimėjimą tvarkė M. Pauliukonienė, Snarskienė, Tamašauskas ir V. Židžiūnas.

-o-

Už a.a. Anastaziją Matonienę rugsėjo 13 Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioj mirties metinių proga buvo aukojamos gedulingos pamaldos. Po jų visi nuvyko į Notre Dame kapines, kur pulk. J. Matonis savo mylimai žmonai pastatė gražų paminklą. Šventinimo apeigas atliko klebonas kun. A. Miciūnas, MIC. Dalyviai buvo pakviesti pietų pas sūnų ir marčią A.R. Matonius, kurie gyvena Springfield, Mass. Jų globoj gyvena ir pulk. J. Matonis.

“Žaibas”, Worcesterio lietuvių jaunimo tautinių šokių sambūris, pradėjo repeticijas. Jos vyksta kiekvieną pirmadienio vakarą Maironio Parke. Mažųjų grupei nuo 6 iki 7:30 val. vak., o vyresniųjų grupei nuo 7:30 iki 9 val. vak. vadovauja I. Markevičienė ir N. Pranckevičienė. Jos vasarą buvo nuvykusios į tautinių šokių kursus Dainavoje.

Teofilė Viktažentienė turėjo akies operaciją. Grįžus iš liginės, sveiksta dukters Irenos Juodaitienės ir žento Prano globojama jų namuose. T. Viktažentienė yra Moterų Sąjungos 5-tos kuopos, Lietuvių labdaros Maironio Parko draugijos narė ir Šv. Kazimiero parapijos narė.

Aušros Vartų lituanistinė mokykla mokslo metus pradėjo rugsėjo 13 Aušros Vartų parapijos patalpose. Pamokos vyksta kiekvieną šeštadienį nuo 9 iki 12 val. ryto.

Pietų metu lietuviškomis

— Julius Mičiūnas, Argentinos Lietuvių Centro pirmininkas, lankėsi Chicagoj ir su PLB valdybos nariais tarėsi jaunimo kongreso ir išvykos į Pietų Ameriką reikalais. J. Mičiūnas painformavo PLB valdybą apie Argentinos lietuvių jaunimo pastangas, ruošiantis kongresui, ir klišius, kurios susidaro dėl lėšų trūkumo. Į kongreso paruošiamuosius darbus yra įsijungę visi Argentinos lietuviai. Numatyta programa ne tik jaunimui, bet ir ekskursantams.

— Lituanistinių studijų stovykla, jau trečioji, pramatoma 1976 rugpjūčio 15-27 “Loyola of the Lakes” rekolėkcijų nemuose, netoli Kent, Ohio.

Lietuvos vyčių 41 kuopa spalio 12 Apreiškimo parapijos salėje paminėjo vysk. M. Valančiaus 100 metų mirties sukaktį. Skaito ištrauką iš Palangos Juzės V. Aviža, V. Avižienė, B. Radzivanienė, J. Boley, A. Mažeika, V. Radzivas. Nuotr. P. Ažuolo

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Gelbėk mus! Philadelphia Chorus Viltis. Stereo 6 dol.

Cia mano brangioji Tėvynė, Lietuviškų dainų rinkinys, įdainuotas Vilniaus operos solistų — E. Kuodžio ir J. Girijoto. Stereo 6 dol.

Tėviškės namai, Br. Budriūno kūriniai ir kantata. Įdainuota Los Angeles, Calif. Šv. Kazimiero parapijos choro. Stereo 6 dol.

Clevelando vyrų okteto Nr. 2 Stereo 6 dol.

Dieve, priegloba mūs... Toronto Šv. Jono parapijos religinės mišių, kalėdinės ir Velykų giesmės. Kaina 6 dol.

Jūratė ir Kastytis, Banaicio opera iš 3 plokštelių. Kaina 16 dol.

Lietuva, Tėvynė mūsų, Toronto vyrų kvarteto įdainuota 3 Baltijos tautų himnai, lietuviškos dainos ir operų ištraukos. Stereo 6 dol.

Arijos ir dainos, Sol. B. Povilavičiaus 5 dol.

Kun. Vyt. Gorino dainos. 14 lietuviškų dainų, paties solisto parašyta ir įdainuota, kaina 6 dol.

Svajonių sukuryje, B. Tamošiūnienės II-roji laida, 6 dol.

Broniaus Budriūno vyrų kvartetas (Detroit). 15 lietuviškos muzikos dainų. Stereo 6 dol.

O ramunėle, pasakyk, B. Tamošiūnienės II-roji laida, 6 dol.

Laumės juosta, lietuviškos lengvos muzikos rinkinys, stereo, 6 dol.

Kalnuos dainuoja, Kvintetas "Baltija" ir Neo-Lituanian orkestras, 12 dainų, 6 dol.

Kur lygūs laukai, lengvos muzikos 9 dainos, stereo, 6 dol.

Su šoku ir daina, išleido Korp. Neo-Lituanian, stereo, 10 dainų, 6 dol.

Keliaujame su daina, Hamiltono mergaičių choro "Aidas" antroji plokštelė, stereo, 6 dol.

Yakutis, Sol. K.R. Yakučio lietuviškos dainos ir arijos, stereo, 6 dol.

Persiuntimas 50 c. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

Prisijunkite prie Darbininkų mėnesinio leidinio, kuris yra naudingas ir įdomus visiems.

ŠIAIS METAIS APLANKYKIT LIETUVĄ PRIEINAMA KELIONĖ NUO \$685.00

1 NAKTIS MASKVOJ, 5 NAKTYS VILNIUJE, 1 NAKTIS KOPENHAGOJ

Per Atlantą lekianti SAS linija • Kelionė lėktuvu USSR, Lietuvoj ir Europoj • Apygyvendinimas pirmos klasės viešbučiuose • Tris kartus dienoj valgoma Lietuvoj ir USSR • Pusryčiai Kopenhagoj • Perkėlimai iš ir į aerodromą • Įdomių vietų apžiūrėjimas Vilniuj • Ekskursijos į Kauną ir Trakus • Angliškai kalbės vadovas

Išvykstama iš New Yorko — lapkričio 16, gruodžio 14, kovo 7, balandžio 4, gegužės 9, gegužės 16.

Dėl informacijų kreiptis:

UNION TOURS, Inc.
6 East 36 Street
New York, N.Y. 10016
(212) 679-7878

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: **DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207**

Prašau pratęsti prenumeratą 1976 metams

Vardas ir pavardė

Adresas

Darbininko prenumerata nuo 1976 sausio 1—12 dol. metam. Naujiesiems skaitytojams — už 1975 likutį ir 1976 metus — tik 10 dol.

Siunčiu už prenumeratą \$.....

Už kalendorių \$.....

Spaudai paremti \$.....

Siunčiu skolą už 1974-6 m. \$.....

P.S. Kai kurie skaitytojai yra paprašyti apsimokėti prenumeratą už 1973-4 metus, bet nekreipia dėmesio. Nesulaukus mokėscio, Darbininkas bus nutrauktas pagal pašto reikalavimą. DARB. ADM.

SUVENYRAI

Išsiuvinėtas Lietuvos himnas — įrėmuotas paveikslas. Graži dovana visokioms progoms. Viršuje stilizuota vytytis, kampuose Gedimino stulpai ir Vytauto herbas. Šonus puošia tautinė juostelė ir ažuolo lapai. Paveikslo dydis 12"x15". Kaina su persiuntimu 26 dol.

Siuvinėta trispalvė su užrašu "Lithuania" ir stilizuota vytytis užsiuvinimui ant drabužio rankovės. Kaina po 1 dol.

Lietuvos Vytytis su JAV ir Lietuvos vėliavomis. 7 spalvų derinys. Lipinukas (decal) lipinamas automobilį iš vidaus arba išorėje. Kaina 1 dol.

Saga (button) su lietuviška trispalve ir įrašu: Kiss me, I am Lithuanian. Kaina 50 c.

Lietuviška trispalvė vėliavėlė su pastatymo kaladėle (base) — kaina 1.50 dol. Lietuviška ir JAV vėliavėlės su pastatymo kaladėle — kaina 2 dol.

Taip pat gaunamos Kalėdų, gimimo dienos, vardinių ir kitokių progų lietuviškos sveikinimo kortelės, lietuviškos muzikos ir dainų plokštelės, lietuviškos knygos, albumai, medžio drožiniai bei kiti suvenyrai.

Persiuntimui pridedama 50 c. Gaunama Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

KNYGOS VAIKAMS

Klementina ir Valentina — \$1.50
Peliukai ir plaštakės — \$1.50
Skraidantis paršiukas — \$1.50
Daržovių gegužinė — \$1.50
Kalėdų dovana — \$1.50
Miško viešnia — \$1.50
Lineliai — \$1.80
Rūtėlės aitvaras — \$1.50
Kiškio pyragai — \$3.50
Gabriuko užrašai — \$3.00

Mano žodynas, vaikams, paveiksluotas, su lietuviškais ir angliškais užrašais — \$5.00

Lietuvių istorija I ir II tomas — po \$5.00

Krikščionybė Lietuvoj, paveiksluota jaunimui — 4 dol.

Persiuntimas 50 c. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

SPORTAS

(atkelta iš 9 psl.)

rungtynės. Rima Vebeliūnaitė įveikė savo seserį Giną 8:2 dėl antros vietos. Ketvirtąją liko S. Benevičiūtė iš Hartfordo.

Didėjant dalyvių skaičiui, turnyro pravedėjai ateity turėtų parūpinti daugiau aikščių, kad pirmenybės būtų galima tinkamai užbaigti. Dėl laiko stokos buvo nepravesti mišrūs dvejetainiai, kai kuriose baigmėse buvo sutrumpinti setai nuo 8 iki 6 laimėtų žaidimų, ir vyrų dvejetainiai buvo tik vieno menuso sistemoje. Iš dalyvių pusės reikia prašyti daugiau punktualumo. Kai kurių Bostono jaunių pavėluotumas atvykimas ir netvarkinga registracija nereikalingai užtesė pirmenybes. Tokie trukdymai ateity neturėtų būti toleruojami. Sprendžiant iš dalyvių skaičiaus ir žaidimo lygio, lauko tenisas Rytų apygardoje darosi vis populiariesnis. Apgailestautina, kad iškiliųjų žaidėjų neturi progos išmėginti savo jėgų prieš kitų apygardų geriausius žaidėjus. Nesugebėjimas atsiųsti komandų iš Kanados ir Vidurio Vakarų apygardų tarpapygardinėm varžybom (kurios dėl to turėjo būti atšauktos) padarė žalą ne tik sporto veiklai, bet ir sportuojančio lietuvių jaunimo bendradarbiavimui.

Pr.G.

Futbolas

Dėl blogo oro pereitą sekmadienį futbolo rungtynės buvo atšauktos. Pagal tvarkaraštį ši sekmadienį mūsiškiai futbolininkai žais prieš turkų komandą Kissena Park Corridor aikštėje. Rezervinė rungtis 12 val., o pirmoji komanda 1:45 val. po pietų.

-o-

Plaukimas

Dvylikametis Audrius Barzdukas gražiai užbaigė vasaros plaukymo sezoną, laimėdamas šešis medalius Potomac Valley AAU Sąjungos "Summer Classic Open" varžybose Rockville, Marylande. 11-12 metų amžiaus grupėj Audrius laimėjo pirmas vietas 50 jardų (laikas 26.52) ir 500 jardų (5:40.20) laisvo stiliaus rungtyse. Šimto jardų laisvo stiliaus rungtis liko antruoju, distanciją nuplaukdamas per 58.89 sekundes, o 200 jardų kompleksinio plaukymo (visi keturi stiliai) atplaukė 3-ju per 2:27.19. Taip pat atstovaujamo Starlit Aquatic klubo estafetėm padėjo uždirbti dvi antras vietas. Šiuo pasirodymu Audrius liko trečioj vietoj 11-12 metų amžiaus grupėj surinktų taškų skaičiumi tris dienas trukusiose varžybose, kuriose dalyvavo plaukikai iš Marylando, Virginijos ir New Yorko.

Lina Barzdukaitė sėkmingai suplaukė 50 jardų (laikas 33.76) ir 100 jardų nugara (1:13.88), bei 50 jardų laisvu stilium (29.70), nors į medalių laimėtojų eiles ir nepateko. Estafetėse gavo vieną aukso ir vieną sidabro medalį taip pat 11-12 metų grupėj.

Šalia AAU plaukymo programos Lina, Audrius ir devynmetė Rima Barzdukaitė taip pat dalyvauja vasaros lygos (Northern Virginia Swimming League)

APLANKYKITE SCHRAGER'S

importuotų ir vietinių BALDŲ parodą

Čia Jūs rasite

PIRMOS RUSIŠES GAMYBOS GERIAUSIOS KOKYBĖS ŽEMŲ KAINŲ

didelį pasirinkimą

SCHRAGER'S

Salonų komplektai, miegamųjų baldai, dinetės, bufetai, atverčiamos sofos, foteliai, atlošiami foteliai, taip pat kilimai, lempos, matracai vieniški baldai.

SCHRAGER'S

336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Aves.)
New York City Tel.: TR 9-0400

Atdara kasdien iki 8 val. — antradienį ir šeštadienį iki 6 val. (Mokėjimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą)

FRANK MANCINI AND SON CONTRACTOR INDUSTRIAL & COMMERCIAL AND HOMES. WE TAKE PRIDE IN OUR WORK
441 GRAHAM AVE.
BROOKLYN, N.Y.
CALL (212) 389-3465

DOCK SIDE RESTAURANT
Open Every Day 10:30 AM till 3 PM
Family Style Dinners
Live Entertainment Fri. & Sat. Nights
State Highway No. 181,
Woodport, N.J. Call: (201) 663-1600

Kitchens & Bathrooms Remodeled
General Plumbing
Reasonable Rates
Free Estimates
Call 212 773-2250
MR. BERNARD MILLS
Anytime

SMALL "D" GENERAL CONTRACTING CO.
WE DO THE COMPLETE JOB REPAIRS ALTERATIONS FROM CELLAR TO ROOF RESIDENTIAL AND COMMERCIAL H.C.L.C. NO. 734245 CALL DENNIS (212) 658-5567 OR (212) 658-5030

BOBBY WINDOW CLEANER
Quality Work
Call (212) 331-3283

DEPENDABLE MOVING AND TRUCKING
Reasonable Rates
Local and Long Distance
Van & 3 men 24 Hour
Call 372-8337

WINDOW CLEANING
PROMPT RELIABLE SERVICE
SATISFACTION GUARANTEE
REASONABLE RATES
CALL GUS ANY TIME
(212) 235-4167/235-0660

GREEK ART BOUTIQUE
30-29 Steinway St. Astoria
Open 6 Days a Week
Bridal Dresses & Veils
Custom Fit Call 212 274-9119

DEPILATRON
Totally painless hair removal
Totally safe & Effective
Call Barbara Conti for appointment
ST 8-5185

varžybose. Ši lyga yra didžiausia prieauglio klasės plaukymo lyga visoj Amerikoje — joje dalyvauja 89 klubai (komandos) ir netoli dešynių tūkstančių plaukikų. Tarpklubinės rungtynės, paskirstytos į tryliką divizių, vyksta penketą vasaros šeštadienių ir baigiamos "all-star" varžybomis, į kurias, pagal divizių kvalifikacinę varžybų atsieta laiką, patenka po dvyliką kiekvienos amžiaus grupės plaukikų. Šiais metais Lina "all-star" varžybose laimėjo penktą vietą 50 m nugara (37.7), o Audrius liko trečiuoju 50 m laisvu stilium (29.8). Tarpklubinėse varžybose Audrius ši sezoną nepralaimėjo nei vieny rungtynių ir užsitarnavo klubo daugiausia taškų surinkusio plaukiko trofėją. Amžiaus grupės daugiausia taškų gavusios trofėja 11-12 metų mergaičių tarpe apdovanota Lina, o 9-10 metų antroji vietoj — Rima.

ERNESTINE HOUSE INC.
The Guest House of Congeniality
Open All Year A Pleasant Residence
Near the Boardwalk
Call 201 988-6611
Mrs. Ruth Hardwick Proprietor

JOHN CAPALDO CONTRACTOR
In Aluminum
Quality Workmanship
134 North Seventh Avenue
Mt. Vernon
Call 914 664-2440

8 Track Tape Cartridge: Dainuojame su Rūta, Mano pypkė ir Vėjas man pasakė gaunama Darbininko adm., 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Su persiuntimu kaina 7 dol.

RN wife & medical attendant husband w/yrs of geriatric exp. in nursing homes & pv. private, can give 24 hr. personal care in their lrg. home for your elderly. Openings avail. at res. rates. 961-0294

VW OWNERS ATTENTION
RE-BUILT VW ENGINES
FULL WRITTEN GUARANTEE
FREE PICK UP NY & METRO AREA
EMANON AUTOMOTIVE
516 433-8909 516 931-8970

ALUMINUM CITY & REMODELING
921-823 Crossbay Blvd., Broad Channel
BATHROOMS, KITCHENS DOORS,
ALUMINUM SIDING ROOFING, & EXTENSION
(VISIT OUR SHOWROOM)
474-9514 LIC 763057
FREE ESTIMATES

GOOD OPPORTUNITY TO START YOUR OWN BUSINESS

Reasonable Terms Available on a Sub-Lease Basis.
Stores for Food Use or Non-Food Use.

Vineland, N.J. 17,000 Square Feet, Trenton, N.J. Lawrence Ave. 22,900 Sq. Ft., Northeast Blvd. Wilmington Del. 22,800 Sq. Ft., Glassboro, N.J. 13,000 Sq. Ft., 3rd St., Bethlehem Penna. 6,300 Sq. Ft., Cinnaminson, N.J. 19,750 Square Feet, Christians Rd., Newark Del. 19,750 Sq. Ft., Woodstown Road Salem, N.J. 16,000 Sq. Ft., Easton Ave., Bethlehem Pa. 17,300 Sq. Ft., Landdowne, Pa. 15,700 Sq. Ft., King St. Lancaster Pa. 7,500 Sq. Ft., Pannet, Pa. 17,000 Sq. Ft. 6,340 Ogantz Ave. Phil. Pa. 7,900 Sq. Ft. Maple Ave. Pennsgarden, N.J. 16,000 Sq. Ft. Capitol Trail, Newark Del. 16,300 Sq. Ft., Downingtown Pa. 19 Park Ave. 14,278 Sq. Ft., 620 Nut Road, Phoenixville, Pa. 19,000 Sq. Ft., Marilyn Manor, Rio Grande, N.J. 16,200 Sq. Ft.,

THE GREAT ATLANTIC & PACIFIC TEA CO., INC.
CONTACT: JOSEPH SWARTZ
(215) EV 2-2100
8:30 A.M. to 5:15 P.M.

J.E.C.
HOME IMPROVEMENT SPECIALISTS WALL PAPERING, FLOORING, INTERIOR PAINTING SUSPENDED CEILINGS & GENERAL REPAIRS BE ASSURED OF THE QUALITY SURPRISED BY THE SAVINGS CALL 212-389-9048

SUNROOF
INSTALLATIONS ELECTRIC OR MANUAL
Custom handcrafted chrome made to your specifications. Custom painting. Best Deal
Cartesian Auto Works
1253 Utica Ave., Brooklyn, N.Y.
(212) 629-0250

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
TELEF. 296-4130

TRUMPAL IR AIŠKIAI — KURLITAS GALI JUM PATARNAUTI?

Investuojant, taupant, perkant ar parduodant namus, apdraudžiant, keliaujant, visuose finansiniuose reikaluose. **KUR LITAS NEGALI JUM PADĖTI?** Dar nebuvo tokio atsitikimo, bet vienok kreipkitės, ir mes prisipažinsime, kur ne mūsų sritis.

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Str., Richmond Hill, N.Y. 11418
(212) 441-6799

LITAS TRAVEL SERVICE
87-18 Lefferts Blvd.
Richmond Hill, New York 11418
Tel. (212) 846-1650

OPERATORS — EXPERIENCED ON MERROR OR SINGER MACHINES
Steady Union Shop All Benefits
NINETTE FASHIONS
126 13TH ST. BKLYN, N.Y. 212 965-3755

BARSAL'S HOME IMPROVEMENTS
PLASTERING, WALL PAPERING CARPENTRY, ROOFING, LOW RATES, HURRY & CALL FOR YOUR FREE ESTIMATE (212) 426-1566

PRIVATE COUNTRY HOME
For Ambulatory Adults,
Monthly or Weekly
Catholic Church in the Area
Call (518) 355-1202

WHEATLY HEIGHTS SERVICE CENTER
GENERAL AUTO REPAIRS ROAD SERVICE TIRES BATTERIES & ACCESSORIES STRAIGHT PATH OLD COUNTRY ROAD WYDANCH, N.Y. TELE: (516) 643-9610 ASK FOR JOE

TOWING SERVICE 24 HOUR SERVICE
7 Days All Areas. Commercial Accounts Welcome. Call (212) 342-8832 or 272-5519

TRIO IRON REPAIR
Railings, Security Window Guards etc. Portable Welding
Call 212 428-5854/381-1820

GREENE
Furniture Service & Repairs
Kitchen Cabinets "Our Specialty"
LIC. 940-K20
(212) 649-3535

J. SALLUSTIO
Mason Contractor. All Types Masonry work. Including Fireplaces, Sidewalks, Commercial, Residential, Free Estimates. Call Now (201) 348-4714

VIN'S HYDRAULIC JACK REPAIR
7401 17TH AVENUE BKLYN, N.Y. 11204 449-7340
All Repairs Reasonably Priced 90 Day Guarantee on Parts Installed Free Pick up and Delivery in Brooklyn

ACQUA SEWER & DRAIN SERVICE
LEADERS, SINKS, BATHTUBS & MAIN SEWERS 24 HOUR SERVICE ALL WORK GUARANTEED ASK FOR VITO 212 527-9060

RICK KESTON
45 JACKSON AVENUE HEMPSTEAD, LONG ISLAND
PROFESSIONAL COURIER SERVICE PERSONALIZED & PRIVATE DEALING EXCLUSIVELY WITH SMALL ITEMS. WILL DELIVER ANYWHERE ANYTIME. 24 HOUR SERVICE. CALL (516) 481-1801

SINGER & MERROR
Operators Wanted on Blouses & Pants Section Work, Good Pay Steady Work Apply 'E' & L Blouse Co. 143 West 29 Street, N.Y.C. 11th Floor

FREE DELIVERY IN NEIGHBORHOOD
849-8930

J. & J. FISH MARKET, INC.
CLAM BAR

85-03 JAMAICA AVE.
WOODHAVEN, N.Y. 11421

Sol. Mečislovas Razgaitis rengia savo koncertą spalio 26 Apriškimo parapijos salėje. Koncerto pradžia 4 v. popiet.

Sandra Alesi, solistė, Regina operos direktorė, drauge dainuoja su sol. M. Razgaičiu spalio 26 4 v. popiet Apriškimo parapijos salėje.

A. KEPALAITĖS KONCERTAS

Lapkričio 1, 8 val. vakaro Kultūros Židinyje pilna skale į mus prabils naujasis K. Židinio fortepijonas. Tai bus lyg ir fortepijono debiutas, nes iki šiol gražus instrumentas turėjo tik akompaniatoriaus, pritarėjo vaidmenį. Šį kartą fortepijonas bus scenos, dėmesio centre ir, miklių pirštų valdomas, pasirodys pilnoj muzikos akordų grožybė. Tie miklūs pirštai priklausys gerai žinomai pianistei Aldonai Kepalaitei, kuri buvo viena iš svarbiausių naujojo fortepijono įsigijimo organizatorių. Ji paaukėjo daug laiko ir asmeniškų pastangų ieškodama ir parinkdama Kultūros Židinio salei tinkamą instrumentą. Todėl labiausiai ir pritinka, kad Aldona Kepalaite duotų pirmąjį fortepijono koncertą. Esame tikri, kad įgudusios menininkės rankose fortepijonas parodys savo pilną potencialą ir sužavės visus muzikos mylėtojus.

Aldona Kepalaite duoda šį koncertą nemokamai, visą vakarą pelną skirdama Kultūros Židinio paramai. Rengimo komitetas tikisi, kad visuomenė įvertins jos gerą valią ir pastangas, gausiai atsilankydama į šį pirmąjį fortepijono koncertą. Koncerto pradžia 8 val. vakaro punktualiai. Įėjimo auka 5 dol. suaugusiems ir tik 1 dol. jauniui. Visi nuoširdžiai kviečiami atvykti ir praleisti malonų vakarą gražios fortepijono muzikos aplinkumoj.

Atsilankę į Kultūros Židinį, aplankyk ir Darbininko spaudos kioską.

Kun. J. Čekavičius skaito invokaciją Jonų ir Viktorijos Galinių 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktuviniame pokilyje, kurį rugsėjo 28 Kultūros Židinyje surengė jų dukra Danutė ir Algirdas Šilbajoriai ir sūnus Vytautas su žmona Liza. Iš k. J. Galinio sesuo Julija Keženienė, teta Elena Antanaitienė, sukaktuvinkinai, J. Galinio brolis Edvardas iš Kanados.

MAIRONIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS TĖVŲ SUSIRINKIMAS

Rugsėjo 13 įvyko Maironio lituanistinės mokyklos tėvų susirinkimas mokyklos patalpose.

1974-1975 metų komiteto pirmininkas J. Vazbys atidarė susirinkimą ir pakvietė mokyklos vedėją D. Bobeliene padaryti pranešimą. Vedėja suminėjo visus klasių mokytojus ir prašė tėvelių, kad sudarytų klasių globėjų sąrašą. Toks tėvų globėjų sąrašas ir sudarytas.

Toliau kalbėta dėl mokyklos tvarkos. Klasėje neleidžiama valgyti saldinių nei gumos kramtyti. Mokiniai iš klasių anksčiau neišleidžiami be tėvų raštelio. Tėvai, kurie nespėjo laiku vaikų pasiimti po pamokų, prašomi skambinti 846-9068. Tėvai prašomi padėti vaikams parengti pamokas, ypač prašomi drauge su vaikais paskaityti.

Išdėminkas V. Sidas pranešė, kad iš praėitų mokslo metų pelno liko 2,460.57 dol. Pelnas susidarė iš gautų aukų, pvz., LB New Yorko apygarda mokyklai

davė 1000 dol. Pelno gauta ir iš sėkmingų parengimų.

Susirinkime LB apygardos valdybos atstovė A. Radzivanienė apibūdino numatytą LB pašalpą šiais metais.

Mokytojų atlyginimas nebuvo pakeltas per 7 metus. Pernai buvo duota 10% priedas, šiemet nutarta atlyginimą pakelti 20%. Buvo pasiūlyta surengti kelionę į Disney World Floridą. Pasiūlymas paliktas svarstymui.

Išrinktas naujas komitetas, kuris pareigos pasiskirstė taip: pirmininkas Vladas Sidas, vicepirmininkas Vita Matusaitienė, išdėminkas Gintas Žemaitaitis, valdybos narys — Bill Komet. V.S.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS METINIS BANKETAS

Spalio 19, sekmadienį, po iškilmingų pamaldų parapijos salėje susirinko virš šimto parapijiečių. Prie gražiai papuoštų stalų visi sugiedoj Lietuvos ir Amerikos himnus, po kurių klebonas kun. J. Gurinskas sukalbėjo maldą ir pakvietė vaišintis.

Įpusėjus banketui, sveikinimo

žodį tarė kun. L. Budreckas.

Po jo ilgesnį kalbą pasakė J. Bulevičius, stipriai ragindamas būti susipratusiems lietuviams, išlaikyti lietuvišką bažnyčią, skaičiuoti lietuviškus laikraščius, kas sekmadienį lankyti lietuviškas pamaldas, dalyvauti lietuviškose organizacijose.

Baigiantis pietum, klebonas kun. J. Gurinskas pasakė jautrią atsisveikinimo kalbą. Po 34 metų klebonavimo šioj parapijoje išeina į pensiją. Pristatė naują kleboną kun. Petrą Kmitą.

Kun. P. Kmita prisistatė parapičiam, nupasakodamas savo kunigystės nueitą kelią iki pasiekė šią Aušros Vartų parapiją, kurioj tikisi ilgai išgyventi, nes esąs tik 52 metų amžiaus.

Banketė dalyvavo ir du lietuviai pranciškonai: T. Benvenutas Ramanauskas ir T. Barnabas Mikalauskas.

Vaišės buvo baigtos kavute ir lietuviškais pyragais.

Korespondentas

Apriškimo parapijos žinios

Visų Šventųjų ir Vėlinių šventės mišios ir kitos pamaldos Apriškimo parapijos bažnyčioje bus tokia tvarka: mišios — spalio 31, penktadienį, 6:30 v.v., lapkričio 1, Visų Šventųjų dieną, šeštadienį, 8:00, 9:30, 11:00, 12:15 ir 6:30 v.v. Po mišių gedulingi mišparai, pamaldos ir procesija už vėles skaistykloje.

Vėlinių dieną, sekmadienį, mišios už mirusius 8:00, 9:30, 11:00 ir 12:15.

Metinės koncelebracijos mišios už dvasiškus bus lapkričio 9, sekmadienį, 11 val. Visose pamaldose prašoma gausiai dalyvauti.

Lietuvių Inž. ir Architektų Sąjungos New Yorko skyriaus valdybą sudaro: pirm. Juozas Butkus, sekretorius J. Zabielskis, išdėminkas A. Mačionis. Išdėminko adresas: 12 Barry Drive, East Northport, N.Y. 11731.

Pritardami Jūsų tikram lietuviškam gerumui, padedant siuntiniais ir dovanomis savo artimiesiems, tam tikslui sukūrėme naują siuntinių — dovanų įstaigą Woodhavene

MA "DOVANA".

Kaip neseniai atvykę iš Lietuvos, mes suteiksime naudingiausių patarimų, kurių dėka Jūsų siuntiniai ir dovanos pasidarys didesnės vertės. Siuntinius išsiunčiame tą pačią dieną su specialiais įpakavimais ir žemesnėmis kainomis. Siunčiame įvairaus dydžio siuntinius (net ir vokuose — bandorolėmis). Siunčiam certifikatus mašinomis ir įvairias dovanas.

DOVANA Corp.
80-14 Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

Darbo varandos — darbo dienomis nuo 12 iki 6 val. šeštadieniais nuo 10 val. iki 5 val., sekmadieniais nuo 12 iki 5 val.

Savininkė Irena Velonskienė

Po 6 val. vakaro namų tel. 296-5359.

Aplankykite ir įsitikinsite.

Šį skelbimą malonėkite išsiskirti

MATYSIME DAIL.

A. VITKAUSKAITĖS-MERKER KŪRINIUS

Spalio 25-26 Kultūros Židinio mažojo salėje vyksta dail. Aleksandro Vitkauskaitės-Merker kūrinų paroda, kurią rengia DLK Birutės draugijos New Yorko skyrius. Birutininkės, puoselėdamos lietuviškąją kultūrą, kasmet surengia vieną kurio dailininko parodą.

Šiemet jos pasirinko ryškią dailės asmenybę — Aleksandrą Vitkauskaitę-Merker. Ir kuo ji ryški, kuo įdomi ši dailininkė?

Pirmiausia, ji yra dukra žinomo Lietuvos aktorius Aleksandro Vitkausko, kuris vienas iš pirmųjų aktorių daug keliavo, surengė daug vaidinimų ir Lietuvoje, ir Amerikoje. Jis buvo vienas iš pirmųjų lietuviškojo filmo organizatorių, buvo užsidedęs pastatyti grandiozinį filmą — Kražių skerdyklos.

Dukra nepasidarė aktorė, nors aktoriškų polinkių turi labai daug. Ji, pavyzdžiui, mėgsta išraiškos šokį ir, nuotaikos pagauta, esant pritaikintai aplinkai, pasileidžia į improvizacijas, per kurias nori išryškinti savo spiritualines mintis.

Dailės meno studijas ji baigė New Yorke. Tuo metu ji buvo užmiršusi lietuvių kalbą, nes ji į Ameriką iš Lietuvos grįžo būdama kokių 11 metų. Namuose vėl kalbėjo angliškai, ir lietuvių kalba pamažu išdilo. Lietuviškai išmoko tik tada, kai atsirado nauja imigrantų karta. Tada ji skaitė lietuvišką poeziją su žodynu ir taip "atšviežino" savo lietuvių kalbą.

Pirma ji buvo tapytoja. Tapė impresionistiniu būdu, lengvu teptuku, trapiais brūkšniais. Jos paveikslai virpėjo. Tapė žmones ir gamtą. Mėgo ir lietuviškas temas, pav. dažnai tapė lietuvai-

tę su tautiniais drabužiais, lietuviškus kryžius.

Paskui ji nužengė vieną žingsnį tolyn, savo tankų teptukų brūkšnių tinklą ėmė suredukuoti. Paveiksle įsigali didesni vienos spalvos plotai, mažėjo intensyvumas bei judesys. Tas spalvos apjungimas į didesnius plotus atidengė jai naujus pasaulius. Ji susidomėjo plokštumom, susidomėjo plokštumų skulptūra ir bendrai pačia skulptūra.

Išaugo ji kaip skulptorė. Ji čia nėra realistė, bet minties vaizduotoja, aplinkos vaizduotoja. Pavyzdžiui, ji surenka iš kiemų senus daiktus, senas geležis ir, pasinaudodama cementu bei plastika, sujungia juos į vieną skulptūrą. Skulptūra dažnai būna šurpi, nes šurpus yra ir gamtos teršimas bei jos naikinimas.

Yra ir trečioji jos meno rūšis — tai piešiniai. Mėgsta ji piešti spalvotais pieštukais, naujom spalvotom plunksnom. Piešinyje daug virpančios linijos. Ieškoma ir čia simbolinės išraiškos.

Gyvena ji netoli New Yorko ir visą laiką skiria menui ir labai plačiai meno veiklai. Dalyvauja bent keliose meno draugijose, rengia parodas amerikiečių tarpe. Ir šiuo metu, kai vyksta ši jos vienos paroda, ji su savo kūriniais dalyvauja kitose bendrinėse parodose.

Šį platų jos meną ir matysime šioj parodoj — jos virpuliuojančius piešinius, mįslingas, kartais net šurpias skulptūras ir dekoratyvius tapybos darbus. Visiem bus gera proga pabūti tarp meno kūrinių ir jais pasidžiaugti. Visi kviečiami atsilankyti.

A.A.

ALFONSUI VAINAUSKUI

Kanadoje-Hamiltone mirus, liūdesio prisilėgtai žmonai Zitai ir dukrai Inai giliausia užuojauta reiškia ir linki ištvėrmės skaudžiausiose dienose.

Buvęs pirmas pabrolis
Kazys Adomavičius ir žmona Teresė
Worcester, Mass.

PADĖKA

Mūsų mylimam vyrui ir tėvui

A.A.

DR. ANTANUI STARKUI

mirus, prašome priimti mūsų nuoširdžią padėką visiem padėjusiem ir lankiusiem velionį jo ligos metu, ir jam mirus jį pagerbusiem bei palydėjusiem į amžinybę. Nuoširdžią padėką reiškiam klebonui P. Raugaliui už iškilmingas pamaldas bažnyčioj, kunigam: S. Ylai, A. Račkauskui, S. Rallai, P. Baniūnui, J. Čekavičiui, B. Ramanauskui.

Giliai esame dėkingi dr. B. Radzivanui už gražiai pravestą atsisveikinimo valandėlę šermentinėj ir atsisveikinimo žodį tarusiem: kun. S. Ylai, kun. V. Pikturnai, B. Žukauskui, O. Gurvičiūtei, L. Virbickui; visiem užprašiusiem mišias, net iš tolimų vietovių į laidotuves atvykusiem draugam, visiem apsilankiusiem šermentinėj.

Ypatingą padėką reiškiam dr. J.C. Tulai, kuris nepaprastai ištvėringai gydė, slaugė ir visokeriopai globojo velionį jo ligos metu iki paskutinio atodūsio.

Dėkojame dr. H. Grinvalsky už nuoširdžią globą bei pagalbą velioniu ir jautrią užuojautą mumi pasilikusiem. Mūsų gili padėka ir pagarba priklauso Brooklyno ir Queenso Katalikų Medicinos Centro vadovybei už parodytą mum užuojautą bei pagalbą.

Ypatingą padėką reiškiam G. ir A. Šimukoniam, kurie su dideliu pasiaukojimu rūpinosi ir globojo velionį jo ligos metu ir kantriai pakėlė jo laidojimo rūpesčius ir vargus.

Dėkojame St. Mary's Ilgoninės vadovybei, daktaram, seselėm ir visam personalui už užprašytas mišias, gėles, aplankymą šermentinėj, dalyvavimą laidotuvsė. Dėkojame visiem velionio kolegom daktaram, visiem draugam ir bendradarbiui, kurie jį lankė ir guodė ar mum pareiškė jautrią ir guodžiančią užuojautą.

Laidotuvių namų direktorei M. Šalinskienel už gražiai ir jautriai suorganizuotas ir pravestas laidotuves, o V. Beleckui už gražiai ir skoningai patiektus pietus tariame lietuvišką acilū.

Tegul mūsų padėka pasiekia visus tuos, kurie bet koku būdu pagerbė velionį, o savo nuoširdumu stiprino mus mūsų liūdesyje.

Visiem ir visada liksime dėkingi.

Liūdinti žmona, sūnus ir dukterė

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352;
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Anita Pakalniškytė, jauna kylanči solistė, dalyvauja Darbininko 60 metų sukaktuviniame koncerte, kuris bus atnešančių metų balandžio 24 Kultūros Židinyje.

Simas Kudirka spalio 11 lankėsi Maironio lituanistinėje mokykloje ir kalbėjo vyresnėse klasėse apie kalinius Sovietų Sąjungoje, apie persekiojimus pavergtoje Lietuvoje.

Lietuviškoji Skautija, Petro Jurgėlos stambus veiklas, jau atspausdintas ir įraštas į kietus viršelius. Knyga tuoj bus siuntinėjama visiem prenumeratoriam.

Kun. Petras Dagys guli St. Vincent ligoninėje ir pamažu taisyti.

Evangelikų pamaldos bus spalio 26, šeštadienį, 2 v. popiet įprastoje vietoje. Bus prisiminta ir pagerbta 75 metų sukakties proga dr. Marija Kregždienė ir Barbora Lipšienė.

Kun. Jonas Tamalonis ir dail. Česlovas Janušas spalio 21 išvyko į Izraelį, į Šventąją Žemę. Iš ten aplankys Graikiją, Italiją, Ispaniją. Kelionėje išbus apie 5-6 savaites.

Maironio lituanistinė mokykla praneša, kad šiemet mokinių užsiregistravo tik 153 šiemet mokslo metams. Tai yra 26 mokinių mažiau nei praėjusiais metais. Tai yra liūdnas faktas, kad mokinių skaičius mažėja, kad prarandamas noras skatinti jaunimą lankyti šią mokyklą. Mokyklą pasiekia iš labai toli, važiuodami daugybę mylių. Jie turi entuziazmo ir supranta, ką reiškia jaunimui duoti mokslą, kas yra lietuvybė. Bet yra tokių šeimų, kurios gyvena visai arti mokyklos, Woodhaveno ir Richmond Hill rajonuose, kurios pavargo ir savo vaikų nebeleidžia į lituanistinę mokyklą. Mokykla skatina ir kviečia visus, visus leisti į šią mokyklą. Nepalikime be lietuviško mokymo savo jaunimo. Mažvydas, išleisdamas pirmą lietuvišką knygėlę "Katekizmą", rašė: jūsų tėvai troško rašto, ale negalėjo jo turėti. Dabar čia pat lietuviškas raštas, čia pat galimybė mokytis, tik mes to nebeuorime. Mokykla ir tėvų komitetas dar kartą prašo leisti vaikus į šią mokyklą. Ypač prašomi į aukštesniasias dvi klases. Yra patalpos, yra mokytojai, negi pritrūktų mokinių.

Sol. Vincė Jonuškaitė-Leskaitienė, gyvenanti Santa Barbara, Kalifornijoje, spalio pradžioje atvyko į New Yorką. Dalyvavo LMK Federacijos suvažiavime, kuris buvo spalio 4-5 Kultūros Židinyje. Taip pat dalyvavo ir Čiurlionio minėjimo iškilnėse. Sustojo pas savo dukrą Giedrę Zauniūtę, kuri gyvena Springfield, N.J.

Danutė Striugaitė bus pranešėja sol. M. Razgaičio koncerte šį sekmadienį, spalio 26, Apieškimio parapijos salėje. Ji taip pat deklamuos eilėraščius.

Sol. Mečio Razgaičio koncertas bus spalio 26, sekmadienį, 4 v. popiet Apieškimio parapijos salėje. Be jo, dar dainuoja sol. Sandra Alesi, Reginos operos direktorė. Akomponuoja Algirdas Kačanauskas. Dar dalyvauja akordeonistė Rūta Raudytė iš Elizabetho, N.J. Poetas Leonardas Žitkevičius skaito humoristines eiles. Po koncerto bus vaišės. Pelnas skiriamas jaunimo kongresui. Rengimo komitetai talkina LB I-jį apylinkę.

Kat. Moterų Sąjungos 24 kuopos susirinkimas bus spalio 26, sekmadienį, 12 val., tuoj po sumos Angelų Karalienės parapijos mažosios salės. Visos narės kviečiamos dalyvauti.

Dail. K. Žoromskis praeitą savaitgalį buvo išvykęs į Bostoną, kur kultūrinių subvakarių klubas kalbėjo apie M. K. Čiurlionio kūrybą.

Inos Nenortienės sukurta vaza. Jos darbų paroda bus lapkričio 1-2 Kultūros Židinyje.

Dail. Aleksandra Vitkauskaitė-Merker prie savo kūrinių Pelėda (geležis ir cementas). Jos kūrinių paroda vyksta Kultūros Židinyje spalio 25-26.

Paterson, N.J., spalio 26, šeštadienį, 4 v. popiet parapijos salėje bus paminėta vysk. Valančiaus ir dailininko—muziko M. K. Čiurlionio sukaktis. Apie M. Valančių kalbės Pranas Naujokaitis, apie M. K. Čiurlionį — Paulius Jurkus. Bus rodomos ir aiškinamos skaidrės. Minėjimą rengia LB Patersono apylinkės valdyba.

Amerikos Lietuvių Taryba New Yorke praneša, kad 1976 Lietuvos nepriklausomybės šventė bus minima vasario 15 Kultūros Židinyje. Organizacijos prašomos tą dieną jokių kitų parengimų nerengti.

Woodhaven North parduodamas vienos šeimos, 7 kambarių namas, 3 miegamieji, gazo apšildymas, erdvus kiemas. Tel. 296-2821.

Housekeeper, child care, cooking 6 or 7 days, sleep-in, English a must, own room, TV, plus salary. References required. 853-6707.

Ridgewood išnuomojamas 2 kambarių butas su baldais už labai prieinamą kainą, prie gerų susisiekimo. Tel. 497-5748.

Parduodamas Woodhavene, netoli parko, 1 šeimos 6 kambarių namas. Įrengtas rūšys. 220 elektrai, plaunamoji ir džiovinamoji mašinos, šaldytuvai, 2 oro šaldymo aparatai, grindys pilnai išklotos kilimais. Prašoma 33,500 dol. Skambinti 296-3040.

Ieškau moters, kuri sutiktų gyventi vienam bute su manim (mergina), atskiras miegamasis, su teise naudotis visais buto patogumais. Skambinti 441-2872 ar 441-9720.

Vytautas Strolia prašo patikslinti praėjusiam Darbininke tilpusią žinutę apie M.K. Čiurlionio fugą "Neliūskime". Žinutėje duodama suprant, kad šiame koncerte įvyko šio kūrinių premjera. Tai nevisai atitinka tiesą. Ruošiant šį koncertą, gana nuodugniai buvo peržiūrėta Čiurlionio liečianti literatūra, visa prieinama periodika. Rasta vienintelė žinutė apie šios fugos viešą atlikimą prieš 21 metus. Ją tada atliko filharmonijos choras, vadovaujant K. Kaveckui. Minėjimo dieną kun. L. Budreckas dar suminėjo, kad kadaise Kauno katedros choras viešai giedojo šią fugą. Taigi, faktas yra tas, kad turime mažai žinių apie šio kūrinių atlikimą. Kaip minėjime buvo paaiškinta, ši fuga, turimomis žiniomis, Amerikoje dar nebuvo atlikta. Psalmės 36 numeris buvo klaidingas ir žinutėje ir atspausdintoje programoje. St. Šimkaus redaguotame šios fugos 1925 metų leidime prie pavadinimo parašyta "XXLVI psalma." Patikrinę psalmyną, randame, kad tekstas paimtas iš 46 psalmės.

Pianistės Aldonos Kepalaitės koncertas rengiamas lapkričio 1 Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Tai yra koncertas tos serijos, kuri rengiama naujo fortepijono fondui. Visi kviečiami dalyvauti.

Aldona Kepalaitė yra čia baigusi mokslus ir savo darbą ir trisdešimt iškilusį eilės tokių pianisčių, kurios savo koncertus rengia pirmiausia šio muzikos miesto salėse ir apie kurias rašo didžioji spauda. New York Times ne kartą yra įvertinę jos techniką, jos lyrinį jautumą. Taip pat vertino ir The Christian Science Monitor, Bostono Herald ir kiti laikraščiai. Lietuviškai publikai ji yra ne kartą akomponavusi, skambinusi trumpus kūrinius. Visas pilnas koncertas bene bus pirmą kartą lietuviškai publikai čia New Yorke.

Dėl butų šildymo praneša New York Times šiuos faktus. Butai turi būti šildomi, kai lauke yra 55 laipsniai. Jei būtų kokių šildymo neaiškumų, skambinti tel. 960-4800. Šildymo inspektorius telefonas — 964-3000.

ALDONOS KEPALAITĖS FORTEPIJONO KONCERTAS

LAPKRIČIO 1, ŠEŠTADIENĮ, 8 VAL. VAK.
KULTŪROS ŽIDINYS

Jėjimo auka Kultūros Židiniui
suaugusiems 5 dol.
jaunimui 1 dol.

Bilietų galima gauti pas:

J. Andrius — VI 7-4477

V. Gerulaitis — 847-5522

Adv. A. Šavelskis — 441-1182

RENGIA K.Ž.A. KOMITETAS

SOL. M. RAZGAIČIO KONCERTAS

bus spalio 26, sekmadienį,
4 v. popiet Apieškimio parapijos salėje
Akomponuoja Algirdas Kačanauskas

Be jų programoje dar dalyvauja:

sol. Sandra Alesi, Reginos operos direktorė,
akordeonistė Rūta Raudytė,
poetas Leonardas Žitkevičius.

Pelnas skiriamas Jaunimo kongresui

Koncerto rengimo komitetui talkina
LB I-jį apylinkę

LAISVĖS ŽIBURIO RADIOJO RUDENS KONCERTAS BALIUS

ŠEŠTADIENĮ, LAPKRIČIO 8 D.
PRADŽIA 7 VAL. PUNKTUALIAI

KULTŪROS ŽIDINYJE

361 HIGHLAND BLVD. BROOKLYN, N.Y.

PROGRAMOJE:

VIDA VAITKUTĖ iš Vakarų Berlyno, iškilioji lengvosios muzikos menininkė. Lietuvių liaudies dainos ir pramoginės muzikos kūriniai. Piano palyda — muz. ALG. KAČANAUSKAS.

VIOLETA KAROSAITĖ iš Chicagos — baletų šokėja — atliks savo choreografuotus šokius — "Sogitarijus" ir vieną pagal Čiurlionio simfoninę poemą "Jūra".

ŠOKIAI.

Valgių ir gėrimų abiejose salėse. Groja JUOZO KAZLO orkestras.

VIETOS NUMERUOTOS EILĖMIS. KAINA 6 DOL.

BILJETŲ PLATINTOJAI:

NEW YORKE
WOODHAVEN Haven Realty (Andriusis)
E. Kezlenė

RICHMOND HILL Alice's Florist
B. Labutienė
V. Vasikauskas

BROOKLYN A. Diržys
"Vytis" Agentūra
GLENDALE S. Kačinskienė
OZONE PARK L.N. Kulikauskas

NEW JERSEY
KEARNY-POINT PLEASANT B. Macijauskienė
PATERSON A. Rugys
ELIZABETH muz. V. Mamaitis

Bilietus galima įsigyti paštu prisiunčiant 6 dol. už bilietą ir sau adresuotą su pašto ženklu voką:
LITHUANIAN RADIO CLUB, 217-25 54 AVE., BAYSIDE, N.Y. 11364. TEL. 229-9134

Baliui status dešimčiai žmonių rezervuoti pas B. LABUTIENĘ VI 7-5550.
Dalyvaujantiems tik koncerte stalų rezervuoti nereikia

VISUOMENĖ KVIEČIAMA ATSLANKYTI